

66 8 347

Grakobz 2. Darab 2.

668 347

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66E347/Inakaga 2/6.1.2

Národní knihovna ČR

100228421

11
11

2

ERDÉLLYI
JÁTÉKOS
GYŰJTEMÉNY.

II. SZAKASZ.

II. DARAB.

KOLO'SVARATT,

Nyomt. HOGHMEISTER MARTON, Is. K.
Dicaft. priv. Könyv-nomt. által.

66 6347 / Spoluz II.
Darob 2.

KUBELIKOVA
KUBELIKOVA
(SZELI)

(IX)

NEGYEDIK
L Á S Z L Ó.

NEMZETI SZOMORU JÁTÉK,

HAROM FEL - VONASOKBAN.

Szerzette

K. B O É R S A N D O R,

A' történetnek valósággal meg - esett táfze, Bon-
finiusból, és Pálmából lévén ki - szedve.

*Eld - adatott a' Kolo'svári Nemzeti Játtzó Szin-
ben, előbbször 1793-ban. Martiusnak 3-kán.*

S Z E M É L L Y E K.

NEGYEDIK LASZLÓ, Magyar Ország Királya.

ER'SÉBETH, a' Királyné.

RÜDOLF. Német Császár.

OTTOKAR. Tseh Király.

ANDRAS, László testvére, Slávoniai Bán.

RO'SALIA, ennek Mátkája.

OLDAMUR a' Kunok Fejedelme.

MIZE, Nádor Ispánnya Magyar Országának.

GROF ÉGIDI, László Fő vezére.

JULISKA, a' Királyné szoba Léánya.

Magyar, Német, és Tseh Táborozó Katonáság.

A' történet esik Magyar Országának Austra felől fekvő szélibe, a' Dunától nem messze. 1285 Esztendő tájban.

ELSŐ

ELSŐ FEL-VONÁS.

II. JELENÉS.

(*László Királyi Palotája*)

L A S Z L O. M I Z E.

LASZLO. Ugy vagyok nemes Hazámfia! reményeségünk lehet győzedelmünkhöz, melyet mind ujjabb ujjabb esetek bizonyítanak: A német Császár Rudolf, minden órán érkezik táborával, Graf Egidi pedig a' Po'soni várnak Igazgatója, meg-esmérte méltó jussomat, által látta, mely igazságtalanúl foglalta volt el azt Ottokar, és imé magát, alattavalóival együtt, hatalmam alá botsátá. Ezek

A 2

felett

felett bizom Magyar vitézeimbe. — Jól ifmém
rem immár tehetségeket; tudom hogy har-
tzoltanak boldogúlt Atyám mellett, az alatt
Morvába, mig a' tsalárd Ottokar, meg-lop-
ván öket, Pofont, Nyitrát, Györt, 's Nagy-
Szombatot meg-vevé. De vége — gyözedel-
mes fegyvereinkre, mellyek talám még most-
is Tseh vértől fűftölögnek esküszöm, hogy vé-
ge roppant hatalmának.

MIZE. Ily bizonyos 'meg - határozását
forsának, tsak az Egek rendelhetik el: mert
had verés Isten doiga. — Ottokar jó Katona,
a' Tsehek kemény emberek, 's elébbeni nyert
szerentséjek képzelése még inkább meg-kemé-
nyitti. Sőt kétség kívül abba - is biznak,
hogy a' békeiség fel - bontói ritkán érhetik
el tzélokát.

LASZLÓ. Tsak azt az békeiséget ne em-
littse: mert erre minden haj szálaimat talpra
érezem állani. — Miért vétkezném én, egy
oly békeiségnek fel - bontásával, mely a' ma-
gyar Királyi hatalmat annyira meg-fojtotta
vólt: Nem vesztette - el ekkor az Atyám,
Kárinthiát, Kárnioliát, 's Márkiát, mellyek-
nek nékem visszfa szerzésére kell törekednem.
Törekednem tndom: mert vagy el-érem tzé-
lomat, vagy mind egy lábíg el - hullott Ka-
toná-

tonám közzé helyeztetem firomat. — — Mit gondolna vallyon róllam a' maradék, halálom után, 's mitsoda gyalázatos emlegetéssel bojgatná hamvaim nyugodalmát, midőn olvasná a' történetekbe: hogy oly Tseh Királynak, a' ki szüntelen való foglalásokkal neveli Országát, és a' ki erőszakkal birja Austriát-is, mely a' német Tsászárt illeti, egy negyedik László meg-nem tudott felelni ?

MIZE. Ezen utólsó hibája Ottokárnak alkalmatosságot ad a' feleletre: Rudólf Tsászár Austriának által nem engedéséért ránt fegyvert; erre a' Magyar Seregeket segítségül kéri. Jó volna talám, ha Felsőged ez úttal inkább mint segítség, hogy sem mint valószínűs fő ellenség verekednék. Mert ha jó vége lesz az ütközetnek, akkor mi-is mindent kívánhatunk Ottokártól: ha rossz pedig úgy Rudólf Tsászár veszt többet, és mi-ugy-is békesség [rontóknak nem mondattathatunk.

LASZLO. Helyesen gondolta; nem bánom így legyen a' dolog.

MIZE. Továbbá még azt - is bátorkodom Felsőgednek jelenteni, hogy jobb volna a' Seregek igazgatását, egy jó embernek vezérlésére bizni, és magának ide haza bátorság-

8

ságba maradni. Egy szerentsétlen szempillan-
tás eshetik , mellyben Felséged-is oda lefesz.
— Nintsen örököffe a' Koronának , mely vaj-
ki fok véres ellenkezést okozhatna az Or-
szágba.

LASZLO. Köszönöm írántam való gon-
doskodását , de erre nem álhatok. Ha ifju
vagyok-is , oly Királyi módon kell tseleked
nem , mellyért meg-ne szégyelje Magyar Or-
szág , hogy egy ifiut ültetett székébe. — Mit
gondolna a' Tsászfár , ha én ki-vonnám a' ve-
szedelemből magamat, és mellyik vólna szebb,
ha azt mondaná e' róllam , hogy egy árnyé-
kától-is meg-ijedő puha afszonyi teremtés
vagyok , vagy ha vitéz hartzolásom közben
el-efvén, azt mondaná: irigylem Magyar Or-
szág Királynának halálát , mert ugy veszett-el,
hogy ezt nem halálnak , hanem a' ditsőség
templomába való bé-fzállásnak nevezhetem. —
Ugy-é, inkább illik hozzám az utólsó ?

MIZE. Ugy vagyon Felséges Uram ,
de — —

LASZLO. No ha ugy , ugy-is tseleklzem.
Magára bizom Országomat , azalatt a' kevés
idő alatt, mig én vagy győzedelmefen ifmét
meg-ölelhetem,, vagy vízfza hozott holt te-
stem,

stem; hazafiui könyv tseppeket fajtól szemeiből. Nehezen válom-meg az igaz mind hiv embereimtől, mind kiváltképpen drága Ersé-béthemtől, de jól láthattják, hogy tartozom ezzel a' ditsőségnak áldozni. Hogy ha a'zferentsétlenség el-találna alatni, azt hagyom a' Király-választásról én-is, a' mit Nagy Sándor felelt vólt, hogy tudni-illik a' leg-éremesebb légyen. Sokkal tsendesebb nyugodalmat adnának ugyan testemnek, ha kedves Királynémnek tennék Koronámat fejébe; de még-is azt mondom, hogy nem a' tekintet, hanem az érdem vezéreljen erre mindeneiket.

MIZE. Beszéllyünk egyébről Felséges Uram! Jól tudom, hogy ezen egézfz udvarnak a' Felséged életéért való könyörgés léfzen leg-főbb gondja, mellyet nints mód, hogy az Egek meg ne halgassanak. Remélem nem sokára ismét leszfz szerentsénk, boldog meg érkezéfin örvendeni.

LASZLO. Bár adnák az Egek. — Azonban el-felejtettem a' leg-nagyobbat: Kit tégyek egyik Fő vezérnek, mert magam a' tsupa Magyar lovasággal fogok tsatázni, több seregeimnek kormányozására pedig egy jó emberre vagon szükségem. Itt van ugyan kedves testvérem, a' vitéz Slávoniai Bán András,

drás, de ötöt meg-vallom más olyan alkal-
matofsággal akarom használni, midőn én
magam jelen nem lehetvén, [szabad akarat-
tya nállam nélkül]- is mindent mivelhesse.

MIZE. Grof Égigit talám meg-bizhat-
tyuk ebbe; ő úgy-is tudja már Ottókar dol-
gait, esmérí katonaságát, 's tudja, azon hat-
van ezer ellenünk jövő embereinek, mellyik
osztályát lefisz könnyebb gyengíteni. (*do-
boldás esik*)

LASZLO. Mi lehet ez? — Talám már
itt vagyon Ottókar?

MIZE. (*ki nézvéen*) Kéttábort látok Fel-
séges Uram! az-eggyik a' Rudólf Tsálszáré;
mefszünnen ki-tettzik szürke paripája, után-
na pedig Tifztei, szép dragonyossai, és gyalog-
jai közelednek. — Ettől még mefyszire, a'
mennyire tsak szemem el-nézhet, tsillámlík
más Sereg, mely bizonyoson az Ottókar Tseh
Király-é.

LASZLO. (*maga-is ki-néz*) Mind a'
ketien jönnek hát. — Sieffen kedves Mizém!
minden Rendeléseket meg-tenni, Rudólf Tsá-
lszárnak tífzteletes fogadására. Grof Égidi-
nek adja tudtára kegyelmemet, 's parantsol-
ja meg szómmal, hogy mingyárt állítsa ki
Sere-

Seregét; — Magának pedig rövideden két drága kintset kötök lelkére: egyik lefűz kedves Királyném, a' másik nemes Országom; hogy ha egyiknek-is semmi bántódása haza jövelelemig nem léssen, meg-láttya Királyját baráttává változni. (*Mize el-mégyen*)

II. J E L E N É S.

LASZLO (*egyedül.*)

Itt vagyok tehát azon szempillantás — szomorú szempillantás! — mellyben ki-kell magamat szép Ersébethem karjai között fejteni — Karjai között mondom, a' mellyek eddig olly édesdeden szorongattanak. — — Elhagyom ötet, 's ki tudja, hogy találhatom? Nem lefűz-é tárgya. távul létem alatt akár-melly szerentsétlenségnek? — Nem fogja e' szegénykét hites társának vezedelembe való forgása eméltetni? Még-vagynak mind ezek, de mi tévő légyek? — Itt maradjak ugy-é melletted drága Királyném! — — Nem lehet. Meg-engedgy, nem lehet magamat örökös gyalázzattal illetni. Katona vagyok, Királyi szavamat adtam, mellyet meg-kell tartanom. (*ujra ki-tékint*) Lehettséges-é? — Már hozzá fogtanak a' verekedéshez. Mefűzün-

szünnen ki-tettzik Rudólf hartzoláfa. Mingyárt Barátom! mingyárt veled léfzek. Men-nem kell Er'sébeth! Képzelem, mely szív szakadva várod most butszufomat: holott et-től - is meg-folztatal. — — Mit mondasz kegyetlen szív! ettől-is meg-folztalsék - é? — Külömben, magamat kell kiméllenem. Jól tu-dom réám borúlna, magához kaptsolna, 's forró könyveivel addig áztatna, mig el-alatna ölébe. — Egy szóval azt tselekszem, a' mit el-végeztem magamban. (*egy levelet véfzen elé*) Kedves drága levél! ugy kell rólad szóllanom, mint a' számkivetteteft Ovidius a' magáéról: Maradj itt, és az előttem leg-ke-dvefőbb személyt tífzteljed. — Oh miért nem lehet uradnak - is ezt mivelni fzerentséje. Ma-radj ezen afztalon. (*le-téfti*) Tudom meg-ke-res itten engemet Er'sébeth, és akkor légy helyettem szófzólló. (*el-menycu*)

III. J E L E N É S.

ERSÉBETH, későbbre ANDRAS.

ERSÉBETH. Itt fem vagy kedvefem! — hol leheffen immár tégedet fel-találni? El-jár-tam az egéfsz Udvar, fel-kereftem minden múlató helyeket, de mind hafzontalanúl. Ta-lám

lám katonáidat kézfizteted, — vagy a' mi még nagyobb tlapást ejthetne rajtam, el is mentél vélek. (a' levelet még látván, el-vefszi) Mit látok? — Alom-é, vagy valóság? — — Lászlónak keze munkája. Már látom bizonyosan el-ment, és ezen rendekkel akarta hiv szívemnek sebét enyhíteni. (olvassa) „Kedves hiv Ersébethem! Tudom bámúlva fogod ezen rendeket olvasni, de engedgy meg nekem, hogy te hozzád való tiszta szeretetem ezen kis tsalárdságra vezetett, hogy butszatlan el-mennyek. Meg-akartam értem omlandó könyveidet kimélni: mert jól tudod Kedvesem! mely drágák, és fogatosok azoknak tsapjai előttem. Így leg-alább nem látom keferüségedet, tsak éppen gondolom: de reméllem szaporán ismét meg-vigasztalnak a' rendelések. Képzelyed kedvesem! millyen örömmel fogsz gyözedelmes ölembe repülni, és mely vidámul mosolyoghatsz akkor a' Tsehek romlásán, mellyet méltán remélhet a' Német Tsáfzár baráttya, hiv László” (meg-tokolván a' levelet, az Égre tekint) Felséges Isten! Óltalmazd ötet, és vagy ajándékozd meg kívánt szerentsével, vagy ha ellenkező iránta szándékoz, adjad hogy egymás mellett hunyhalsuk

hassuk bé szemeinket. — — Nem kedves Lászlóm! lehetetlen réád haragudnam; mert látom nem felejtkezéél - el egészen Ersébethedről. — Meg - emlékezett ö róllam. — O Thronus! Thronus! bé - femminek tettel most előttem. Ugy el - foglalta Lászlom jósága szivemet; hogy bár a' leg - szegényebb kunyhóba lennék - is, Királynénak tartanám magamat ezzel.

ANDRAS. (*bé - jövéén*) Gyözze - meg Felséged magát.

ERSÉBETH. Meg - gyöztem már kedves Sogor! De nem hallott - é valamit ö róllá; a - vagy egyéb kedvetlen ujságunk nintsen - é?

ANDRAS. Minthogy Felséged kérdezi, nintsen.

ERSÉBETH. Mitsoda felelet - ez? Beszélje ki magát. — Talám bizon — Istenem! talám már - is vezedelem érte Hítvesemet?

ANDRAS. Nem femmi Felséges Királyné. Szerentsésén el - kezdette már verekedéfit a' Tsáfzár 's ugy láttzik, hogy szerentséje, tsak a' Bátyám oda érkezéséig késlelteti borostyánnal való koronáztatását — Hanem éppen most érkezék az az ujság', hogy a' Kunok Fjedelme Oldamur, meg - halván a' Bátyám verekedéfit, ezen alkalmatóságot használára
for-

fordítani, és más felől meg-lopni igyekezik; de ne féljen Felséged: mert még él András.— Mind a' vér, mind az emberség, mind a' köteletség kényszerítenek segíteni, és a' nyomorúságba lévők szabadítására Ioha nints nállam ösztönre szükség. Atok találna engemet, és a' leg-nyalázatosabb szégyen egész-szen siromig kísérne, ha én egy árva Ország, és ennek özvegy Királynéja mellett, kardot nem rántanék. — Jaj néktek pártosok! majd meg-mutatom én, mit tégyen ok nélkül koronás főkre támadni. Meg-láttya esküfzöm mindekenre, a' Kunság végső vefzedelmit.

ERSÉBETH. Ily szomorán kezdődik tehát az én magánosságom! — De mit-is remélhetünk oly kevés néppel, a' mennyivel kedves Sogorom el-mehet?

ANDRAS. Győzedelmet. — Tanúljameg-töllem azt az egyet Felséged, hogy többet tehet egy olyan Katona, a' ki igaz ügyet védelmez, mint tíz; a' ki hamislat; ugy vagyon az az Egekbe el-rendelve. Utának indítottam már minden fegyvert fogható lelket; egy sem maradott el; a' ki csak egy követ tud vetni, azt-is el-küldöttem. Magam-is mingyárt utánnak nyargalok;
azon-

azonban egy lovas Tisztet küldök a' Királyhoz, ennek jelentésére.

ERSEBETH. (*szomorán*) Szerentsétlen Királyné! nem vagy-é már most a' bődögtalanság, leg-iszonyubb határai közzé szorítva? — Férjed veszedelembe van, ennek érdemes testvére-is abba lefesz: te pedig az Országgal együtt, gyámol nélkül maradsz.

ANDRAS' Jól érzem Felséges Királyné! — jól érzem nyughatatlanságát, de légyen tsendefen. Viselje fájdalmát úgy, mint egy Királyné, 's hidje el, hogy a' mig tsak lehet, addig fog András Seregével hartzolni.

ERSEBETH. Közfönni akarnám szánakozó Lélek! házunknak fel-áldozott hivségit: de elégtelen vagyok réája. Nem találhatok szókat annak ki-fejezésére, a' mit most gondolok, és érzek. — A' mikor vizsgálja jön, fel-bontya az öröm, most kétségeskedésemfől meg - kötözött nyelvemet.

ANDRAS. Ezért soha közfönetet nem várok. Elég lefesz a' nékem, ha szándékomban bődögülhatok; most pedig vagyok Felségednek örökös szolgája. (*menni akar, de ifjmet vizsgálja tér*) Szinte el-felejtém az iránt szólni, a' mi előttem leg-betsefebb e' világon. —

gon. — Ajánlom kegyelmébe Rofáliámat, s gondolja meg Felféged azt, hogy minden fáradságom pazérolva leszfz meg jutalmaztatva, ha ötet apolgatni méltoztatik. Most ugyan hozzája sietek — vagy talám jobb volna ebbe a' Bányámat követni?

ERSÉBETH. Nem. — Ezt ne tselekedje. Életében ezt az egy hibáját tapasztaltam Lászlónak is, 's örömmel fognék nékie azzal dicskedni, hogy ebben meg haladta joságával öttse. Én tudom már, hogy esik az efféle: nem kívánok azért hasonlot kedves Barátnémnak. — Mennyen el hozzája, leg alább hadd láthaffa még egyszer: mert a Szeretőknek tsak egy tekintet is orvosolja fájdalmakat.

ANDRAS. De hát ha káros leszfz hozzá menetelem Felségeteknek?

ERSÉBETH. Győzedelmeskedjék a' kemény természet.

ANDRAS. Nem bánom el menyek, tsak éppen meg tsokolni egyszer, s azzal ülni lovamra. Tudom oly édes léfzen ez ajakaimnak, hogy egészlfz utomba fogom drága izét érzeni, és ez az egy tsok is sietteti győzedelmemet, hogy annál hamarébb hasonlokat kaphassak.

ERSÉBETH. Bátran réám bizhattya
Rofáliát, s meg nyugott szível lehet iránta.

ANDRAS. Vagyok tehát Felsőgednek
örökös szolgája. *(el siet.)*

ERSEBETH. Vezérelje az Isten. — —
Szelid magánosság! vedd körül már most ol-
talmazó Izárnyaiddal udvarunkat, és engegy
nékünk mind addig, leg alább tsendélséget
benne kostolni, míg a' valóságos örömet bir-
hattyuk. — Oltalmazzatok oh Egek! kedves
hites társomat — oltalmazzatok a nagy lelkű
Andrást is. Adjatok erőt fegyvereiknek; ke-
ményítsétek az ő karjaikat, mellyek a Ha-
záért hartzolnak. Alázzatok meg mind a döl-
fös Ottokárt, mind pedig a kegyetlen Oldá-
murt, kik ok nélkül téfzik a' vér ontásokat,

• IV. J E L E N É S.

ERSEBETH, JULISKA, azután ROSALIA,

ERSEBETH. Honnan jözfz?

JULISKA. Rosália Kis-afzfzonytol.

ERSEBETH. Mit tsinál?

JULISKA. A' mit a' haboruba menők mát-
kái szoktanak tsinálni. Sir szegény, sohajtoz,
és szerelmese meg maradáásáért könyörög, a'
kinél még keményebb szivüt nem láttam. Ép-

pea

pen ide künn a Palota ajtájába találván ben-
hünket, által ölelé mátkáját, egy Isten hoz-
zádat monda nékie, meg tsokolá kétfzer,
's ezzel lemmire nem hajta, hanem sebessen
el-mene indulni. Rosália vifzsa jere, meg-néz-
ni, mig lora ül: onnan pedig ide jö.

ERSEBETH. Egyenlő forsa van nékie is
az enyimmel. (*le könyökelvén, mélyen gon-
dolkozik*) Láttad-é a népet, mellyet a' Sogo-
rom el-küldett?

JULISKA. Egézfzzen Felséges Afzfzponyom!
Emberről emberre nézte udvarunk a' folyo-
korol.

ERSEBETH. Hát nékem miért nem ad-
tatok hirt?

JULISKA. Akartunk, de a' Slávoniai
Bán ö Felsége nem engedte meg.

ERSEBETH. Nemes szívü Férfiu! mint
tartasz az én meg rettenésemtől. — Na, 's
mit gondolsz azon nép iránt?

JULISKA. Egyebet nem tudok Felséged-
nek mondani, hanem hogy talám tiz Kunra
fog egy jutni belölle.

ROSALIA. (*bé-jövéen mély térd hajtás-
sal, szomorán*) El vezftém Andrást Felséges
Királyné! — El vezftém azt, a ki — —

ERSÉBETH. Vesse ki ezen gondolatot fejből, 's nézze meg, hogy én is hasonló hajoba evezek; már pedig a' szerentsétleneknek egy vizsgáltságok szokott lenni, mikor ebbe társakat kapnak.

ROSALIA. Oh Felsőges Királyné! az én sorsom sokkal terhesebb. Felsőged már régen kostolja a' páros élet édeségét, úgy hogy már egézfízen hozzá szokott: én pedig tsak egy néhány naptól fogva kötettem vala, a' mátkaság szent lántzaival hiv Andrásomhoz. E' mellett a' Király két nagy táborral vitézkedik akkor, midőn az én szerentsétlen mátkám, egy maroknyi néppel vetette fejét veszedelemre.

ERSÉBETH. Láttzik szép Rosália! hogy még nem igen sok történetes könyveket olvasott. Nem tudja, mely kevés katonasággal tette semmivé Nagy Sándor, a Dárius roppant táborát, 's hátha az irgalmas Egek, a' mi barátunknak is hasonló szerentsét engednek.

ROSALIA. Nem úgy érzem én itt! (*szívére mutat*)

ERSÉBETH. (*kezét fogja*) Abbol ne magyarázzan: mert a' szerelmes szívet akármely gondolat meg lágyithattya. Probált személy

MOR-

mongya ezt, a ki sokszor keresztül ment már, az efféle bánatokan.

ROSALIA. 'S a' ki talám még most is hasonloval bajaskodik; tsak éppen engemet akar vigasztalásával bátorítani.

ERSÉBETH. (*magába*) Jól találta szégyenke!

ROSALIA. Bártsak még egy izempillantásig tekinethetném meg. Vagy ha e' nem-lehet, kaphatnék valami enyhülést magamnak.

ERSÉBETH. Annyi mint az kedves Barátném! én gondoltam egytet, a mivel könnyebbíthet fájdalmán. Ha fel fogadja, hogy rá fog állani, nem tsak meg mondom, hanem még magam-is tárfa lézék benne.

ROSALIA. (*kezét tsokolja, 's azt mellyéhez szorittya*) Oh Felsőges Királyné! — Ezen könyhullatásokkal elegyes tsokokat végye leg-buzgobb köszönetem helyett, mellyet az-öröm meg gátol.

ERSÉBETH. Akármire kész tehát?

ROSALIA. A mit tsak emberi erő meg próbálhat.

ERSÉBETH. Hallod é Juliska! Mi ketten a' szomszéd helységbe lévő mulato helyünkre szekerezünk. Te menny-el a' Nádor Ispányhoz, 's mond meg az én szommal ezt.

B 3

Jelen-

Jelentsed azt is, hogy egy napot ottan fogunk mulatni, hanem ha hirtelen meg érkezvén a Király, iráhtunk kérdezőskedik, eszerint felljen. A' kotsis fogjau bé. — El mehettz. (*Juliska ki-menyen*)

ROSALIA. Leszsz szereintsém tehát Felleged kiferésishez?

ERSEBETH. Nem bánom mennyünk. Tellyes életembe legelébb most tsalárdkodam, de ezt is tudom akárki nemes tsalárdfágnak fogja nevezni. (*el mennek*)

V. J E L E N É S.

LASZLO, RUDOLF, G. EGIDI, majd MIZE.

A' két-első egymás mellett, amaz utánnak, bé-jönnek, és le-térdepelnek.)

RUDOLF. Aldott légy gyözedelmek Istene! méltatlan személyünkhöz mutatott irgalmafságodért, mellyel örökre bé vagyon plántálva azon reménységünk szivünkbe, hogy az igaz fegyverek julsát kegyelmesen oltalmazad. Imé minnyájan le borulva tisztelünk, és egyenlő buzgósággal kiáltyuk: (*mind ezt kiáltyák*) Ditsöség tenéked! (*Fel kelnek, és László Rudolfal le-ülnek.*)

MI.

MIZE. (*bé-jö*) Bátorkodom Felségetek gyözedelmit szerentséltetni. — Meg halgatták látom az Egek ezen hiv szolgának buzgo könyörgéseit: de mégis meg vallom, ily hitelen való jo ki menetelit nem gondoltam a dolognak.

RUDOLF. Reményfégünk felett-~~is~~ esett ez kedves Mizém! mert elfö rohanásunkat keményen vizfontaglotta ugyan Ottokar, de a' másadikra, László Király-is meg-tsapván táborát, leg ottan el-gyengült, hátrálni kezdett, és midön látná mindenfelöl tsoportonként heverni katonáit, ki téteté a' fejer zászlokat. Ezzel mingyárt meg szünénk a' verekedéstől, és által küldök Grof Egidit izéljánák meg tudására, mellyet itten fog a' Grof nekünk elé beszálleni.

LASZLO. Hát 'a Királyné hol vagyon?

MIZE. Éppen-most értém, hogy ki szekezett Rosália Kisaszfzsonnyal a' mulato helyre.

RUDOLF. Hadd mulassa magát; annyi val nagyobb léfzen öröme, menyinyivel tökéletesebb tsendefségre jo vizfza: hanem már talám lássunk a' dologhoz. — Mit mondott Grof Egidinek Ottokar?

G. EGIDI. Felségeteket alázatosan tisztelevén, azt izeni, hogy mivel láttya a' szerentsének tölle való el pártolását, tovább nem

verekedik, hanem békefélegre kéz lépni. A' foglyoknak által valo tserélésit, és holmi nevezetesebb hadi eszközöknek visszfa adattatását kívánnya; maga pedig mindent a' mit Magyar Országbol el foglalt, a' Magyar Királynak, és Auszriát a' német Tsászárnak által engedé.

RUDOLF. Kötelességit tselekszi. — Már én nem bánom eszerint légyen békeféleg. Tsak tetsék ide jönni, és arra meg eskünni. — Nem szoll erről valamit?

G. ÉGIDI. O Felséges Uram! — Tsikorgattya mérgébe fogait, hogy már nékie, egy olyan előtt kell békeféleget fogadni, a' kit ő szoktatott, ő tett tökéletessé, és a' ki nékie közönheti katonaságát, 's uralkodását.

RUDOLF. Az igaz, hogy én nagy darab idejig udvarába szolgálván, sokat tanultam: de annál nagyobb ditsőség nékie, olyan jól tudni tanítani, hogy tanítvánnya mefsterét meg gyözheti. — Ugyan tsak ez iránt mit izent?

G. ÉGIDI. Azon kéri Felségedet, ki méljé meg Királyi méltóságát azon gyalázattól, hogy közönseges helyen mindenek előtt tegye le 'a hitet: hanem hádd eshelsék meg az egy különös Sátor alatt.

RUDOLF.

RUDOLF. Rendes büfzkeség ez : Még gyözetten nem szégyellette, és azt megismérni szégyelli. Még meg nem lágyult egészszén.— Mit gondol Felsőged, le-törjemé végképpen büfzkeségének szarvait?

LASZLO. A mint fog tettezni. Én Felsőgednek hartzoltam, és következésképpen Felsőgedé az egészsz gyözedelmes hatalom.

RUDOLF. Tsak meg kell tréfálnom, Azonban Grof Egidi! — meg engedjen énnékem, hogy ezzel fárafztom; mert az én Tiszteimnek tudom képzeheti maga-is, mennyi bajaskodások vagy on most; ne sajnálja Ottokarhoz el menni, 's meg mondani nékie, hogy igen is meg adtam kérésit. Magam Sátoromban fogom hitét el fogadni, melyben senki más nem léfzen, hanem László Király, mint a' frigynek bizonyfága. *(G. Egidi elmenyen.)*

LASZLO. Felsőges Barátom Uram! mind a' ketten el fáradtunk, söt a' mi nagyobb meg is cheztünk. Lefsz szerentsém Felsőgedet egy kis ebédde fogadni?

RUDOLF. Közfönöm barátfságát, igenis el menyek, tsak azt kérem, hogy az ebéd katonás légyen. Az alatt a' Tábori szállás közepére, egy Sátort vonnak fel, mely alá meg jelenik Ottokar. *(kimennek)*

II. FEL-

II. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(*A László Táborig szállása Közepébe, melyben egy nagy készült Sátor van, hogy egy mozdítóval fel rántódhatik.*)

LASZLO, RUDOLF, G. EGIDI, Katonaság.

(*A két első béült a Sátor alá, jobb felől áll a Katonaság G. Egidivel.*)

RUDOLF. Grof Egidi! ne-sajnálja már tudtára adni Ottokarnak, hogy várjuk meg jelenését. Midőn pedig 'a hitet el-mongya, tudja már, mit kell tsinalni. (*Egidi el-menyen*)

LASZLO. Vallyon el-szenvedi-é ezt 'a tréfát?

RUDOLF. Ha el, jo — ha pedig pert talál ismét indítani belölle, (*kargára. út*) ez el-fogja igazítani. — Én tsak olybá képzelem ötöt, és az ő fenn-járo szavait, mint a' magoss Cziprus fát, mely gyönyörűségesen fel-nő, de Semmi gyümöltsel nem kedveskedik.

LASZ-

LASZLO. Meg engedjen nékem Féltséged, azt kérdeni, micsoda leg szebb prédát gondolja, hogy ezen ütközettel kaptunk? Mint Katona, tudom a' fegyvereket, és paripákat betsülli, de hát mint ember 's kivált ifju ember?

RUDOLF. Meg vallom, hirtelen nem jut eszembe.

LASZLO, Nem kaptunk é három szép fejjérnépeket; azokat 'a három Kun leányokat, kik el-vesztvén attyókat szekereikkel, és mindenekkel együtt el-fogattatának? Leg elsöben is ezek lettenek szerentsém áldozattyai, kiket rabságunkba találván, lábaimhoz borulva esedeztenek ártatlan életek meg maradásáért.

— — Az igaz, még ezeknél szebb személyeket nem láttam, 's azt is ki mondattya érzékenységem, hogy ha úgy gondolkozom mint Király, savanyü tekintettel kell néznem Tronusból réájok, de ha fiatal emberi gondolkozásom eröt veszen, úgy tettzik, hogy Ersébethem után, egy Mandula nevezetühez közüllek, leg több hajlandóság kötelez.

RUDOLF. Annak a' neve is igen szép, 's kedvességet hordoz magával.

LASZLO. Személlye még szebb. Kivált midön néztem állapotjáért tsorgo könyveit; ezek

ezek még annyival kedvesebbé tették, menyivel 'a drága Smaragdok a' gyűrűt. Mëndotam nékie, hogy vizfza adjuk, ha tettzik a' Cseh Királynak. — Nem akarom, felele erre, soha többé Felséges Uram! egy olyan uralkodo alatt nyomorgatni napjaimat, 'a ki szüntelen igazságtalan hadakat folytatván, azokban ontattya ki hív vitézzeinek véreket; inkább botsátom magamat 'a Rudolf Császár hatalma alá.

RUDOLF. Rudolf Császár pedig László Királynak engedi.

LASZLO. Mély tisztelettel köszönöm Felségednek ezt: mellyet olybá vehet, mint szivemben emelt emlékezetének örökös oszlopát; mert valahányszor véle tölttem időmet, mind annyiszor eszembe kell jutni, ki okozta azt.

II. J E L E N É S.

Az ELŐBBIEK, OTTOKAR Katonáival, kik balra állanak, G. EGIDI.

OTTOKAR. (*a' Sátorba fél térdel hajol*) Felséges Rudolf! imé ígéretem szerint jöttem a' frigy iránt le tenni hitemet. Esküszöm azért lelkemre, hogy én mind azokat, valamik a' mind kettőnktől alá írással meg erősítendő munkába vagynak, örökké meg fogom tartani,

ni, holtig 'a leg hivebb barátságot táplálom, és soha többé Felségeddel nem hartzolok. (*G. Egidi egyet toppantván, a' Sátort fel rántják; azt meg látván Ottokar*) Mit látok? — Gyalázatos meg tsalás! — Ezé egy Császárnak ígéréte? — — Jol vagyon Rudolf! jol vagyon: mert tsak halálom akadállyóztattya meg ezért valo bofzfuállásomat. (*Rudolf, és Lászlo mosolyagnak*) Nevefsetek hitefzegettek! — nevefsetek; reméllem mingyárt meg változik indulatotak. (*kardat huz*) Jertek Katonáim! és előre mondom, ugy verekedjeteK, hogy vagy minnyájan gyözzünk, vagy mindenikünk kezébe tartott véres fegyverével kapja halálát. (*el mennek*).

RUDOLF. Bár az utolsot halgatnák meg az Egek.

LASZLO. Mennyünk Felséges Uram! (*mind 'a hárman fegyvert huznak*) Gyözedelmes vitézek! imé másodiksor is meg engedte szterentsénk, a' ditsőség mezejére menni; — betsüljük meg ezen alkalmatofságot, és arasunk rajta tökéletes örömet. Menykövek légyetek ma a' Csehek fejin, és réájok rohanásunk közben trombitáljátok dühöségeteK. Bofzfuljuk meg el esett véreink forsokat, számtalan áldozatokkal kedveskedván ditső lelkeknek. (*el mennek*)

III. J E L E N É S .

(László Királyi Palotája.)

MIZE, JULISKA.

MIZE, Ugy hát, ha mégis tovább késik a' Királyné, nem a' leg kedvesebb környül állások között fogja kapni Lászlójának szivét?

JULISKA. Eppen nem Kegyelmes Uram! Sajnálom ö Felségét: mert egyedül én vagyok annak élő bizonyosága, hányszor volt szive Férje miatt a' leg-bokrosabb sohajtások temploma, — Képzelem, hogy fog repülni ölébe, mellyet egy idegenért meg hülve talál.

MIZE. Beszélé fokát Mandula a' Királyrol?

JULISKA. Soha meg nem szünik ditsérésitől. Az Égig magasítalja hozzája valo Ierefszkedésit, és ilyen szavait mély gondolkozások követik.

MIZE. A' mellyek félő, hogy mind ketőjeket vezedelembe tafzittyák. — Hallod é Juliska! Soha többet fejérnépre titkot nem biztam, most bizak leg elébb: hanem azt mondom, hogy ha magadba tartod, méltó jutalmát vezed, ha nem pedig, refzkéfs vezedel, medtől.

JU.

JULISKA. Parantsoljon akármit. Tudom én, hogy kell egy oly embernek titkával banni, a' ki második lévén az Országban, mind házájának, mind Királyjának boldogságát igyekezik gyarapítani.

MIZE. Figyelmezz hát bezzédemre: Én látom, mely szomorú következése fog származni a' Király, és Mandula szereteteknek. Felzúdul az Ország, veszedelmére rohan az udvarnak, és Isten őrizzen: de meg eshetik, hogy mind 'a kettő végső romlásának hantyai közé temettetik. Hogy nézném én ezeket, a' kit a' hitnek szentsége minden igazságnak tselekedésére kötelez? — Menny el azért Mandulához; mutasd hozzája leg hivebb barátságodat, és bezzélgetések közben, esked meg arra, hogy soha ki nem fogja mondani; 'a mit tölled hall. Ekkor add tudtára, hogy ha magát szereti, hadja el az udvart, és mennyen el ezen vidékről: mert már némely nagy Uraknak érette való zugásokat vetted észre. — Ezt bizam te réád; járj el benne okosan.

JULISKA. A mennyire tsak egy ilyen léánynak együgyűségítöl ki telik. *(el mennyen)*

IV.

IV. JELENÉS.

ERSEBETH uti modra. MIZE.

MIZE- Örvedem Felséged Szerentsés meg
érkezésit.

ERSEBETH. Ne örvengyen- — oh ne
örvehgyen: mert oda vagyok. — Iol esett,
hogy el-ment a' Király; átallanám ugyanis
szine eleibe kerülni. Tsak halgassa meg a'
szomoru történetet: Látván én Rosáliának
nyughatatlanságát, el végezém magamban a'
Kunok táborához menni, hogy leg alább mez-
szünnen láthassa mátkája verekedésit. Nem
a' mulato helyre tehát, hanem oda mentünk,
oly sebességgel, hogy két lovaink ki dőlének
a' hámból. Mihelyt meg-láthattuk a' tábort,
észre vevök tsak hamar a' szegény Andrást
fegyver között fogva lenni: de alig nézhettük
ezt egy néhány szempillantásokig, azonnal
mi is reméntelenül egy tsoport Lovaságtol
környül véteténk. Kevés mellettünk lévő hiv
Test örzöink el-hullának szegények; azzal Ro-
sáliát ki vevék a' szekérből mellöllem, és lo-
ra tévén elvivék. Engemet talám nem ismér-
vén, minthogy jobban bé-burkoltam volt ma-
gamat, ott hagyának, a' ki azonnal szomo-
rán vizsgálja jövék, — Mi tévök légyünk már?
— Hogy

— Hogy merjem eztet a' Királynak meg mondani? — — Segittsen rajtam kedves Mizém! 's vigye végbe eztet helyettem. — Tudom, hogy ugy is meg hült már szíve én hozzám, és félek, hogy midön ezt tudtára adnám, a' leg alacsonyabb módon bánnék személlyemmel.

MIZE. Hát esen utolsot hunnan hallotta Felséged?

ERSÉBETH. O Mize! van-é a' világon lebecsebb dolog a' hírnél, kivált mikor efféle dolgokat tárgyaz. Teli van már ezzel az egész környék, és minden igaz szív, mély bánattal gyászolja, egy alacsony Kun személynek, egy Királynén ejtett győzedelmit.

MIZE. Már eziránt Felséges Alfszonyom! mindent el-követni kész vagyok, most pedig sietek a' Király eleibe, hogy mihelyt érkezik, lépéssel módossal értésire adjam a' szerentsétlenséget. *(el-menyen)*

ERSÉBETH. Szívére kötöm forfomat.

V. J E L E N É S.

ERSÉBETH. *(egyedül hól sétálva, hól meg-álva.)*

Ezt kelle hát érnem kegyetlen László! —
 zzel fizetődnek-é te érettéd ontott fok ezer
 táfodik Szakasz. II. Darab. C könyv.

könyveim? Azé jutalma életedért való számtalan buzgo könyörgéseimnek, hogy midőn azoknak édes gyümölcsit akaram vala koftolni, el-pártolt sziveddel öfzve rontsad érzékenységemet? — — 'S a' mi leg-terhefebb, kiért — oh kiért kell egy Királyi vérből származottnak szenvedni? — mert bár tsak azt gondolná meg, hogy egy Uralkodonak szeretetbe-is nemesnek kell lenni. — — Ha még-is valami érdemes személlyel kötött volna barátságot; de azon ismértlen Kun Léánnyal, a' kiről talám még a' sem tudatik, honnan vette eredetit. — — Oh szeretet! szeretet! hány ezer embert tettél már bóldogtalanná a' földön. — Külömben, hiszem Királyné vagyok én; vagynak még hív embereim, a' kikkel jóvá tétethetem a' dolgot. El-vitetem innen egy el-dugott helyre. — — De hová lehesfen valakit a' dühös szerelmes elől el-rejteni? Az akadályok még inkább nevelnék indulattyát. — Meg-ölettem. — — De mi hibázott? véték-é szeretni, vagy-is szerettetni? Halált érdemel-é azon tökéletességeiért, mellyek elégségesek voltanak Lászlónak el-hodítására? — Nem, oh nem! — a' tökéletességek betsületet érdemelnek. Légy igazságos Ersébeth! ez leg-első kötelelséged. Ne onts ártatlan vért, mely életednek utolsó

óra.

óráján kiáltozna bozfszut lelkedre — Lássa az Ország; talám belé tekint a' dologba. Én legalább ki-mosom belölle kezeimet, 's békével szenvedem forsom mostohaságát. — El-menyek, bé-zárni magamat egy különös szobába, és annak falait halálomig bús sohajtásimmal fű-főlni, (*ki-menyen*)

VI. J E L E N É S.

RUDOLF. LASZLO. EGIDI. (*ki-vont kardal bé-jönnek, egy néhány Cseh foglyoktól, és fegyveres Katonáktól kísértetvén.*)

RUDOLF. Ennek-is vége van. — El-enyészett Ottokar!

LASZLO. (*kargyát vidámul nézegeti*) Még pedig magam üzém ki lelkét testéből. — Kedves kardom! ha mindenkor így viselnéd magadat, örökké imádnálak.

RUDOLF. Hallátok-é foglyok! Imé halmamba lemme most titeket mind kardra hányatni. Mert egy békéségre meg-eskütt, és még-is azon szempillantásban verekedést próbált hitetlen Királynak Katonái egyebet nem érdemelnek. De nem élek győzedelmimmal. — Mennyetek-el; el-vihetitek Királyotoknak is testét illendő halotti pompája meg-adására,

's hirdesétek mindenütt, hogy a' Német Császár nem csak győzni tud, hanem kegyelmezni is. (*Az el-botsátott Csehek lábaihoz borulva köszönvén, a' Katonákkal ki-mennek.*) Felséges Barátom Uram! köszönöm én hozzám mutatott jóságát, melynek soha meg-nem hal én bennem emlékezete. Meg-áldottak legyenek örökre én töllem Magyar vitézei, 's hidjék-el azt nekem, hogy valamig ezen háboruba őket nem láttam, nem-is tudtam egy jó Katonát képzelni. Most már meg-tanultam, még pedig nem kevés hasznommal tanultam meg, mellyért igérem-is, hogy mihelyt ezen pemes Országának leg-kissebb hirrre tett baja kívánnya, örömmel fogok védelmezésére repülni. — Minden ezen hadra tett költségeket ki-fizetek. (*El-teszik kargyokat*)

LASZLO. Mi pedig semmit el-nem veszünk: mert ezen szavai Felségednek mindeneket meg-fizettének.

RUDOLF. Ne legyenek hozzám oly kegyetlenek. — Hát semmit nem akarnak é töllem el fogadni? — Ugyan, mivel engedik meg háládatofságam bizonyítását?

LASZLO. Barátságával.

RUDOLF. Ez örökké nemes Magyar Országának léfzen szentelve.

LASZ-

LASZLO. Talám tsak abba nem, hogy mostanában hozzászababb szerentsénk nem lehet.

RUDOLF. El hidje Felséged, hogy sziv szakadva válom meg e nemes Országtol, de Uralkodoi kötelefségeim el mulhatatlanul haza idéznek. Nem fokára reméllem ismét találkozzunk, és akkor mindeneket el fogunk igazítani. Ajánlom még egyfzer továbbá is magamat, és ezen barátságos tsokom szolgáljon hozzászababb mulatásom helyyett. *(meg tsokólván el menyen. Lászlo egy néhány lépésig kíséri.)*

LASZLO. *(vissza jövéen)* Mar most szabádon vagyunk; tsendesség uralkodik körületünk. Mennyünk ki nyugodni magunkat. — Tsak még egyyet: — az el esett Tifztek helyyébe, Kunokat léptelsen, és arra kell vigyázni, hogy a' Kunok elé mennyenek. A Nádor Ispánynak is meg parantsolam, hogy a' magát elé adando ürefségekkel eszerint bánnyék. — De hát a' Grof Sebefs?

G. EGIDI. Egy szurást kaptam Felséges Uram, de az olyan sebnek, mellyet Hazám szolgálatjába vettem, nem érzem fájdalmát. — Azonban, Felséged tálam el felejtette az András — —

LASZ-

LASZLO. Az András sorsát? — — Szegény testvérem! — — végeznék erről is, csak ne késleltessen most többet; hadd repülhesek szép Mandulám karjai közzé. *(el megyen.)*

VII. J E L E N É S.

G. EGIDI, MIZE.

G. EGIDI. Jokor jösz Barátom! éppen most akarok vala fel kereséfredre indulni.

MIZE. Mi végre?

G. EGIDI. Mi végre? — Avagy el felejtettedé már fontos dolgunkat: nem nyomja é Szivedet az Ország Naggyainak lelkünkre kötött forsa?

MIZE. Úgy vagyon! Most jut eszembe, mire vagyon eröltetve kötelelségünk: hogy tudniillik elébb próbáljuk jóvá tenni Lászlót, azután ha nem lehet, keményebb eszközzel is ostromollyuk hajlandóságát. — De ugyan mitévők légyünk? Hogy fogjunk ezen dologhoz, melynek csak meg gondolása is borzafzt?

G. EGIDI. Tehát Nemzetednek sebeit irtodzal orvasolni?

MIZE. Távul légyen! — Nem — de a Királynak — —

G. EGI.

G. EGIDI. Igazságtalanságát félíz talám szemire háyni? — Tedd félre ezen gondolatot. Gondold-meg, hogy valamint á' Királynak, ugy a' Hazának-is meg-esküött szolgál vagyunk. Mind a' két felé valo kötelefségeinknek eleget tenni, az az ugy kell ezen pontban magunkat vífelni, hogy mind a' jo Hazafi, mind a' jo Udvari nevet érdemelhelsük.

MIZE. De hogy leheszen ez?

G. EGIDI. Igen könnyen. Midön Országunknak sérelmeit magunkévá tévén, mindent mellettek el követni igyekezünk, midön ezeknek lehető el-háritását Lászlónak érzékenyül elé-adjuk, és midön mind ezekre nézve valo meg-jobbitását, akármi módon-is végbe vihetjük; nem de nem áldozunk-é akkor Hazafiságunknak? — Ez meg-lévén egyszer, ha az Ország Királya igazulása által meg-épül, ezért ötet minden lakosla, mint édes Attyát ugy szereti, 's tiszteletti, az Ország Naggyai a' Királlyal örökös egyyefségbe léfznek, és ezt látván László, ily kedves Uralkodását nékünk köfzönheti, nem de nem örömmel mondhat-é jo Udvariaknak? Eszerint mind jo Hazafiak, mind jo Udvariak lehetünk.

MIZE. A' le-festés helyyes, de én meg-vallom, a' László meg-rögzött hajlandóságaitól tartok.

G. EGI.

G. ÉGIDI. Eszerint maga lesz oka szerentsétlenséginek. — Akár hogy jöjjen ki a' dolog, mi a' probát meg-tenni, és az Ország Naggyainak engedelmeskedni tartozunk.

MIZE. Tehát a' tegnapi beszélgetés szerint fogunk Lászlóval bánni?

G. ÉGIDI. Igen-is. Igy mindenféle kötelességeinknek eleget tehetünk.

MIZE. Nem bánom — fel-áldozom akár-minek magamat. Egyenlő erővel igazittsuk a' dolgot.

VIII. J E L E N É S.

A' VOLTAK. LASZLO. későbbre KATONASAG.

LASZLO. (*Mizónék*) Minekelötte el-felejténém, kívántam Kegyelmednek a' Kunokat ajánlani. Akármely hivatalbéli ürekségek adják elé magokat, azokat Kunoknak kell adni. Meg-határozott tettésem, hogy ezen Nemzet, melynek oly drága tagja gyönyötködtet engemet, tündököllyék. — Most pedig elmenyek, és akármilyen dolog történik, félbe ne merje senki-is Mandulánál való időtöltésemet szakasztani. — — De mi dolog ez, hogy semmit sem felelnek, mintha egészszzen meg-némúl.

multanak volna? Talám nem tettik parancsolatom?

G. EGIDI. Eppen nem Felséges Uram!

LÁSZLO. 'S miért? Mi okon mérézelnek engedetlenséget mutatni?

MIZE. Felséges Uram! meg-engedjen nekünk, hogy ezen szempillantásban szándékával ellenkező módon kell szóllanunk. Ne tsak úgy nézzen minket most, mint szolgait, hanem mint az Ország Nagygyaitól ide küldött Követeket, kik oly fontos dolgot biztanak mi réánk, mellyet betsületünk, söt talám életünk veszttével is kell tellyefitteni.

LÁSZLO. Mit tudjak ebből magyarázni? — Talám már párt-ütés vagyon személljem ellen?

MIZE. Még nintsen Felséges Uram, de mi éppen azért vagyunk ide küldetve, hogy a' léjendöt meg-akadallyoztassuk. Azt kérgyük azért Felségedtől, meddig akarja az Ország Fejeit, a' népet, és maga kötelefségit el-kezdettt vétkes tárfalkodásával gyalázni, és meddig akar még azon vélekedésibe el-merülve tévelyegni: hogy egy Manduláért, a' Siciliai Király Léányát utálja?

LÁSZLO. Holtamig. — Hogy szerethetsem én azt, a' ki testvéremet mátkájával együtt

gyütt veszedelembé taszította, a' ki leg-hivebb testörzömet fel-áldoztatta, és a' ki meg-esküött ellenséggel Oldamurral, oly terhes meg-békélhetést okozott?

MIZE. De lehet-é valakit azért üldözni, hogy jól intézett szándéka tsalatkozást szenvedett? — Továbbá pedig ugy akar-é Felséged a' fzerentsétlenségen segiteni, hogy az alatt mig vitéz testvére élet halál között vagon, maga ide haza — —

LASZLO. Gyönyörködöm, ugyé? — oh de ki-is vólna az, a' ki Mandulába nem gyönyörködnek! — Vagy ha találatnék ilyen vak valaki, gyözedelmes kardom végével metteném szivére, hogy bolond.

G. ÉGIDI. Egyébre illik Felségednek fegyverét fordítani. Most ugy-is elég jó alkalmatlósága vagon.

LASZLO. Nem kedves Grofom! örömmel mennék: de meg-vallom, hogy vasra vert a' fzeretet. Mennyen-el maga; szabadítsa ki őket.

G. ÉGIDI. Felséges Uram! hát ugyan ennyire akarná magát alatonítani? Nem ösztönözik-é a' vér, a' betsület, a' kötelesség? mind ezek az eleven érzékenységek meg-hóltak-
é ke-

kebelében? — Vasra verettetett egy hatalmas Király, egy Kun Léánykának gyönyörűségétől. — Tsufos mentegetés! — — Már ezen vakok miatt nem mehet, leg-kedvelebb hivei szabadítására. Engemet küldene, 's tudja mely nehéz a' véle kötendő békeség. Én a' mi engemet illet, örömmel mennék, 's utolsó tsepp véretem-is a' hartzba önteném-ki: de a' békeségre nem léphetek, hanem Felségedet el-kísérni kész vagyok.

LASZLO (*magával küszködik, alá 's felsétárlva*) Testvéretem meg-szabadítani, 's Mandulától el-válni. — Oh kegyetlen szív! kegyetlen szív! hogy bírhatad-el ezen gondolkozáft? — Az első ditsőség, a' másfik szerentsétlenség. — — Itt maradjon talám; — meg-szünés nélkül firjan, 's sohajtozzan utánnam. —

MIZE. Nem tsak, hanem végképpen el-is távozzék.

LASZLO. De-miért?

MIZE. Azért, hogy az ő itt léte az Ország Naggyait boszszantya, és a' Thronuft mozgattya. — Mozgattya mondóm: mert az egész Ország fel-zudult; láttya hogy érette Felséged már számba sem veszen máft, tsak a' Kunokat; nékiek ad minden hadi, és polgári renden való hivatalakat. Láttya, hogy Felséged.

ged miatta teilyefséggel nem érzi Országának sérelmeit. Nem gondolja-meg, hogy már szinte Pestig hatott Oldamur pufztito, és rabló táborának egy része; nem gondolja-meg, hogy e' miatt a' szegénység mit szenved. Ki-fogyott tudniillik minden marhájából, 's némelyik maga vonnya szekerét, László szekerének kiáltván azt fájdalomában. Nem gondolja-meg, mely kiflebsége legyen az, hogy azon személyel való barátságáért, már izinte mindenütt Kun Lászlónak nevezik, sem azt, a' mi legnehezebben esik az Orzágnak, hogy kedves Királynéjával vizonti jó életre térvén, örököft hagyna maga után. — Mind ezek semmiknek tetzvén szemei előtt, azon személynek vagy tovább itt maradása nem lehet, vagy pedig a' Felséged Királysága, leg-szomorubb környül állások közzé szorittatik. Én próbáltam szép szzerint más által réá venni, hogy innen el-menyen, de nem akart, és már erővel fogom erre bírni.

LASZLO. Erővel? — Erővel fogom hát én-is védelmezni. *(kargyához kap)*

G. EGIDI. Vitézek! *(hat Katona bé-jö)*
Vegyétek körül. *(a' Katonák körül állanak.)*

LASZLO. Mit látok? — Ki méréfzeli a' fel-kent Királyi személy illetéfit parantsolni?

MIZE.

MIZE. Az Ország, 's kargyát is kívánnya.

LASZLO. Itt vagyok; *(által adja)* néz-
ze meg jól az Ország, nem fogom szégyelle-
ni; mert most is számtalan ellenséginek vére
gőzeleg belölte. — 'S mit akar az Ország
vélfem tsinálni?

MIZE. Mind addig zárva tartani, míg
Andráfi ki-nem szabadítja, és a' Királynéval
meg-nem békéllik.

LASZLO. Vigyenek hát akár hová; mert
az elsőre nem mehetek azért, hogy az alatt
tudom el-veszteni Mandulát, a' másodikra
azért, hogy soha a' Magyar Orzági Király,
egy Afzszony térdinél nem mászkál engedel-
met koldulva. *(elmenni)*

III. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(*Oldámur Tábora szállása.*)

OLDAMUR. ANDRAS vasba, két Katonával.

OLDAMUR. Nemes vitéz! vakmerőségeddel csak nyomoruságotat öregbited. El-fogat-tatásodtól fogva mostanig vasat sem hordoztál; ha pedig még-is ellenkezel akaratommal, többre-is kell mennem, 's úgy lehet, hogy mind magadat, mind mátkádat veszedelembe taszítad. — Lászlóba ne bízzál, mert ő ugyan Király, de én-is a' Kunok Fejedelme vagyok, a' ki mindenekre erküszöm tenéked, hogy ha dühöségbe jövek, az egész világ ki-nem ragad kezeim közziül: ezt pedig Rosáliának által engedésvél el távoztathatad.

ANDRAS. (*kargyáchoz akarván kapni, midőn nem találja*) Hitetlen fegyver! gyermek-ségetől fogva örökké mellettem vóltál, 's most, mikor leg-nagyobb szükségem lett vólna,
ennek

ennek a' gyalázatosnak meg-felelni te veled,
akkor pártolál-el.

OLDAMUR. Ifju! ne hirtelenkedjél. Gondold meg, hogy azzal beszélsz, a' kinek a' hadi törvények foglyává tettenek.

ANDRAS. (*tsufos mosolyodással*) A' hadi törvények! — Bóldogtalan! — Láttzik hogy soha valóságos Katona nem vóltál. Talám azt gondolod, hogy minden úton álló tolvajok prédálásai hadi törvények. — Ha egy nyul ellenem foghat egy Oroszlánt, magad sem Andrást.

OLDAMUR. Igen de meg-eftt.

ANDRAS. Meg, mert semmi egyéb tzed ezen kívül nem vólt, 's egész táboroddal rohantál kettönkre. Magadnak egyedül lett vólna ditsőséges el-fogni; de arra bátor szív kellett ám, a' mellyet nints miért Oldamurba keresni.

OLDAMUR. (*magába*) Kemény szivü fogoly! — — Nemes vitéz! tedd-le vak indulatodat, 's beszélj jozanabbul velem. Egy esküvésséddel mindent helyre hozhattz.

ANDRAS. Mi lenne az az esküvés?

OLDAMUR. Tsak az; hogy soha ellem fegyvert se ne fogj, se ne fogass; most pedig

pedig Rosáliát nékem által engedd, és akár el-menny, akár végig nézzed tsendefen, véle efendő párosodálfomat. — Meg-esküszel erre?

ANDRAS. (*mérgesen*) Meg arra, hogy mihelyt kezemet egy kard maroklattyára vehetem, meg-nem nyugfzom addig, mig tégedet által nem verlek. — Oh! hogy nem változtathatam fogaimat meg meg annyi vasokká, hogy széllyel rághassam tolvaji lántzaidat. Meg-látnád akkor, hogy rohanok pártos népeid között az Oltárhoz, miként ragadam ki Mátkámat öledből, és miként döföm által azon szivedet, mely félszke minden undokságoknak. — Hogy ha el-éfném-is, leg-alább meg lennék boszfzulva.

OLDAMUR. Hát ha midön efféléről tsak gondolkozáfordat észre vehetvén, ezer fegyvereket látnál Rosália mellyének ízegezve, nem eggyeznél meg akkor velem?

ANDRAS. ~~Te~~ veled? — Kegyetlen fene vad! — De oh kedves Mátkám! — Mit felelek erre? — — Gyülöllek tégedet gyalázatos! — de egyfzer'smind félttem azon szivet, mely a' leg-hivebb szeretettel buzog én hozzám. — — Mit tsináljak? Mit tsináljak? Mit tapasztaltak moff; vagy talám meg-akarjátok-e magatokat tagadni, el-gyengült hités szív! em-
beri

beriség! 's érzékenység! — — Oh mint dobog
 a tten, kétségeskedésem véres küzködése! —
 De még-is meg-gyöztem magamat. Tudom hol-
 tig meg-nem szegjük egyikünk-is ezerszer le-
 tett esküvésünket, 's példái léfzünk a' világnak
 az állandó szeretembe. — Elébbi szavaimhoz
 fartsd magadat Oldamur! az az, hogy sem-
 miképpen veled meg-nem eggyezem.

OLDAMUR. Tsufolodal tehát az én jo-
 sággommal? — Jól vagyon. Már most tapasz-
 tald, mit tehet a' Kunok Fejedelme. Egy fél
 órát engedek gondolkozásodra, akkor pedig
 vagy fel-tételemet, vagy halálotat fogadd-el.

ANDRAS. Talám azt gondolod, hogy én
 ezen szókra reszketek, 's lábaidhoz borulak?
 — Tsalatkozal. Az a' ki betsületit, nevit,
 mátkáját el-vezztette egyszor, nem mivel ef-
 félét: mert gyönyörűségnek tartya halálát. —
 De vigyázz magadra, ne bánts az ártatlan
 Rosáliát: mert azt el-hiheted, hogy halála
 boszfzullatlan nem marad. Sok ezere zibong-
 nak szabadítáfunkra, 's mikor el-érkeznek,
 jaj lefz az akkor néked.

OLDAMUR. Vigyétek-el: Rosália pedig
 jöjjen ide. (*el-vizik*)

II. J E L E N É S.

OLDAMUR, azután ROSALIA egy Katonával.

OLDAMUR. (*magába*) Bíz réám magadat; meg-tudom én a' te keménységedet lágyítani. Ne vólna tsak László, már régen alunnál. — De így is Rosáliához gerjedező indulatomra fogadom, hogy ha mátkád enyim nem akar lenni, oda léfzsz. De már hogy mutassam ehhez magamat? Keményen-é? — Nem. A' fejrnépek előtt szép szoval többre mehetünk. Szépen fogom elébb, azután ha a' szükség kívánnya keményebben. Egy szoval Rosáliának enyimnek kell lenni, 's ki léfzen akkor bódogabb Oldamurnál a' földön. — Oh szeretetbéli nyerefség! jól érzem, hogy te az embernek második teremtoje lehetz.

ROSALIA. (*a' Katonával bé-jő*) Mit akarz. (*a' Katona ki-menyen*)

OLDAMUR. Utollyára meg-kérdezni te tölled szép Rosália! mikor derül-fel már az a' szerentsés nap, mely személlyed birása után sohajtozo kívánságomat meg-koronázza?

ROSALIA. Életemben soha sem. — Mit gondolv Oldamur! el-hagyhatok-é én éretted egy oly drága személyt, a' kivel majd mondhatni gyermekségetől fogva, tartok barátság-

tságot, a' kinek mátkai hitemet adtam, és a' ki most gyalázatos parantsolatodból érettem lántzait hordozza? — Soha sem; ne-is ketsegetsd magadat efféle gondolatokkal; mert nints a' világon olyan hatalom, a' mely engem ezen lépésre vezetne.

OLDAMUR. Hiában ellenkezel akaratommal. Már minden készültek meg-vagynak téve, és a' Pap-is minden órán érkezik egyben kötésünkre.

ROSALIA. Hadd jöjjen — hadd jöjjen; tudom oly lakadalmat fog látni, a' melyre egészfzen meg-borzad, és kötelelségit temetfemen fogja tellyesíteni. *(ogy kéft véfzen elé)* Látod-é Oldamur, ha egyéb nem lehet, e' lefzfz az én szabaditom. *(Oldámur el-kapja a' kéft.)*

ROSALIA. Gyalázatos! azt a' ditsőséget sem engeded meg, hogy kedves Andrásomért meg-halhassak.

OLDAMUR. Oh szép Rosália! el-múltanak azok az idök, mellyekben Lukrétzia magát ilyen környül állások között meg-ölte: külömben-is én még Tárquiniusi vétket nem tselekedtem. Minden vétkem tsak abból áll, hogy tégedet régtöl fogva alattomba fzeretvén, ezen alkalmatofságot rendeltem boldogulásom-

ra. A' mái időkbe nints helye az efféle gondolatoknak. — Imé azért itt állok, tenéked kezemet, 's tartományomat ajánlani.

ROSALIA. Mind a'kettőt utállom, 's ha fázfzor kérdezed-is, mindenkor ezt felelem.

OLDAMUR. Mongy nem bánom akármit. Az én szándékom változhatatlan: hozzád való szeretetem pedig kösziklai keménységgel vetekedik. — Ugy vagyon szeretlek. Izép Ro'sália! a' dühötségig szeretlek, 's nem láthatom által, hogy ezen gyónásom miért bánt-meg tégedet. (*ölelni akarja, de visszafeszittatik*)

ROSALIA. Azért, a' miért tégedet az: hogy a' dühötségig utállak.

OLDAMUR. Rosália!

ROSALIA. Talám érdemetlennek tartad magadat gyűlölségemre? Nem te vagy-é az, a' ki engemet Andrásommal együtt, mint egy tolvaj meg-loptál, és ide hurtzoltál?

OLDAMUR. Hozzád való szeretetem vólt ennek az oka.

ROSALIA. Atkozott legyen azon szeretet, a' melynek ily alaton dolog eszközlője.

OLDAMUR. Igen sokat mondasz.

ROSALIA. Tselekedetedhez mérsékelve még felette keveset.

OL-

OLDAMUR. Nem lehet hát hozzád semmi reménységem?

ROSALIA. Tellyeséggel semmi sem, ha mingyárt mind a' ketten halhatatlannak lennénk-is, 's e' szerint örökké kérhetnél.

OLDAMUR. Most mingyárt el-vesztem békéséges türelmemet.

ROSALIA. Akármit mivelhettz. — Szeretem a' szerentsétlen Andrást; szeretem, és utólsó lehellésemig fogom-is szeretni. Ha erővel az óltárhoz hartzolsz, által adom ugyan még most-is ártatlan vértől füstölgő kezembe kezemet; de szeretetemet soha sem. Mint Ura most sorfottnak, életemmel-is parantsolsz, de szívemmel nem. — Tsak néked Nemes teremtés! egyedül néked van az a' szív fel-áldozva örökre, melyet kegyetlen lántzaid hordozása halálolon vérez. — — Imé itt állok Oldamur előtted, kézzen vagyok dühöséged fogadására. Ugy sem esmérsz te semmi egyéb törvényt az erőszakon kívül, melynek tellyesítésére gyilkoló fegyvered udvarol. Ély most-is ezzel. — Nehezen esnék ugyan Oh András! tölled való el-válásom, de leg-alább meg-ízabadúlnék egy haram-basának ölelgetésétől.

OLDAMUR. Nézd-el hát, hogy győzedelmeskedik ez a' harambasa. (*hordat ránt, és monni akar*)

RO-

ROSALIA. Mit akarsz fene vad?

OLDAMUR. Andrásodba verni ezt.

ROSALIA. (*magdba*) Istenem! mi tévő légyek? — El-veszelem-é, vagy meg-tartsam életit? — — Itt vagyon a' kezem, tsak hagy békét az ártatlannak. (*Oldámur meg-hajtya magát, és bal kezével le-vefzi tsákóját: a' jobb kardos kezét pedig nékie nyújtja, melyből ki-ragadván hirtelen a' kardot Ro'sália, keresztül üti*)

OLDAMUR, (*le-esik*) Gyilkos! oda vagyok. (*kétszer-is próbállya fel-kelni, de visszafiz esik*) Kegyetlen halál! bár tsak addig kéfel vala, mig egyszer magamhoz szorithattam, és Feleségemnek nevezhettem volna. (*meg-hal*)

ROSALIA. Haly-meg gyalázatos! vedd el méltó bérét undok szándéknak. — Félre kezemből utálatos vagyona ellenségemnek. (*elveti a' kardot*) Már most szabad vagyok. — Oh András! András! hogy nem repülhetek karjaid közzé, és hogy nem nyithatom meg-már bilintsedet. (*dubagást hall*) Bizonyoson jönnek gyilkosaim. — Oh Istenem! Istenem! ha a' te irgalmaságod meg-nem szabadit most, nekem is vége van. (*le-rogyik*)

III. JE.

III. J E L E N É S.

ROSÁLIA, ANDRAS.

ANDRAS *egy tsoport Katonasággal bérohan. Még mefsziről kiáltozza*) Egyenesen Oldamurnak! (*Meg-látván az el-esteket, mindeniket vizsgálja*) Örvengyetek vitézzeim! mert meg-holt Szerentsétlenségünk kovátslója, kedves Rosáliám pedig még lélekzel. Jól érzem, hogy rebeg gyenge szívetskéje, és tsak az ájulás fájdalmába merült-el. (*melléje térdepel*) Kedves vitéz Rosáliám! mely nemefen tselekedtélt, 's nem halhatad ezért valo háláadásomat. — — Alufzik az ártatlanság. — Felébrezfizem-é?— Oh nem: mert egy ily szép teremtésnek, nyugodalmába valo háborgatása szentségtörés. — — Rosália! Rosália! — de még sem. — Mit gondolsz bóldogtalan! Meglátna hírtelen maga mellett mezfitezen fegyverredel, 's azonnal halála követné ájulását. Jól vagyon. (*bé-dugja kargyát*) Már ettől nem félhetek. Meg-engeggy okoskodás! többet nem követhetlek. — Indulatomnak kell adoznam. (*magához szorítja*) Szerelmes Mátkám! hald meg már szavammat. Imé itten térdepel az, a' ki örökre tenéked szentezte életit. Győzed-meg magadat. Nem ellenség vagyok én, hanem

hanem a' te Andrásod, him galamb módjára kebeledbe repülve.

ROSALIA. (*magához jöven, lankadazo szóval*) Te vagy-é András! te vagy-é? — oh de a' lántzok — — (*fel-állanak*)

ANDRAS. Le-verettetenek kedvesem! Minden meg-van gyözve.

ROSALIA. De hogy hogy? — szóly; ofzlasd-el kéttéségeskedésemet: mert ugy tetzik, lehetetlenek képzelem a' dolgot.

ANDRAS. Lehetetlenek? — 'S hát nem érzed-é karjaim öleléfit? Nem tapasztalod-é azt lenni melletted, a' ki minden boldogságát szemlélyed birásába helyezteti?

ROSALIA. (*váltára botsdtkozik*) Oh már most el-hízzem. — Kedves drága Mátkám! elhidd, hogy az ájulás nem fogott vólt-el inkább, mint most szerentséden valo örvendezésem. 'S hogy jöhettél ide?

ANDRÁS. Oh Kedvesem! Te lévén örök-ké képzelődésemben, tsalárdságra vetém fejemet. Meg-vonám Strásáim mellé magamat, és véllek igen barátságoson beszélgetni kezdettem. Midön azért semmit én töllem nem tartanának, két-kezeimmel mind a' kettőnek ki-kapám kargyát, és az egyiket keresztül ütém,

ütém, a' másik pedig lábaimhoz borulva, kezdé életéért könyörögni. Meg-engedék nékie, 's azonnal le-vertém véle lántzaimat. Ezzel nagyot fikoltottam vitézeimnek, a' kik legottan mellém tsatolák magokat, 's keresztül hafitván véres ütkezettel Oldamur fokaságán, mindenütt a' szerentse követett. Mint a' kéve, ugy hullott a' Kunság; a' meg-maradottak pedig szüntelen Eljent kiáltottanak énnékem. Győzedelmemet az Ég-is láttatott nevelni; mert hirtelen oly borongo időt, és esőt botsátott réájok, hogy inkább ezen ostornak, mint magunknak tulajdonithatóm sorfomat. Igy tehát ezen kis tsoportal te hozzád fitem, de látom nem vala réám szükséged, elégséges lévén magad-is Oldamurt el-ejteni.— Vigyétek-el ezen hólt tettet, hogy ne háborgassa szemlélése örömmüket. *(két Katona el-vizji.)*

ROSALIA. Oh András! András! *(hozszas néma ölelés.)*

ANDRAS. Mentek vagyunk eszerint nyomoruságunktól. Bátran kostonthattuk szabadságunk édeségit. *(láb kopogás esik)* De mi ez?

ROSALIA. Talám ujj vezedelem?

ANDRAS. Ne fély semmit Kedvesem! — Vigyázzatok vitézeim! hogy ha ellenség leszsz,

egy-

egyfzeribe hafittunk réájok. (*ki-vont fegyverrel elejkebe áll, Rosália pedig hátak megé*)

IV. J E L E N É S.

LASZLO, MIZE, G. ÉGIDI, az Elöbbeniek.

ANDRAS. (*bé-dugja kardját, és Lászlót által kaptsolja*) Szerelmetes Bátyám! —

ROSALIA. (*kezét tsókolja*) Felséges Uram! —

LASZLO. Jó szerentsét kedvesim!

ANDRAS. Már nem-is remélettük eljövételit.

LASZLO. Meg-hiszem: de tudod-é ötsém! miért nem eshetett-meg ez elébb? — Megvallom igazán a' dolgot. En egy Kun Léánykába keményen belé szerettem, és ezért nemzettséginek oly nagy pártfogója lettem vala, hogy az Ország nagyai roszszat magyarázván belölle, engemet árestomba tevének. Most pedig jelenték, hogy ha titeket meg-akarlak szabadítani, visszfa adják méltóságomat, melyet én örömmel fogadék, 's imé tellyesítem-is: de örvendek, hogy minden el-van igazítva.

ANDRAS. Örökös háláadó szível köszönnyük mind a' ketten jóságát. Bátorkodom
Olda-

Oldamur Pest felé járo seregéről tudakozodni ?

LASZLO. Még semmi bizonyost nem mondhatok. Most vagyon-útba egy réájok küldött válogatott seregem, melynek szerentséjit talám abbol magyarázhatom, hogy én még többet akartam rendelni, de a' vezér nem engedvén, hogy annyival-is porig rontya, életébe fogadott.

ROSALIA. Hát a' Királyné?

LASZLO. Ő-is mingyárt érkezik.

ANDRAS. Meg-engedi nekünk kedves Uram Bátyám! hogy fogadására, 's kezei tsokolására szaladjunk.

LASZLO. Meg-lehet. Ugy-is egy kevésbé egyedül akarok lenni, és innen menyek egy sátorba ki pihenni magamat. Hanem tsak magad menny ötsém! a' Feleségem eleibe, Grof Egidi a' Katonaságra, Mize pediglen egyebek-re vigyázzon. (el-mennek)

LASZLO. (magdba) Ismét Király vagyok! ki-szabadultam kezeitek között: de ma le-nem mulik a' nap, mig annak fénye alatt, egy szörnyű dolgot nem tselekszem.— Kegyetlen udvariak! hát fagyas kigyókat me-lengetett Királyi kebelem? Még azzal intének

nek meg utóljára, hogy ha ismét vizsgálja té-
rek elébbi hajlandóságaimra, mingyárt végít
szakasztyák hatalmamnak, és Andrást Király-
nak koronázzák. — Ezt még kell akadályoz-
tatnam. Bizonyofon gátot vetek — még pe-
dig szomorú gátot. — El küldettétek ugyan az
ártatlan Mandulát: de oh! meg-maradott;
még-pedig a' leg-elevenebb érzékenységgel
maradott meg képe szivemben. — Hát már egy
Királynak annyi gyönyörösege sem lehet, hogy
szabadon szerethessen, és egy nyajos személy
kebelébe hajtsa pibenésre fejét? — Szeretet! 's
Méltóság! — mindenik ostromollya belső ré-
szemet. De semmi. — Egy halál mindeniket
vizsza adja. Ki-ment már parantsolatom, 's
könnyebb e' világnak semmivé változni, mint
annak el-mulni. — Nehéz ugyan a' dolog: de
ha jól jö ki, örökre el-töröl minden gyaláza-
tot. Meg-léfzen betsületem szabaditva, es.
küvésem bé-teltyesedik, 's bődög leszsz Ma-
gyar Ország Királya. Egy szóval rajta min-
den haladék nélkül. Ez az ora, vagy a' leg-
bátorságosabb partra vezérli sorfom hajóját,
vagy kéttéségeskedéseimnek veszedelmes tenge-
rébe végképpen el-füllyeszté (*ki-mégyen.*)

V. JELE.

V. J E L E N É S.

(*Oldamúr Palotája*)

ERSEBETH , ROSALIA , MIZE , G. ÉGIDI
más felől jönnek.

ERSEBETH. Az igaz szép Rosália! hogy ha szívem szólhatna , meg-tudná , hányszor tufakodott a' magok forfok felől , leg-kétségesebb gondolatokkal.

ROSALIA. (*kezét tsokolja*) Leg-kissebb kétségem fintsen.

ERSEBETH. Hát a' többek hol vagnak ?

MIZE. A' Király egy sátorba mene, a' Slávoniai Bán pedig Felsőged eleibe.

ERSEBETH. Elömbe ? Én soholt nem láttam.

ROSALIA. Mit kell hát gondolni ? — Oh! mert már minden leg-kissebb dologra is el - iszonyodom.

MIZE. Talám más utan ment , 's azért nem találkoztanak ?

ERSEBETH. Gróf Égidi! egy Afiszony-nak ugyan efféléről kérdezőskedni nem illik; de még - is szeretném tudni , hány ártatlanok el-esésébe kerültenek ezen gyözedelmek ?

G. ÉGI.

G. EGIDI. A' mennyibe észre vehettem Felsőges Afzfonyom! többre két ezernél.

ERSEBETH. Szegény fejek. — 'S vól-
tak e' számos derék emberek bőzöttek?

G. EGIDI. Vólt a' többek között egy Ma-
radványi nevezetü nemes Ifiu, a' meg-hólt Ki-
rallyi Titoknoknak fia, a' ki közelebről Olda-
mur népei között hullott-el. Bámúlásra méltó
dolgokat vitt ez ugyan végbe, és Katonái-
val mindenütt a' tábor homlokán verekedett:
de még-is utóljára le-tevé adóját halandóság-
ának. Meg-hala szegény; még pedig a' föl-
dön, 's még-is mindenektől, ditsőtség párná-
jin el-aluttnak lenni gondoltatik. Mert ott il-
lik, ám a' Katonának meg-halni — ott a'
hol a' hirért, a' nemességért, és a' boros-
tyán kolzorúért ezereként vérzenek. Sokkal
dífzelebben foly verekedések között az ember
vére, 's ezerfzer édefebb gyözedelmesen meg-
halni.

ERSEBETH. (*szónakozva*) Ö hát kostol-
ta ezen édefséget. — Van é valami attyafia,
hogy modunk leheffen kegyelmünket mutatni?

G. EGIDI. Senkije fints. Tsak egy má-
kája vólt, de gondolja meg Felsőged ennek
tselekedetit: Mihelyt meg-hallotta esetét, nyar-
galt

galt a' tábor helyre, 's véres testére borulván, addig nyögött rajta, mig meg-hólt.

ROSALIA. Ritka történet ez!

G. ÉGIDI. Valosággal ritka példája a' fejérségi hívségnek.

ERSÉBETH. 'S mit tartott Grof Egidi azon ifiuról?

G. ÉGIDI. Itéletem szerint érdemes legény volt: hanem meg-vallom, ugy tettett nekem, hogy egy kisérg magassan gondolkodott.

ERSÉBETH. Grof Egidi! tanulja-meg tőlem azt: hogy az emberről halála után vagy jot, vagy semmit nem kell mondani. Láttya én azon ifiut jól ismértem, 's ezt csak azért nem mutattam eddig: hogy szabadabb vélekedéfit halhassam iránta; Már most pedig ki-magyarázhatom magamat. Jól tudom én, mi-
ket gondolt benne hibáknak: Hogy talám az öltözetbéli tsinofságot másoknál inkább szeret-
te, hogy valamije volt olyan, a' mit a' köz-
nép balgatag vélekedése, egyedül nagyobb emberekhez tart illendőnek, és hogy ő min-
den semmiségért mások előtt nem mászkált,
nem hízelkedett, azt születése hozta magával.
Egy nevesben nem rut a' nemefi büszkeség:
mert ezen születés minden toldalék nevek nél-
kül.

kül-is, ki-olthatatlan méltóság. — Nem a' nagy Jozfág, sem a' fok vagyon hordozza magával a' tökéletességet, hanem a' belső érdemek, és ezenkívül-is, fokkal nemefebb az olyan, a' kinek ha belső részébe lehetne nézni, szive tábláján-is azt olvasnok hogy nemes, mint a' kinek csak születésibe találjuk ezt. — Külömben pedig az ifiu derék vólt, jó tanulásu, szép olvasásu, 's maga szolgálatyába betsületesen el-járo. Láttya Grof Egidi! mászszor nézze-meg ki előtt mit beszéll. Ha egy fel-fuvalkodott ember előtt mondotta volna, bizonyoson még toldatta volna: de én nem; hanem tisztá szivemből kívánom, hogy tsendesen nyugodjanak hamvai. — Már most egyébről-

ROSALIA. De András még sem érkezik.

ERSEBETH. Már magának csak András.

ROSALIA. Oh Felséges Afzfzonyom! nékem egyedül ő vagyon, 's nints kire másra gondomnak lenni. Ő az, a' ki engemet nem annyira forsával, mint igaz szeretetével, melyet ezerfzer nagyobbra betsüllek, fzerentséssé téfzen. Ő az, a' ki engemet még soha semmi-vel meg-nem bántott. — Felségedet meg-bántotta a' Király, 's még-is tudom bizonyoson bótánatot adott.

ER-

ERSÉBETH, Lehetetlen volt meg-nem engedni, midőn hallottam a' dolgot. Azon Kun Léánynak az Attya, gyermekségétől fogva mind a' mi udvarunkat szolgálta, és csak most két esztendeje ment vala Ottokarhoz, szerentséjit próbálni. Az Uram attya oly különösön szerette, hogy a' Léánynak még gyermekségiben Lázloval valo társalkodását engedte. Azon édes gyermeki barátság mind jobban jobban nőtt, 's könnyű volt utóllýára szeretetté változni. Azonban nékie Királyi módon kellettén házasodni, engemet választának számára. Mondhatom, hogy nállánál hívebb társat, mind eddig nem lehetett találni: most pedig hogy egy történet régi szeretét ismét meg-ujjította volt, ha azért örökösön haragudnám rája, a' természetet vasra verni láttatnám.

ROSALIA. Annyival inkább én, hogy ne szeressem azt, a' ki soha velem ennyire sem ment; holott még a' házasság lántzaival nints hozzám köttetve.

ERSÉBETH, Hellyesen tselekszi. — Szeresse igazán, 's ne légyen egy gondolatba azokkal, kik ma hitelen el-mátkáfodnak, 's hólnap viszfa küldik jegyeiket egymásnak:

Máfodik Szakasz. II. Darab.

E

mert

mert az ilyenek, leg-alatsonabb változóság példái.

VI. JELENÉS.

Az ELŐBBIEK, JULISKA. azután LASZLO.

JULISKA. *(lelkéendezve jő)* Felséges Afzfonyom! —

ERSÉBETH. Istenem! mi dolog lehet ez?
— Szolly Juliska! Szóllj; mert el-változáfod már-is vérzi szivemet.

JULISKA. Oh Felséges Afzfonyom! irtozam meg-is mondani. — Nem szólhatok egyebet, csak azt, hogy kézzittsek érzékeny sziveket mind a' ketten, egy szörnyü tsapásnak el-hordozására.

ROSALIA. Mind a' ketten? — En-is hát?
— Oh nyomorult fejem!

LASZLO. *(egy Katonától véresen bévezettetik. Minnyájon eleibe mennek, 's szána-kozo bámulással nézik. A' Katona ki-menyen)*

ERSÉBETH. *(meg-öleli)* Mit látok? vér folyáft! — Szerentsétlen Férjem! mi bajad?
— Grof Egidi! szaporán parantsoljan egy orvost. *(Egidi menni akar)*

LASZ-

LASZLO. Szükségtelen Kedvem! — Ugy vagyok találva, hogy azt egyedül a' koperfo gyógyíthatta meg.

ERSEBETH. *(magán kívül őszve rogyik. Rosália ölébe szoritván, Juliskával együtt felébredtfeibe munkálodnak. A' többek Lászlót egy székre helyheztetik.)*

MIZE. Nyugodjék Felséged. Légyen legalább hív szolgai között pihenése.

LASZLO. Nem bánom kedves embereim! ugy-is nem sokáig fogom itt létemmel terhelni.

G. EGIDI. Bátorkodjuk Felségedtől, szentségtelenségig tudakozni.

LASZLO. Mingyárt meg-mondam, csak azt akarnám, hogy kedves Ersébethem-is hallja ezt.

ERSEBETH. *(magához jöven, Férfjére borul)* Oh László! László!

LASZLO. Kedves Feleségem! távozzál tőlem: mert nem vagyok méltó öleléfedre. Magam magamtól irtozom. — Gyilkos vagyok. *(Rosáliának kezét magához szoritva)* Szép Rosália! Szerentsétlen szép Rosália! meg-botsát-é nékem? Meg-botsáthattya-é egy olyan tselekedetemet, mellyel attól, a' mit e' világon leg-inkább szeretett, meg-folztottam?

E 2

Oh

Oh Rosálta! Rosália! végyen erőt magán, 's ne átkozza-meg utolsó szempillantásai között azt, a' ki Andrást meg-ölette.

ROSALIA. (*egy székre esik: de midőn Mize, és Egidi segíteni akarndnak, ismét fel-áll*) Végy erőt magadán természet! — Siell szerentsétlen! leg-alább még egyszer meg-látni életedbe.

LASZLO. Ne mennyen hiába: mert ezt sem teheti.

ROSALIA. (*firva*) Ezt sem? — Oh Kegyetlenség! Kegyetlenség! Felséges Uram! hogy fereszté testvére vérébe kezeit?

LASZLO. (*érzékeny sohajtással*) Halmozza csak, halmozza balálos nyomoruságomat. — Azt az egyet ki-nem gondolhatta fene vad természetem, hogy vérit szemléljem.

ERSÉBETH. Hogy esett hát halála?

LASZLO. (*Ezen beszédet mind firva, és különb különbféle fájdalmát jelentő néma ábrázolásokkal halguttya-el Rosália*) Szüntelen eszembe lévén az Ország Naggyainak azon fenyegetése, hogy ha még hasonlót hibázom, leg-ottan bé-ültetik Andrást Királyi székembe, és a' Kunok-is szüntelen bizonyosnak mondván ezt, el-tökéllém magamban halálát.

Gen-

Gondolván azért — Oh bár soha-is ez ezembe ne jutott volna! hogy bizonyosan előbb fog menni, még ide jöttembe ki-adám alattomba három Kunóknak parantsolatba, hogy ragadják meg, 's vefsek a' Dunába. Mihelyt el-mentem innen, környül vett a' lelki esméret, meg-bántam parantsolatomat, sűrű könyvekkel gyáztoltam azt, 's kívántam hogy bár csak valami akadály eshetett volna: de midön leg-inkább törödném rajta, bé-jövének a' gyilkokok szerentsés el-vefztése jelentésével. — Oh Kedvesim! Kedvesim! mit érzettem én ekkor? — Atkoztam őket mint gyalázatos okait, 's eszközeit kedves testvérem halálának: ök pedig fel-forrott haragomtól tartván, sok sebekkel kerefztül ütének. Mindenik szivem mellett esett, 's tudom, hogy mingyárt el-is fognak aladni. Imé azért meg-eröltettem magamat, 's csak azért jöttem, hogy tölletek botsánatot, 's butsut vehessek. — Ezersezer meg-bántotalak hív Ersébethem! de imé most lakolak mindenekért, 's nints már semmi egyéb hátra, hanem hogy szeretetetek birásával haljak-meg. — Utoljára kérdem azért, lehet-é ehez reménységem?

ERSÉBETH. Részemről meg-vagyon minden botsátva.

ROSA.

ROSALIA. Az én részemrök-is. — Tsak azt az egyet sajnálom, miért nem volt kedves Andrásom gyilkosainak az az egy könyörületlenségek én hozzám, hogy melléje engemet-is bé-vetettenek volna.

LASZLO. Az Egekre kérem szép Rosália! hadja-el ezen gondolatot. Elég nehézséggel szállok én a' sírba testvérem halála miatt. Ne engedje-meg, hogy mátkája gyilkosának is mondattassam: hanem ha még valamely kitsin szikrája van hozzám szánakozásának, ígérje-meg, hogy soha el-nem hagyja kedves Ersébethemet. Légyenek egymás mellett hőtig, vigasztalodjanak magánolságokban bár azzal az eggyel, hogy valamint egyszeribe vesztettenek-el két szerentsétlen testvért, ugy egyszeribe fogják-is azokat valaha meg-találni.

ERSÉBETH. (*meg-öleli Rosáliát*) Meg-ne váljunk soha egymástól.

ROSALIA. Nem bánom. Légyen ezen tselekedetünk leg-utolsó áldozattya egy nemes haldoklonak.

LASZLO. Tudom kedves Mizém, 's Grof Egidim! magok-is meg-engednek énnékem. (*meg-hajtyák magokat*) Vigyék meg, az Országhoz utolsó lehelléseim között-is buzgo szeretetemet. — Sokat kellene most mondanom,
de

de nem lehet. Már érzem, hogy a' szollásra gyengülek. Aljanak minnyájan én mellém, hadd oszolhasson-el lelkem leg-kedvesebb embereim között. (*minnyájan melléje állanak, Ersébeth, 's Rosália kezeit fogják*) Oh már most örömmel halok-meg — örömmel: mert ezek a' kedves kezek, fogják az enyimek meg-hülését érzeni. Isten hozzátok! (*hoszszas néma ölelés*) Oh Ifiak! Ifiak! kik történetemet fogjátok olvasni, őrizzétek forsomtól magatokat. (*akadozva*) Tanuljatok szomorú példájából egy olyan Királynak, a' kit az indulat tett szerentsétlenné. (*meg-hal.*)

ERSEBETH. 's ROSALIA. Istenem! oda van.

(*Ezen utolsók testére, a' többek pedig lábaihoz borulván, az elő függő le-efik.*)

V É G E.

(X.)

AZ
OBESTER,

VAGYIS

A'

HIVSÉG JUTALMA.

ÉRZÉKENY JÁTÉK,
ŐT FELVONÁSOKBAN.

SZERZETTE

K. BOÉR SÁNDOR.

Velejít a' Mármontel munkájából vevén.

Sze.

Személyek.

GROF REMÉNY, Obester.

VADASZI Májor, ennek jó barátja.

MARISKO, egy paraszt Léány.

BALAS, ennek atya.

TELFAINÉ, özvegy Hadnagyné.

JANOS, az Obester Szolgája.

EGY FALUSI PÁP.

A' történet foly, hól az Obester városi palotájába, hól a' város mellett egy Falutska szélbe Jégfalván, a' Balás lakhellyin.

I. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(*A' Balds lak-helye, az erdő szélide, melyben egy kunyha vagyon.*)

OBESTER, JANOS,

JANOS. Ugyan Nagyságos Uram! mi az oka annak, hogy mi most éppen ide jöttünk? — Hiszem ha tsak ájert akart változtatni, meg-tehette volna ezt, valamely kellemetesebb helyen-is.

OBESTER. Hallod-é, tudd-meg, hogy itt lakik az ártatlanság.

JANOS. E' bizony a'mái világba talán fuholt sem lakik.

OBES-

OBESTER. Az igaz, ritka helyen, de még-is inkább egy ilyen kunyhóba, mint a' leg-fényesebb palotákba. Ez az a' hely, a' hol üreks lévén az ember buja foglalatosságaitól, a' leg-tisztább gyönyörűséget kofiolhattya, a' hol az együgyü lakofoknak, nyájos mulatóságokból részt vehetünk.

JANOS. Nem látott-é tegnap Nagyságod egy Mária névű Léánykát, a' falvi tántzók között?

OBESTER. Láttam, 's miért kérded ezt?

JANOS. Nékem meg-tettett az a' személy.

OBESTER. (magába) Gyalázatos! — Hát már szolgámba kell-vetélkedő társamtól tartani.

JANOS. Ugy-é, hogy jó-izü falatotska?

OBESTER. Hallod-é! már régi tselédem lévén, minthogy leg-kisebb titkomat-is tudod, értéfredre adom a' mostanit-is. En azon szép személyt nem csak láttam, hanem a' leg-gyönyörködtebb kellemetességet-is találtam benne, és ide való fordulásonak fő tárgya, véle lehető találkozásom.

JANOS. Ugy-é! — Ezt az ártatlanságot vadáfszúk mi hát most.

OBES-

OBESTER. Ezt — tsupán ezt, és valaki magát ellene szegzi kívánságomnak — —

JANOS. Mit tsinál annak?

OBESTER. Életével fog játszani.

JANOS. E' szerint ide veszfzen. Nékem többé soha se kell: mert én egy Léányért sem akarok meg-halni. — Nem vagyok én, azon bolondok között való, a' kik tsak annyinak tartják, magokat szeretetből föbe lönni, mint egy legyet a' falról le-pattantani.

OBESTER. E' tsak az Anglusoknál van inkább szokásba.

JANOS. Éppen úgy máfutt-is.

II. J E L E N É S.

A' VOLTAK, MARISKO.

MARISKO. (*ki-lépven meg-retten.*) Kik lehetnek ezek?

OBESTER. (*melleje mégyen*) Ne fély szép Léányka! ártatlan emberek vagyunk, a' kik tégedet inkább szeretni, mint bántani jöttünk.

MARISKO. Hát ketten szoktanak Nagyságtok egyget szeretni?

OBES-

OBESTER. Azért mondtam így, hogy én-is, ez az Urfi-is egy értelemben vagyunk.

MARISKO. De nekem úgy tetszik, hogy az nem Urfi.

JANOS. Dehogy nem. A' mái világba, minden ember Urfi.

MARISKO. Meg-engedgyen 'eggyügyűségemnek. Nem tudtam ezt az új szokást,

OBESTER, Láddég János! meg-akartam szerentsédet próbálni, de hallod ez az ártatlan-is mit tart felölled, távozzál azért innen.

JANOS. Nem bánom. Elég a' nekem, hogy életemben egyszer én-is Urfi valék (*elmenyen*)

OBESTER. Hány, esztendőös vagy szép Léányka?

MARISKO.° A' mult hólnapban töltöttem el tizen-ötöt.

OBESTER. Kétség kívül, nem fokára Férjhez adnak.

MARISKO. Az Apám azt mongya, hogy még elég idő van réája. — Nem-is igen szokta ezt tudakozni Márisko.

OBESTER. Hát ugyan magad nem érzelisz-é valami kis szerelmet szivedben?

MA-

MARISKO. Azt sem tudom, mi az a' kis szerelem ?

OBESTER. Nem akard-é, hogy valamelyik legény férjednek nevezteffék?

MARISKO. En ebbe nem elegyitem magamat, mert ez a' gond az atyákat illeti,

OBESTER. Mit tsinál az Atyád?

MARISKO. Kevés számból álló fölgyeit miveli, mellyekből élelmünket keressük: mert ő nem gazdag, de azt mongya, hogy elég szerentsés, ha bennem örömit kaphattya. Mídon ezt hallom, én-is jó kedvel segíték nékie, véle együtt dolgozván.

OBESTER. Hogyan! Hát magad-is a' földet miveled?

MARISKO. Igen-is, de ez a' szorgalmatóság, előttem mulattság helyett vagyon. A' szőlőt el-takarni, homlitani, fel-kötözni, levelezni, mind ezek igen kevés fáradsággal járnak. Haza jövéen a' munkáról, minekutánna édes téjjel, vagy gyümöltsel jól lakom, tsendesen aluszom, tudván hogy az atyám szeret engemet.

OBESTER. Szerentsétlen gyermek! (*kezét fogja*) nem tsuda, hogy a' kezei úgy eldurvultanak, és ortzáját a' napnak hevelsége
meg.

meg-piritotta. *(félre)* Mitsoda kár, hogy alacson születésből való!

MARISKO. Nem tettik le-ülni. *(Két székhez tévén elé, le-ülnek)*

OBESTER. Láttál-é engemet tegnap a tántznál szép Léánka?

MARISKO. Minthogy senkire különösön nem szoktam vigyázni, meg-vallom, nem jut eszemben.

OBESTER. Én pedig alig álhatám-meg, hogy veled ne tántzollyak.

MARISKO. Oh! de Nagyságos Uram! ezzel mind magának, mind nekem lokat ártott volna, magának méltóságát sértvén, nekem pedig ilyen szerentsémmel ellenségeket szerezvén leány barátaim között, kik kölömben-is szüntelen irigykednek réám.

OBESTER. Méltán — valósággal méltán íselekeznek ezt. Akár hová menny, mindenütt kísérni fog ezen szerentsétlenséged. — Oh Marisko! ha a városban, azok a lok büfke kényes aszfzonyságok, kik töbnyire mesterségeknek közfönhetik szépségeket, reméntelenül magok között látnának tégedet, mind azon születtet kellemetefségeiddel mellyeket bírsz, meg-jelenni, akkor látnál te még személyyed-re vetett tekinteteket.

MARIS-

MARISKO. De mit tudnék én a' városba tsinálni?

OBESTER. A' szemeknek gyönyörűséget, és minden érzékeny szívnek rabságot. Ezer tisztelőket számlálhatnál lábaid előtt, a' kikkel kedvedre mulathatnád magadat.

MARISKO. Itt ugyan effélébe nints mód, de még-is találok én olyan idő töltést, melyben együgyűségem gyönyörködik. Egy kis kertem vagyon, melyben különbnél különbözőféle virágokat tartok, azokat öntözgetem, közöttük sétálok, és magamban énekelve, bokrétátskákat kötök:

OBESTER. Nem mutatod-é-meg nékem kertetskédet, mert egélszen hozzája édesítettél beszédeddel?

MARISKO. Oh! Nagyságos Uram! nintsen ebbe semmi, a' mit ki-pallérozott íz-érzése meg-kedvelhetne.

OBESTER. Ne ellenkezzél szép Márisko! kérésemmel: mert elég a' nékem, ha drága személlyed benne leszsz.

MARISKO. Nem bánom. Én szerentsémnek tartom parantsolattyát tellyesíteni. Az atyám ugy-is a' faluba vagyon: minthogy pedig el-menetelével-is a' kertbe hagyott vala, reméllem nem fog gondoskodni irántam. Előbb

F ugyan

ugyan bé-menyek, egy kicsit takarítani a' házban: mert az atyám igen nagy betsüllője a' tsinolságnak, de mingyárt itt lezlek. (*Bémenyen.*)

III. J E L E N É S.

OBESTER. (*egyedül*)

Gyönyörű teremtés! meg-fosztál nyugodalmamtól. — Vége van ennek — vége tsendségemnek; mert tudom egészsz életem fáradozásának tárgya, szereteted meg-nyerése lez. — Mitsoda személy ez! — Vagy mit beszélek? — — Nem személy, hanem egy Fejérnépi testbe öltözött Angyalka. — Mind azok, valamik a' kellemetefséget okozhatták, megvagnak ő benne. Befzéggyének betsületes modolsága, méltosággal elegyes szelid tekintete, ábrázattjának érdeklő szépsége, és minden mozdulattjának ejtése, nem de nem el-felejtetik-é emberiségit? — Most érzem életembe leg-inkább, mely kínosok a' szeretet fájdalmai. — Ki vetkezteti ötet képzelődésem alatsion forsából, és olyan formában hozza elő, mint a' természet leg-első remekit. Mitsoda elevenség, mitsoda kedveltség rogyog tekintetében. Millyen tündöklés örzi barna szemeit, mellyekkel más ravalzok, ezer gyözedelmeket igye-

igyekeznének ejteni, ő pedig — ő pedig szegényke egyedül abban keresi mulattságát, hogy a' leg-szemérmesebb pillantásokat ejtse azokkal. Mely érzékenyítő mértékletes maga mentegetése, mellyet mentől inkább folytat, annál véresebb ostromat kell kebelemnek kiállani. — Oh kedves Máriskom! bártsak tudnád te mostani tusakodásomat — érzenéd miattad lett fel-hevülésemet: mert tudom szánakodobb vagy, mint sem ne igyekeznél fájdalomomat orvosolni. — Imé tudtodra adom én — tudtodra adom, 's meg-mondom egyszermind azt-is, hogy nállad nélkül nem élhetek. Kiterjesztem karjaimat buzgo ölelésedre, 's meg-nem szünlek addig magamhoz szorítani, míg meg-nem hallom, tulajdon szép szádból, hogy az enyim kívánisz lenni. — János!

IV. J E L E N É S.

OBESTER, JANOS.

JANOS. Itt vagyok Nagyságos Úram!

OBESTER. Én ezzel a' Léánykával, kiharok egy kifség a' kertibe sétálni.

JANOS. Talám töllem akar erre engedelmet kérni?

OBESTER. Ostoba ember!

F 2

JA-

JANOS. Na hát mit parantsol?

OBESTER. Vigyázz, ha elé jön az atya, ki ne tudodjék, hogy az én szolgálatomba vagy. Hanem hazugy nékie valamit.

JANOS. Inftálom Nagyságodat, minthogy tudofabb ember nállamnál, mongya meg, mit lenne jobb fillenteni?

OBESTER. Mongyad, hogy valamely Urnak számára vadászfz itt az erdőbe.

JANOS. De hogy az ördögbe tudjam én magamat vadásznak tettetni, mikor soha puska sem vólt a' kezembe.

OBESTER. Nékem sem vólt töbzför ilyen szép paraszt Léány a' kezem között, még-is tudni fogok véllé bänni.

JANOS. Mátyás Király — 's Mátyás Kováts. — Nagy külömbség vagyon, a' két dolog között. Szeretni nem nagy mesterség, söt nem szeretni, lenne nagy. — Azt könnyü tudni, hogy egy szép Léányt meg-ölellyen az ember, de azt mútatni, a' mi soha sem vólt — e' már gutta dolog.

OBESTER. Soha sem gondoltalak ilyen egygyüünek.

JANOS. Hogy annál inkább el-higgye Nagyságod, parantsolattyának nehéz tellyefitéit,

téfit, változtassuk meg a' dolgot. Hadd men-
nyek én sétálni a' kertbe, Nagyságod pedig
vadászokgyék itten.

OBESTER. Nints femmi kedvem ehez a'
tseréhez. Tsak igazítsd-el te, a' mit mondot-
tam. Soha többször nem kívántam tettetéfedet,
meg-látom most, hogy víszed végbe.

JANOS. Bizan félek rajta; hogy most-is
belé sülek.

V. J E L E N É S.

AVOLTAK, MARISKO, majd BALAS.

MARISKO. Kéfszen vagyok már Nagy-
ságod kísérésére.

OBESTER. Mennyünk hát. (*vezetni a-
karja*)

MARISKO. Mit akar Nagyságod? — Én
ehez izokatlan vagyok. Tsak magamra tu-
dok járn.

OBESTER. A' mint néked tettik. (*EL-
mennek*)

JANOS. (*magába*) É' nem tsuda, hogy
magát nem!akarja vezetetni, mert sokszor még
a' Kis-Afzfonyak-is tsinálnak effélét, Ha
ollyat látnak magok mellett, a' ki majd meg
hal

hal érettek, mingyárt akaratoskodnak mond-
ván: Kérem az Urat, én egyedül szeretem
meeni. Pedig szereti ördögöt, hanem csak a'
legényt mortifikálni, és még - jobban-is el - bo-
londítani akarja. — A' mi azt nézi, e' bizony
csak szokás-is. Miért hogy a' szegény embe-
reknél nints-meg ez a' vezetés, és még-is e-
léggé tudnak szeretni! — — De ennek most
békét hagyok, és gondolkozom azon, miként
tudjam magamat ugy el-változtatni, hogy a'
ki eddig tsupán szolga voltam, már most egy-
szeribe vadász-is légyek. *(ki-néz)* Ott van
la! Már vége a' gondolkozásnak.

BALAS. Isten hozta az Urat, nem tu-
dom kihez légyen szerentsém?

JANOS. *(félre)* Már most Ur vagyok,
de ennek csak ki-verem fejből ezen nevezet-
tet. — Nem vagyok én Ur öreg!

BALAS. Hát mitsoda?

JANOS. En a' városbéli Gróf — Gróf
— — *(félre)* Mellyik nevet tudjam hirtelen
mondani? — Gróf Tsillagházinak udvari va-
dászfa vagyok.

BALAS. Tsillagházi Grofnak, soha éle-
tembe hírét sem hallottam.

JANOS. Ez egy ujj Uri ember, most ve-
tődött ide Amérikából.

BA-

BALAS. Mi az ördög? — Hízem Amérikába még egy Gróf fintsen.

JANOS. Na nem tudom én honnan, elég az hogy idegen, és az én Uram, a' ki most ide küldött vadászni.

BALAS. Hát hol vagyon a' flintája?

JANOS. A' Flintám? (*gondolkodik*) Felakasztattam egy fára, magam pedig lesbe akarok állani.

BALAS. Ugy-é, 's Flinta nélkül szoktának a' vadászok lesbe állani?

JANOS. (*felre*) Na már erre mit feleltek? — Mert én úgy akartam, hogy mi helyt valamit látok, egyfzeribe szaladjak a' puskám után, és úgy löjjem meg —

BALAS. A' nyomát?

JANOS. Kérem kedet, én nem nyomat, hanem vadat szoktam lödözni. Tegnap-is úgy le-lövék egy magals fáról egy verebet a' piftallyammal, hogy magam-is el-bámúltam.

BALAS. Verebet piftallyal? — Talám a' flintájával?

JANOS. Igen, igen aval. Meg-botlott volt a' nyelvem. (*felre*) Meg-bizony, mert mint a' föld, úgy nem tudok hozzá.

BA.

BALAS. Hát vagynak-é jó kútyái?

JANOS. Meg-lehetősek, egy-néhány az erdőbe hajt, de a' leg-jobbikat egy derék szürke Komondort othon felejtettem.

BALAS. Ked a' mint veszem észre, tsak a' vadászok bolongya.

JANOS. Meg-engedjen, ha valamibe hibáztam, mert azt meg-vallom, hogy tsak egy kevés időtől fogva gyakorlom magamat a' vadász mesterségbe.

BALAS. Na tsak mennyen hát, igyekezzék magát tökéletessé tenni, mert a' még ennyit tud, nints kívül a' vadászatról beszélni.

JANOS. Jó egészséget. *(el-menyen)* Pedig hogy meg-menekedhetém.

BALAS. *(magába)* Hogy tud már az ilyen meg-felelni szolgálattyanak, a' ki arról szólni sem tud. Külömben így szoktanak most a' nagyobb szolgálatokkal-is bánni Könnyebben léphetik ezekre néha egy semmi, mint egy emberséges ember: mert az első, minden körül való alaton forgolodásában, az utolsó pedig tsupán nemes érdemében bizik. — Majd meg-látom mi lesz a' mi ujj Papunkból-is; viselheti-é méltán a' Tiszteletes nevet? Ha ugy viszi, a' mint el-kezdette dolgát, reméllem meg-lészen Falunk elégedve.

VI. J.E.

VI. J E L E N É S.

BALAS. A' PAP.

BALAS. Hozta a' jo szerentse édes Tiszteletes Uram! éppen most gondolkozam vala Kedről.

PAP. Kivántam mint ujj ember, Balás Urammal-is vóltaképpen meg-esmérkedni.

BALAS. Köszönöm, köszönöm. — Hát hogy vagyon, hogy tettzik az Eclésia?

PAP. Igen jól. Még eddig minden halgatoimat szeretem; bár az bér ki-fizetése idején-is így lenne.

BALAS. Ne busullyan semmit Tiszteletes Uram. Tsak jól vífellye magát, örömeft megadjuk mi mind a' pénzt, mind a' dézmát. A' mi természetünket, hogy mi mit szeretünk, könnyü ki-tanulni. Nékünk nem kellenek amatzikornyás hangu, és mesterséges értelmü prédikátziok, hanem tsak könnyü szerrel írja ezeket, hogy mi szegény együgyü parasztakul meg-érthessük. Nem a' tzipra, hanem a' jo, és egyszerűbe által láthato tanításból lehet épületet venni.

PAP. Ezt én-is úgy tartom. Minthogy már látom tettzéseket, mindenben eszerint fogok tselekedni.

BALAS.

BALAS. Ofztán mindenek felett, igen hofzfas ne légyen.

PAP. Erre-is vigyázok. De még vagy kétöt el-felejtett, a' miről talám a' Papot meg lehetne inteni: Hogy tudni-illik senkit ki-ne prédikállyak, valami hibáért, és a' más valáláson lévőket ne sértegeffem.

BALAS. Jól mongya. Hanem még-is a' mi az elsöt illeti, ezt mi nemtiltyuk, mert mi-helyt a' véteknék közönséges helyyen való emlitéfit, és meg-feddéfit hallya annak tselekedöje, leg-ottan szégyelleni kezdvén, meg-jobbúlmi igyekezik. A' mi pedig a' sértegetéft nézi, ezt soha ne tselekedje Tízteletes Uram. Nem azért állittyák székibe a' Papot, hogy onnan betsmérellyen másokat, tsak azon okból, hogy vélle nem egy formán híznak: mert ebből halgatói semmit sem tanulnak, amazok pedig ellenségekké léfznak.

PAP. Hát természetemre nézve, mi a' kívánságok?

BALAS. Tsak az, hogy mindenkor frifs, eleven, és jó kedvü légyen, mellyeket ugy tettzik gyakran el-múlat.

PAP. Edes Balás Uram! ha az én forfomat tudná, tudom nem vetné ezt soha-is
sze-

szememre. — Tsak azt mondom, hogy én egy szerentsétlen vagyok.

BALAS. Haggyuk ezt most annyiba. Mennyünk bé. Egy szép dinnyém vagyok, együk-meg ketten, azután pedig jelentse-ki nékem igazán állapottyát. *(bémennék a' konyhába)*

VII. J E L E N É S.

OBESTER, MARISKO.

OBESTER. Egy szóval szép Márisko! egyedül tölled függ ezen kunyhótskát, aranyos, és selyemtől fénylő palotákkal fel-tserélni, tölled függ mostani magánosságod helyett, annak hiv szeretetével birni Reményben, a' ki imád tégedet.

MARISKO. Oh édes Grófom! ne vétkezék egy szegény parafzt Léányért. Imádni tsak az Istent szokták.

OBESTER. Ne sokald drága teremtés! tiszteletemet, mert akármennyivel illelselek, még-is felette kevésnek tartya indulatom. Annyira szeretlek, hogy tsupán vízfönti hajlandóságodba helyeztetem minden bódogságomat. A' legkényesebb házi készületek, a' leg-büfzkébb lovak,

lővak, és szekerek, az elzúdnak minden szakaszaira készült különbnél különb féle ékes öltözetek, a' leg-inkább innyed szerint való eledelek; egy szóval mind azok, a' mik a' gyönyörűség életre szükségesek, kézfénznek tégedet. Semmire se légyen gondod egyébre, hanem ezekkel élni, és szeretni engemet. 1

MARISKO. Én minden felebarátomat tartozom szeretni.

OBESTER. O! hideg felelet! — Hát ugyan szép Léányka! csak olyan indulatot érdemel e' tölled egy éretted esdeklő, mint egy akármely idegen izemely? Hát egyedül felebaráti szeretetteddel kellé annak megelégedni, a' ki örökös hivednek esküszik? — Nem lehet-é ennek indulatját állandó barátsággal jutalmaztatni?

MARISKO. Ezekre az apám nélkül nem tudok felelni.

OBESTER. Ne emlitted az, atyádat, mert tsupán a' te szived tárgya kívánságomnak, melynek mindenkor szabad érzése lehet. — Magad vagy ennek kormányozója; magadtól függ tehát, ki-leheszen annak tisztelője

MARISKO. Engedelmet kérek, hogy többet nem mulathatok, mert az apám eddig haza jött.

OBES-

OBESTER. Éregy bé, nem tartoztatlak most többet, hanem fontold-meg ezt jól magadban. Dél után az egézfz falusi ifuság az én udvaromba fog tántzolni, te -is légy jelen szép Márisko, és akkor tudtomra adhatod, hogy ha meg-hatván szerelmem szivedet, elfogadod-é ajánlásomat. Ez úttal senmit egyebet halgátáson — meg-szeghetetlen halgátáson kívül nem kívánok. Tartsd meg jól magadban a' titkot: mert ha ki-szalasztanád szádon, egézfz szerentséd, mely réád váraozik, mint egy álom úgy el-tünnék.

MARISKO. Ajánlom magamat Nagyságodnak. (*bé-menyen*)

VIII. J E L E N É S.

OBESTER, JANOS.

OBESTER. Na legény! hát hogy elált a' dolog?

JANOS. Ugy hogy egézfzen el-tettem magamat.

OBESTER. Talán bizon ki-tudódott szermélyem?

JANOS. Ez az egy el-maradott, de én alig tudék meg-menekedni.

OBESTER. Hogy hogy?

JA.

JANOS. Majd elé beszéllem az útan.

OBESTER. Talám már el - akarsz vinni?

JANOS. Én nem viszem bizan, el - viszi ha kell a' deres. Ne - is szemetezzünk még fokat, hanem mennyünk - bé. Tudja Nagyságod mennyi dolga nagyon.

OBESTER. A' bé - adott könyörgő levelek meg - olvasását Májor Vadászira biztam.

JANOS. Hát az Obesterséget réá bizhat - ta - é? — Talám el - felejtette, hogy szabadsá - gának ideje még tegnap ki tölt, és majd a' szép ezüst farkantus tsizmára réá teszik a' vasat; vagy egyéb - is követheti.

OBESTER. Jól mondd, de nintsen a' az a' vas, melyet én Máriskoért el - né hordoznék.

JANOS. Bizan jó hamar. — Most tudom egész - zen el - bolondította azt a' szegény Lé - ánykát.

OBESTER. Ne emlitted János! Gyere inkább mennyünk. — Mennyünk bé a' város - ba. — Távozzunk el - ezen előttem már sze - rentsétlen helyről, a' hol szüntelen azon ár - tatlannak árnyéka tűnik előmbe.

JANOS. Ezt a' hasznát vevé, hogy itt lakik az ártatlanság. (*ki - mennek*)

IX. JELE-

IX. J E L E N É S.

MARISKO, majd BALAS, és a' PAP.

MARISKO. (*magában*) El-ment a' szegény Gróf! — Mitsoda derék ember az. — Jól láttam hogy a' tántznál is senkire nem nézett az egész Falu Léányai közül, tsak én réám; söt imé a' városbéli Uri aszfonyokat is el-hagyta vala, hogy egy parafzt léánnyal foglalatoskodjék. Ugy tettett, mintha ugyan kegyelem gyanánt vette volna, hogy a' Falusiaknál elébb betsüllem, mitsoda mosolygó szemekkel, mitsoda alázatos, és érdeklő tekintettel köszönte ezt a' kertben. Szavaiba milyen édefség vagyon, mellyeket akármely alatszon légyek-is hozzája képpéft, lehetetlen igazaknak nem tartani.

BALAS. és a' PAP (*ki lépnek*)

MARISKO. (*folytattya beszédgyit*) Még is szerentsémre alkalmasint voltam öltözve. Talám nem utálta meg szegény, de tsinos ruházatcmat.

BALAS. Mit tudsz te magadba Léányom! beszélleni?

MARISKO. A' földet áldottam édes Apám Uram! mely olyan édes gyümöltsef, mint a' meg ett dinnye, tud kedveskedni.

BALAS,

BALAS. Na édes Tiszteletes Uram! már most örömmel meg-halगतom, farsának elé bezzálléft.

PAP. Én egy szegény özvegy Afzfony-nak gyermeke vagyok, a' kinek ölében, tsak nyóltz eisztendős koromban maradtam-el ár-ván, tiz eisztendős Bányámmal egygyütt. Fel-nevekedvén tizenöt eisztendős koromig, el-váltam a' Bányámtól a' kihadi életre adta magát. Én már eddig tanúltam vala, magamat a' belső életre szánván, és tsak azt vártam, hogy el-kezdhessem szent szolgálatomat, midőn az Anyám meg-hala. Így mind édes szülőmet, mind Bányámat el-vesztvén, egyedül abba találám kedvemet, hogy meg-változtatván nevemet, vándorlani indullyak.

BALAS. Végezze-el hamar, mert egész-szen fel-háborított.

PAP. Ezen gondolattal tehát mentem Olasz Országba, még pedig szerentsétlenségem-re éppen azon részibe, hól a' roz erkölts leg-pompálobb Thronusban ül. Itten egy jó Ur udvarába veve egygyetlen egy Fiatskája tanítójának, de tsak hamar észre vevém, hogy a' Felesége szeretetével egész-szen utánnam vetette magát. Leg-ottan el-hagyám azért udvarát, el-jövök Olasz Országból, és ugy levék itten az Isten szolgája.

BA-

BALAS. Mellyik az igaz neve?

PAP. Az én nevem Balás Ferentz.

BALAS. (*réája borul*) Oh Kedves testvérem! én pedig Balás Elek vagyok.

PAP. Istenem! lehetőségesé?

BALAS. Ugy vagyon kedves Ötsém! ugy vagyon; ne kételkedgyél. Én vagyok a' te bátyád, a' ki Katonának állottam vala. El-hagytam szolgálatomat, és minekutánna sem szegény Anyámról, sem róllad semmit nem tudhattam volna, meg-vonám magamat ezen falutskába.

PAP. (*Máriskót magához öleli*) Szerelmes Húgom! jövel ismeretlen bátyád karjai közzé.

MÁRISKO. Aldott légy én Istenem! ezen örvendetes meg-világosításért.

BALAS. Kedves Ötsém! az én történeteim hozszafak, majd elé-fogom néked beszélni. Most pedig mennyünk-bé, vegyünk részt tsudálatos egybe találkozásunk szerentséjéből. — Örvengy Léányom! örvengy, a' kinek ma az Egek, két atyákat rendelének.

(*Balás, és Máriska, a' Papra borulván, a' Kárpit le-esik.*)

II. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Az Obester Palotája két oldal ajtókkal.)

VADASZI. *egy irásfokkal teli asztal mellett ül.*

Mind szüntelen a' fok Könyörgő Levelek! — Oh Ti ditsőség poltzán tündöklök! be hibáson gondolkoztak akkor, midön magatokat tökéletes boldogoknak, életeteket pedig tsendesnek tartjátok. — Hány eszedzők nem folyamadnak hezzátok, s' mindeniknek eleget kell tenni. Száznak is van gyakran egy Szándéka; már ezek közzül boldogitván egygyet, kilentzven kilentzet kell Szerentsétlenné tenni, a' kiknek meg nem nyert kéréseket harag, fájdalom, söt némelykor kétségsben esés-is követi. — Mit gondoltak már akkor, midön ily nyomorult sorsak okának titeket kiáltanak lenni? Meg száll a' lelki esméret, környül vezen furdalásaival, s' tudom annyira fog érzékenyíteni, hogy meg bánnyátok méltóság-

10-

tokat. — [— Nints bajasabb dolog a' nagy uraságnál. (*Egy könyörgő Levelet véfzen elé*) Vallyone' mit akar? (*Olvassa*) „Méltóságos „Obefter Ur! Meg botsáttya nékem a' Méltóságod kegyelése azt, hogy ilyen könyveim- „től bé-mutskolt levelet botsátok tekintete éle- „ibe. Nem parantsolhatok nékiek ; valahány „szor el-esett drága Férjemről gondolkozom , „mind annyiszor áztatja záporok ortzámat: „Tsak abbol áll alázatos esedezésem apol- „gassan Méltóságod egy szerentséllent , mu- „tassa ezután hozzája azt , a' mit eddig Férjé- „hez mutatni] méltoztatott. Nem szükül meg „azzal a' Felsőges Udvar Kintses Háza , „hanékem holtam napjáig , valami esztendej „fizetéft parantsol , melynek a' Méltóságos „Obefter Ur maga hathatos közben járása „által valo kí dólgozááért alázatos bizadalom- „mal könyörög a' gyázos özvegy Télfái „Hadnagyné.— Eszerint Télfáiné ez az esedező , a' kinek hiv szivét ohajtyák leg sűrűbb fo- háfzkodásaim. — Oh! be szrentsésnek nevez- hetném magamat , hogy ha kérésinek tár- gya helyett, nékie fel szentelt kezemet fogadná el. — De mingyárt ide fog jönni , és akkor — oh! akkor hatalmas Egek! bol- dogittsatok.

G a

II. JE-

II. J E L E N É S.

VADASZI. TELFAINÉ.

TELFAINÉ. A' Májor Ur parantsolat-
tyára jöttem.

VADASZI. Nem parantsolatomra, ha-
nem kérésemre. Akartam személyfesen látni
azt, a' kinek olyan szép levelét izemlétem,
's már látom, nem tsuda, hogy ilyen szép
szerzőtől, olyan szép könyörgő levél szár-
mazhatott.

TELFAINÉ. Ha a' mindennapi fájdá-
lom el nem fárgította volna ábrázatomat, bi-
zónyára szégyenes pirosság boritná-el azt a'
Méltóságod ezen szavaira. Szépséggel soha
sem ditfekedhettem, 's ha lett volna-is eddig
valami kevés személyemen, most tudom leg
kifsebb lintsen. — Azonban bátorkodom dol-
gomat a- Májor Ur szivére is kötni. Tudom
jól ismérte boldogult hites társamat, ismérte
hivségét, ismérte — —

VADASZI. Mindeneket tudok a' szegény
Télfáiról. a' ki valosággal ugy vifelte magát
szolgálattyában, hogy akármely gántfós sze-
mek is nem tudom mi hibát találhattanak vol-
na benne, midön leg kifsebb tselekedetét-is
nemes ruго mozgatta.

TELFAINÉ. Eppen ebbe bízakodván,
follyamodtam a' kegyes Oberster Ur szivéhez;
párt.

pártfogója léfzen talám alázatos könyörgésemnek: mert külömben-is, bár akár - mely Uri fizetéft kapjak, tudom nem fokáig fogok ezzel élni. Az a' fájdalom, mellyet elenyézt Társlamnak könyveimmel áztatatt sirjának szélre örökre fogadtam szivemben, nem engedi nyomorult életem hoszfzas folytatását. Akármerre mennyek; úgy tettik követ árnyéka, 's mintha jelentetné, felém terjesztett képzelt ölelése, hogy nem lehet pórainak, az enyimek nélkül nyugodalma.

VADASZI. Ne szollyunk hoszfzason eről; mert ámbátor Férfuságomnak meg kelene fojtani érzékenységet, még-is megvalom azt, hogy az ilyen bápat szemlése felettébb által jár. — Minnyájan emberek vagyunk; azért viselünk halandoi nevezetet, hogy ennek adozunk. Valo, hogy szerentsétlen a' szép Télfáiné, mert Férfjét vesztette el, de minden más részben remélheti boldogságát.

TELFAINÉ. Nem Vadászi Ur! — boldogságomat soha sem remélhetem. Bezártam ezt Férfjem koporsójába. — Vege van akkor minden boldogságnak, midön az ember szivének felét el veszti, mert semmibe egyébbe fel nem talállya azt.

VADASZI. *(félre menyen)* Mit tudjak tsinálni? — Hogy kezgyem ostromát állandóságá-

ságának? — O Téliái! Téliái! ha mostani hiylégét láthadnád társadnak, még talám ezerfzer tsendelebben nyugodnának hamvaid. — Imé itt állok, kész volnék lábaihoz borúlni, s' nem bátorkodom. *(Téliáinének)* Meg engedjen nékem drága Ifiualfzszonykám, hogy elgondolkozván, meg felejtkeztem vala tisztele. téről. Az igazat meg valva, éppen egy ízép Afzszony jutott volt elzemben.

TELFAINÉ. Boldog az a' személy, a' ki ezt érdemli, de midön Méltóságod akár kibeni-is személyesen gyönyörködhetik, miért busittya elméjét. képzelésével. — Nem kétlem van moggya, a' leg' első szépséget szeretni, ki mondhatta nékie bátran indulatlyát, tudom nem fog hátráltatást szenvedni.

VADASZI. De hát ha az, a' kit én szeretek, olyan kegyetlen, hogy még magát szépnek sem engedi neveztetni, nem hozhatom é ki ebből, szere etemmel valo ellenkezést?

TELFAINÉ. Májor Ur! nem minden Téliáiné.

VADASZI. Ugy vagyon, de engedjemeg nékem azt mondani, hogy az a' kit én szeretek, a' világon egyedül Téliáiné. *(ki menyen)*

III. JE-

III. J E L E N É S.

TÉLFAINÉ, majd OBESTER.

TÉLFAINÉ. (*magába*) Istenem! mit hallék? Igazat értettek-é fülcim, vagy valami tsalfa hang kísértette meg? — — Nem — lehetetlen ez. — Ne hízlelkegyél a' Vadászi szeretetével szerentsétlen! magadnak — 's ha így vólna-is, soha el nem fogadhattya kebelem. — Meg engedgy jo ember! hogy az a' sziv, mely egyszer vérzeni kezdett, fájdalmának orvost nem kereshet.

OBESTER. (*bé jó*)

TÉLFAINÉ. Méltóságos Uram! bátor-kodom — —

OBESTER. Jól tudom mit akar. Én benem semmit ne kételkedjék, mert azt el higgye, hogy nagyobb gyönyörüséget nem tartván, a' hozzám folytamodok boldogításánál, mindent el követék pensioja iránt. Tudom én mit érdemel egy olyan Katonának özvegye, a' ki a' vérnek mezején hunnya bé szemeit. — De én meg vallom egyebet javáslok az Afzozonynak: Engedjen a' szegény Vadászi szeretetének, a' ki személlye miatt régtől fogva emésztdik.

TÉLFAINÉ. Oh kedves Obester Ur! —

G 4

OBES-

OBESTER. Nints miért mentegezni magát. Ne légyen érzéketlen a' szeretethez, melynek tiszta lángja nemesebbé teszi a' szívet, és a' leg kedvesebb meg illetődésre érzékenyíti. Egymás szeretetére vagyunk teremve, csak abban hibázik némely, hogy ezt a' velünk születt költsenes indulatot bujafágra veztegeti.

TELFAINÉ. Akár mint légyen-is a' dolgom, réám nézve hazfontalan, mert én a' Májor Ur hajlandóságának meg nem felelhetek. El temettem kedves tárfammal egyszer szeretetemet, 's tudom soha többé világra sem is kapom. — Mi hazna, biztatnék hivatással valakit, ha annak lehetetlenségéről meg vagyok győződve; mert én jól érzem, hogy többet igazán nem szerethetek.

OBESTER. Mind magához, mind másokhoz igen kegyetlen. — Nem de nem a' leg nagyobb kegyetlenség a' világon, önnön személyét ilyen eleven ifúságába, melyben a' páros élet leg kedvesebb gyönyörűség lehet, szomorú özvegyeknek fel áldozni: minden más szeretetéért esdeklőket pedig örököfön meg szomorítani?

TELFAINÉ. Meg engedgyen Obester Ur! Méltóságod nem tud énnékem ez iránt szólni. Meg őrzették az Egek attól, hogy páros életre

életre lépven el veszesse hitvességét. Nem érzi, mely szent kötelesség tartoztat engemet. — 'A birja szívemet, ki a' sirban nyugszik, és a' ki nek esküvéssel fogadtam, hogy egy halandois tölle el nem hajthat.

OBESTER. El-hagyok másokat, tsak Vadásziról szóllak most. — Ugyan Ifiuaaszony! ha ezen jó Barátomat, magáért esdeklenni lát. ná, hallaná örökös szeretetit bizonyito esküvéseit, értené hogy minden boldogságot személyének fel szentelni kész, tsak ötet kedvelje: enélkül pedig nem élhet — mit tselekednék ekkor?

TÉLFAINÉ. Elé hóznám nékie említett mentségemet; meg mondanám, hogy mi lehetne akkor gyönyörüsége, midön olyan Feleléget venne magának, a' ki bár akár mint fogadná-is, nem lehetne elégléges szeretni. Ezzel talám meg fojtanám hozzám való indúlatyát.

OBESTER. 'S ha meg fojtaná-is, mitfo-
da örömére szolgálna, egy jó embernek bá-
natba boritása? — Mit gondol? — Talám azt
tartya, hogy meg bántya Férjé nyugóvó po-
rait azzal, ha egy hiven szerető személyért
le vetkezi gyászfát? — E' már igen sok. —
Elég nemes szeretet az olyan, a' mely hól-

lővak, és szekerek, az efsztendőnek minden szakaszaira készült különbnél különb féle ékes öltözetek, a' leg-inkább innyed szerint való eledelek; egy szóval mind azok, a' mik a' gyönyörűséges életre szükségesek, készen vannak tégedet. Semmire se légyen gondod egyébre, hanem ezekkel élni, és szeretni engemet.]

MARISKO. En minden felebarátomat tartozom szeretni.

OBESTER. O! hideg felelet! — Hát ugyan szép Léányka! tsak olyan indulatot érdemel e' tölled egy éretted esdeklő, mint egy akármely idegen szemely? Hát egyedül felebaráti szeretetteddel kellé annak meg-elégedni, a' ki örökös hivednek esküszik? — Nem lehet-é ennek indulattyát állandó barátsággal jutalmaztatni?

MARISKO. Ezekre az apám nélkül nem tudok felelni.

OBESTER. Ne emlitted az, atyádat, mert tsupán a' te szived tárgya kívánságomnak, melynek mindenkör szabad érzése lehet. — Magad vagy ennek kormányozója; magadtól függ tehát, ki-lehessen annak tisztelője

MARISKO. Engedelmet kérek, hogy többet nem múlathatok, mert az apám eddig haza jött.

OBES-

OBESTER. Éregy bé, nem tartoztatlak most többet, hanem fontold-meg ezt jól magadban. Dél után az egézfz falusi ifuság az én udvaromba fog tántzolni, te -is légy jelen szép Márisko, és akkor tudtomra adhatod, hogy ha meg-hatván szerelmem szivedet, elfogadod-é ajánláfomat. Ez úttal femmit egyebet halgatáfon — meg-szeghetetlen halgatáfon kívül nem kívánok. Tartsd meg jól magadban a' titkot: mert ha ki-szalasztanád szádon, egézfz szerentséd, mely réád várakozik, mint egy álom ugy el-tűnnék.

MARISKO. Ajánlom magamat Nagyságodnak. (*bé-menyen*)

VIII. J E L E N É S.

OBESTER, JÁNOS.

OBESTER. Na legény ! hát hogy elált a' dolog ?

JÁNOS. Ugy hogy egézfzen el-tettem magamat.

OBESTER. Talám bizan ki-tudódott szerelmélyem ?

JÁNOS. Ez az egy el-maradott, de én alig tudék meg-menekedni.

OBESTER. Hogy hogy ?

JA.

JANOS. Majd elé beszéllem az után.

OBESTER. Talám már el - akarsz vinni?

JANOS. Én nem viszem bizon, el - viszi ha kell a' deres. Ne-is szemetezzünk még sokat, hanem mennyünk-bé. Tudja Nagyságod mennyi dolga nagyon.

OBESTER. A' bé - adott könyörgő levelek meg - olvasását Májor Vadászira bízom.

JANOS. Hát az Obesterséget réa bízhatatá-é? — Talám el - felejtette, hogy szabadságának ideje még tegnap ki tölt, és majd a' szép ezüft farkantys tsizmára réa teszik a' vasat; vagy egyéb - is követheti.

OBESTER. Jól mondd, de nintsen az a' vas, melyet én Máriskoért el - né hordoznék.

JANOS. Bizon jó hamar. — Most tudom egézfzen el - bolondította azt a' szegény Léánykát.

OBESTER. Ne emlitted János! Gyere inkább mennyünk. — Mennyünk bé a' városba. — Távozzunk el - ezen előttem már szentsétlen helyről, a' hol szüntelen azon ártatlannak árnyéka tűnik előmbe.

JANOS. Ezt a' hasznát vevé, hogy itt lakik az ártatlanság. (*ki - mennek*)

IX. JELE-

IX. J E L E N É S.

MARISKO, majd BALAS, és a' PAP.

MARISKO. (*magában*) El-ment a' szegény Gróf! — Mitsoda derék ember az. — Jól láttam hogy a' tántznál is senkire nem nézett az egész Falu Léányai közzül, tsak én réám; sőt imé a' városbéli Uri aszfzonyokat is el-hagyta vala, hogy egy parafzt léánnyal foglalatoskodjék. Ugy tettett, mintha ugyan kegyelem gyanánt vette volna, hogy a' Falusiaknál elébb betsüllem, mitsoda mosolygó szemekkel, mitsoda alázatos, és érdeklő tekintettel közönte ezt a' kertben. Szavaiba milyen édefség vagyon, mellyeket akármely alatszon légyek-is hozzája képpélt, lehetetlen igazaknak nem tartani.

BALAS. és a' PAP (*ki lépnek*)

MARISKO. (*folytattya beszédgyit*) Még is szerentsémre alkalmasint voltam öltözve. Talám nem utálta meg szegény, de tsinos ruházatcmat.

BALAS. Mit tudsz te magadba Léányom! befzélleni?

MARISKO. A' földet áldottam édes Apám Uram! mely olyan édes gyümöltsef, mint a' meg ett dinnye, tud kedveskedni.

BALAS,

BALAS. Na édes Tiszteletes Uram! már most örömmel meg-halगतom, sorsának elé befzélleszt.

PAP. Én egy szegény özvegy Afzfony-nak gyermeke vagyok, a' kinek ölében, tsak nyóltz esztendős koromban maradtam - el ár-ván, tiz esztendős Bátyámmal egygyütt. Fel-nevekedvén tizenöt esztendős koromig, el-váltam a' Bátyámtól a' kihadi életre adta magát. Én már eddig tanúltam vala, magamat a' belső életre szánván, és tsak azt vártam, hogy el - kezdhessem szent szolgálatomat, mi-dön az Anyám meg-hala. Így mind édes szülőmet, mind Bátyámat el-vefztvén, egyedül abba találám kedvemet, hogy meg-változtatván nevemet, vándorlani indullyak.

BALAS. Végezze-el hamar, mert egész-szen fel-háborított.

PAP. Ezen gondolattal tehát mentem Olasz Országba, még pedig szerentsétlenségem-re éppen azon részibe, hól a' roz erköls leg-pompálobb Thronusban ül. Itten egy jo Ur udvarába veve egyyetlen egy Fiatskája tanító-jának, de tsak hamar észre vevém, hogy a' Felesége szeretetével egész-szen utánnam vetette magát. Leg-ottan el-hagyám azért udvarát, el-jövék Olasz Országból, és ugy levék itten az Isten szolgája.

BA-

BALAS. Mellyik az igaz neve?

PAP. Az én nevem Balás Ferentz.

BALAS. (*réája borul*) Oh Kedves testvérem! én pedig Balás Elek vagyok.

PAP. Istenem! lehetségesé?

BALAS. Ugy vagyon kedves Ötsém! ugy vagyon; ne kételkedgyél. Én vagyok a' te bátyád, a' ki Katonának állottam vala. El-hagytam szolgálatomat, és minekutánna sem Ize-gény Anyámról, sem róllad semmit nem tudhattam volna, meg-vonám magamat ezen falutskába.

PAP. (*Máriskót magához öleli*) Szerel-metes Húgom! jövel ismételten bátyád karjai közzé.

MARISKO. Aldott légy én Istenem! ezen örvendetes meg-világosításért.

BALAS. Kedves Ötsém! az én története-im hozszafak, majd elé-fogom néked beszélleni. Most pedig mennyünk-bé, vegyünk részt tsudálatos egybe találkozásunk szerentséjéből. — Örvengy Léányom! örvengy, a' kinek ma az Egek, két atyákat rendelének.

(*Balás, és Máriska, a' Papra borulván, a' Kárpit le-esik.*)

II. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(*Az Obester Palotája két oldal ajtókkal.*)

VADASZI. *egy irásfokkal teli asztal mellett ül.*

Mind szüntelen a' fok Könyörgő Levelek!
 — Oh Ti ditsőség poltzán tündöklök! be hibáson gondolkoztak akkor, midön magatokat tökéletes boldogoknak, életeteket pedig tsendesnek tartjátok. — Hány esedezők nem folyamadnak hozzátok, s' mindeniknek eleget kell tenni. Száznak is van gyakran egy Szándéka; már ezek közzül boldogítván egygyet, kilentzven kilentzet kell Szerentsétlenné teüni, a' kiknek meg nem nyert kéréseket harag, fájdalom, söt. némelykor kétségben esés-is követi. — Mit gondoltak már akkor, midön ily nyomorult forsak okának titeket kiáltanak lenni? Meg száll a' lelki esméret, környül vezzen furdalásaival, s' tudom annyira fog érzékenyíteni, hogy meg bánnyátok méltóság-

to-

tokat. — [— Nints bajasabb dolog a' nagy uraságnál. (Egy könyörgő Levelet véfzen elé) Vallyon e' mit akar? (Olvassa) „Méltóságos „Obester Ur! Meg botsáttya nékem a' Méltóságod kegyelvése azt, hogy ilyen könyveim- „től bé-mutskolt levelet botsátok tekintete éle- „ibe. Nem parantsolhatok nékiek; valahány „szor el-esett drága Férjemről gondolkozom, „mind annyiszor áztatja záporok ortzámat: „Tsak abból áll alázatós esedezésem apol- „gassan Méltóságod egy szereintsétlent, mu- „tassa ezután hozzája azt, a' mit eddig Férjé- „hez mutatni] méltoztatott. Nem szükül meg „azzal a' Felsőges Udvar Kintses Háza, „hanékem holtam napjáig, valami esztendej „fizetést parantsol, melynek a' Méltóságos „Obester Ur maga hathatos közben járása „által való kí dólgozááért alázatos bizadalom- „mal könyörög a' gyászos özvegy Télfái „Hagnagné.— Eszerint Télfáiné ez az esedező, „a' kinek hiv szivét ohajtyák leg sűrűbb fo- „házkodásaim. — Oh! be szreintsésnek nevez- „hetném magamat, hogy ha kérésinek tár- „gya helyett, nékie föl szentejt kezemet „fogadná el. — De mingyárt ide fog jönni, „és akkor — oh! akkor hatalmas, Egek! bol- „dogittsatok.

G 2

II. JE-

II. J E L E N É S.

VADASZI. TELFAINÉ.

TELFAINÉ. A' Májor Ur parantsolat-
tyára jöttem.

VADASZI. Nem parantsolatomra, ha-
nem kérfemre. Akartam személyesen látni
azt, a' kinek olyan szép levelét izemlétem,
's már látom, nem tfuda, hogy ilyen szép
szerzötöl, olyan szép könyörgö levél szár-
mazhatott.

TELFAINÉ. Ha a' mindennapi fájdá-
lom el nem fárgította volna ábrázatomat, bi-
zónyára szégyenes pirosfág boritná-el azt a'
Méltoságod ezen szavaira. Szépséggel soha
sem ditfekedhettem, 's ha lett volna-is eddig
valami kevés személyemen, most tudom leg-
kisebb sintsen. — Azonban bátorkodom dol-
gomat a- Májor Ur szivére is kötni. Tudom
jól ismérte bóldogult hités tárflamat, ismérte
hivségét, ismérte — —

VADASZI. Mindeneket tudok a' szegény
Télfáiroi. a' ki valosággal ugy vifelte magát
szolgálattyában, hogy akármely gántfós sze-
mek is nem tudom mi hibát találhattanak völ-
na benne, midön leg- kisebb tfelekedetét-is
nemes rugo mozgatta.

TELFAINÉ. Eppen ebbe bízakodván,
follyamodtam a' kegyes Oberster Ur szivéhez;
párt.

pártfogója léfzen talám alázatos könyörgésemnek: mert különbben-is, bár akár - mely Uri fizetést kapjak, tudom nem fokáig fogok ezzel élni. Az a' fájdalom, mellyet elenyéztett Tárfamnak könyveimmel áztatatt írjának szélin örökre fogadtam szivemben, nem engedi nyomorult életem hosszúzas folytatását. Akármerre mennyek; úgy tettik követ árnyéka, 's mintha jelentetné, felém terjesztett képzelt ölelése, hogy nem lehet pórainak, az enyimek nélkül nyugodalma.

VADASZI. Ne szollyunk hosszúzason eről; mert ámbátor Férfiuságomnak meg kellene fojtani érzékenységet, még-is megvalom azt, hogy az ilyen bánat szemlélése feltébb által jár. — Minnyájan emberek vagyunk; azért viselünk halandoi nevezetet, hogy ennek adozzunk. Valo, hogy szerentsétlen a' szép Télfáiné, mert Férfjét vesztette el, de minden más részben remélheti boldogságát.

TELFÁINÉ. Nem Vadászi Ur! — boldogságomat soha sem remélhetem. Bezártam ezt Férfjem koporsójába. — Vege van akkor minden boldogságnak, midön az ember szívének felét el veszti, mert semmibe egyébbe fel nem talállya azt.

VADASZI. *(félre menyen)* Mit tudjak tsinálni? — Hogy kezgyem ostromát állandóságá-

ságának? — O Téliái! Téliái! ha mostani hiy-
ségét láthadnád tárfadnak, még talám ezer-
szer tfendesebben nyugodnának hamvaidd. —
Imé itt állok, kéfz volnék lábaihoz borólni, s'
nem bátorkodom. (Téliáinéak) Meg enged-
djen nékem drága Ifuafzfzonykám, hogy el-
gondolkozván, meg felejtkeztem vala tífztele-
téről. Az igazat meg valva, éppen egy Ifzép
Afzfzony jutott volt efzemben.

TELFAINÉ. Boldog az a' fzemély, a'
ki ezt érdemli, de midön Méltóságod akár ki-
ben-is fzemélyesen gyönyörködhetik, miéft
búfittya elméjét képzelésével. — Nem kétlem
van moggya, a' leg' elfő szépséget fzeretni, ki
mondhattya nékie bátran indulattyát, tudom
nem fog hátráltatáft fzenvedni.

VADASZI. De hát ha az, a' kit' én fze-
reték, olyan kegyetlen, hogy még magát
fzépnek fem engedi neveztetni, nem hozhatom
é ki ebből, fzere etemmel valo ellenkezéft?

TELFAINÉ. Májor Ur! nem minden
Téliáiné.

VADASZI. Ugy vagyom, de engedjemeg
nékem azt mondani, hogy az a' kit' én fze-
tek, a' világon egyedül Téliáiné. (ki menyen)

III. JE-

III. J E L E N É S.

TÉLFAINÉ, majd OBESTER.

TÉLFAINÉ. (*magába*) Istenem! mit hal-
lék? Igazat értettek-é füleim, vagy valami
tálfa hang kísértette meg? — — Nem — le-
hetetlen ez. — Ne hízlelkegyél a' Vadázi sze-
retetével szerentsétlen! magadnak — 's ha
igy vólna-is, soha el nem fogadhattya kebe-
lem. — Meg engedgy jo ember! hogy az a'
sziv, mely egyszer vérzeni kezdett, fájdalmá-
nak orvost nem kereshet.

OBESTER. (*bé jö*)

TÉLFAINÉ. Méltóságos Uram! bátor-
kodom — —

OBÉSTER. Jól tudom mit akar. Én ben-
nem semmit ne kételkedjék, mert azt el hig-
gye, hogy nagyobb gyönyörüséget nem tart-
ván, a' hozzám folytamodok boldogításánál,
mindent el követek pensioja iránt. Tudom én
mit érdemel egy olyan Katonának özvegye,
a' ki a' vérnek mezején hunnya bé szemeit.—
De én meg vallom egyebet javáslok az Afz-
szonynak: Engedjen a' szegény Vadázi szere-
tetének, a' ki személlye miatt régtől fogva
emésződik.

TÉLFAINÉ. Oh kedves Obester Ur! —

G 4

OBES-

OBESTER. Nints miért mentetgetni magát. Ne légyen érzéketlen a' szeretetchez, melynek tiszta lángja nemesebbé teszi a' szívet, és a' leg kedvesebb meg illetődésre érzékenyíti. Egymás szeretetére vagyunk teremve, csak abba hibázik némely, hogy ezt a' velünk születt költsekes indulatot bujafágra veztegeti.

TÉLFAINÉ. Akár mint légyen-is a' dolgom, réám nézve haszontalan, mert én a' Májor Ur hajlandóságának meg nem felelhetek. El temettem kedves társammal egyszer szere tetemet, 's tudom soha többé vízfűzfa fem-is kapom. — Mi haszna, biztatnék hívségemmel valakit, ha annak lehetetlenségiről meg vagyok győződve; mert én jól érzem, hogy többet igazán nem szerethetek.

OBESTER. Mind magához, mind másokhoz igen kegyetlen. — Nem de nem a' leg nagyobb kegyetlenség a' világon, önnön személynét ilyen eleven ifúságába, melyben a' páros élet leg kedvesebb gyönyörűség lehet, szomorú özvegységnek fel áldozni: minden más szeretetéért esdeklőket pedig örökfön meg szomorítani?

TÉLFAINÉ. Meg engeggyen Obester Ur! Méltóságod nem tud énnékem ez iránt szólni. Meg őrzették az Eggek attól, hogy páros életre

életre lépven el vezesse hitveffét. Nem érzi, mely szent kötelesség tartoztat engemet. — 'A birja szivemet, ki a' sirban nyugszik, és a' ki nek esküvéssel fogadtam, hogy egy halandois tölle el nem hajthat.

OBESTER. El-hagyok másokat, tsak Vadásziról szóllak most. — Ugyan Iffuaszfzony! ha ezen jo Barátomat, magáért esdeklenni lát. ná, hallaná örökös szeretetit bizonyito esküvéseit, értené hogy minden boldogságot személyének fel szentelni kész, tsak ötet kedvelje: enélkül pedig nem élhet — mit tselekednék ekkor?

TÉLFAINÉ. Elé hóznám nékie említett mentfégemet; meg mondanám, hogy mi lehetne akkor gyönyörüsége, midön olyan Feleféget venne magának, a' ki bár akár mint fogadná-is, nem lehetne elégléges szeretni. Ezzel talám meg fojtanám hozzám való indúlattyát.

OBESTER. 'S ha meg fojtaná-is, mitfoda örömére szolgálna, egy jó embernek bánatba boritása? — Mit gondol? — Talám azt tartya, hogy meg bántya Férjé nyugóvó porait azzal, ha egy hiven szerető személyért le vetkezi gyászfát? — E' már igen sok. — Elég nemes szeretet az olyan, a' mely hól-

tig tart; bár ilyeneket lehetne fokokat találni.

TÉLFAINÉ. Méltóságos Uram! én eléb-
bi végezésemben változhatatlan vagyok. —
Most pedig ajánlván kegyességibe magamat,
szívére kötöm kérésemet. *(el-menyen)*

IV. J E L E N É S.

OBESTER. JANOS.

JANOS. Nagyságos Uram!-meg érkezett
az ártatlanság — vagy akaram mondani Má-
risko.

OBESTER. Hát hól vagyon?

JANOS. Ide künn az ajtó előtt. — Ugyan
vólt bajam véle, a' mig félre tsalhatám ja'
tántzból. Ekkor hittam bé, de ő bizan nem
akart, mind Léányi Izemérmetségivel, 's e-
gyéb affélével mentegtevén magát. Gondol-
koztam mit tsinállyak, de mint okos ember
hamar fel találám magamat. Azt hazudám
nékie, hogy Nagyságodnak valami fain ujj
orfoi vagynak, mellyekből egy párt nékie a-
kar ajándékozni: hanem már bé vezetem, tu-
dom hogy Nagysád egy pár orfo helyett, egy
pár tsokot ad. *(ki menyen)*

OBESTER. Hatalmas Szerentse! most ál-
lok kereked leg sikabb pöntyán; boldogitsd
szere-

szerelemtől meg gyengült forfomat — boldogítsd — ha mindenemet el prédálok-is, ajánlékozz meg ezzel az eggyel. — Most vagyok meg győződve az iránt, hogy egy olly szép Léánykához valo szeretetnek, melynek szépségét az erkölts, és a' nemes sziv kellemfitti, lehetetlen ellent állani.

V. J E L E N É S.

A' voltak MÁRISKO.

OBESTER. Itt vagy szép Márisko? — Nyughatatlanúl várom végezésed meg tudását.

MÁRISKO. E' tsak abból áll, hogy egy lépést se tegyek Atyám tettzésin kívül, a' ki nek mindenekbe tanáttsát tartozom fogadni. Ha jót téfzen véllem Nagyságód, kívánom ötet is részeltetni belölle; ha el menetelemet kéri, azt akarom, hogy ő is eggyezzek meg rajta.

OBESTER. Édes szerelme! ollyad magadat az ő javaslásától, mert tölle leg inkább tartok. — Nállatok olly mod vagyon a' szerelemben, és eggyefülésben, mellyet sem nevem, sem pedig állapotom nem engedik követni. Ennek az Atyád bizonyoson alája rekesztene — eszerint lehetetlenséget kívánna töl leu, melyre midön réa nem lépném tsalárdnak

nevez.

nevezne. — Nem tudja ő, miként szeretlek én tégedet, de magad Márisko, ugyan gondolhatod-é, ártani kívánó szándékomat?

MARISKO. Koránt sem. — Önnön a' jószágoknak gondolom lenni,

OBESTER. Miért nem bizad hát réám magadat?

MARISKO. Nem azért, mintha kételkedném, hanem nem titkolhatom-el magamat az Atyám előtt. Ha a' Grof ajánlása illendő hozzám, úgy maga-is! meg fog, velem együtt rajta eggyezni.

OBESTER. Nem — soha sem eggyezik meg. El vesztetsz engemet. Fogod sajnállani, de kéfő lesz akkor, és te egész holtadig arra az alaton munkára lérsz rendezve, melyet talám szetetz, minthogy nem akarsz tölle meg válni. — Oh Márisko! avagy te, ki a' természetnek gyönyörüsége, a' kellemetesség, a' meg testfült szerelem vagy — te szenvednél-é ebben a' sanyaru életben?

JANOS. (*magába*) Na ezt derekafint meg ditséré.

OBESTER. Arra határozód-é meg magadat, hogy idővel valamely góromba parafztnak majarofnéja légy, meg vénülj a' szükségben, a' nélkül, hogy tsak egyet is kofthattál

hattál volna valaha, azok közül. a' gyönyörűségek közül, mellyek személyedet várják.

JANOS. (*magába*) Tsak meg ne tsömörölnék töllek !

OBESTER. Mit tudsz te elébb betsüllenni a' hivalkodo bövségnél, és annál a' könnyű életnél, mellyet ígérek. Mitől függ végezésed? — attól-é, hogy egy néhány szempillantásfokig tarto nyughatatlanságot okozol Atyádnak?

MARISKO. Ez előttem a' leg nagyobb dolog e-világon. Minden szempillantásnak, mely az Atyákat busittyá, elztendő száznak kell a' jo magzatoknak tettzeni.

OBESTER. Ugy vagyon édes szerelme-
sem! el szokéted meg fogja keferíteni, de milyen lézzen azután öröme, midön édes gyermekét jótéteményeimtől el gazdagodva fogja látni, midön maga-is meg lézzen azokkal tétzve. — Mitsoda kedves erőszakot nem tétzesz rajta, midön [arra fogad erőltetni, hogy el hagyván kunyhóját, nyugadalomra adja magát. Már ekkor nem tarthatok tovább ellenkezésitől; magam szerentséje, a' tiéd, és az övé, örökre el válhatatlanak lézzenek.

MARISKO. Istenem! mit tudja felelni. (*félre*) Oh Atyám! Oh Szeretet! mellyiknek engedelmeskegyem ?

Bé

(Bé sötétedik, menydörög és villámlik)

OBESTER. Szomorú változás! *(ki-néz)*.
Rettenetes Idő! Boldogtalan Fejem! talám az
Égek-is gátolni kívánják szándékomat.

MARISKO. Meg engedjen Nagyságod!
haza kell lietnem.

OBESTER. *(meg öleli)* Nem drága te-
remtés! nem. — Szolly leg alább egyet vi-
gasztalásomra.

MARISKO. Oh! ne erőltessen a' Groff
engedetlenségre. Én Nagyságodat szeretem —
de az Atyám — az Atyám! — *(Kirohan, a-
zonban újra villámlik, és menydörög)*

OBESTER. Barátom! látod é ezt az ne-
héz időt? szaladj utánna, ne -hogy egyedül
mennyen, és egy jó emberrel kísétesd hazá-
ig. Azután Hadnagy Télfáinét küld ide.

JANOS. *(ki-menyen)*

VI. J E L E N É S.

OBESTER. VADASZI.

VADASZI. O Barátom! Barátom! ma-
gaman kívül vagyok.

OBESTER. Talám a' nehéz idő retten-
tett meg ennyire?

VADASZI. Éppen nem — nem [rettegek
én ettől; különben-is mártsendesédni kezdett;
mert

mert a' főtét fellegek Jégfalva felé takarodnak.
Egyéb emészt engemet — egyedül Télfáiné.

OBESTER. Édes Vadászim! énnékem
tégedet vigasztalni kellene, de elégtelen lévén
reája, csak azt mondhatom, hogy mind a'
ketten egy hajoba evezünk. En ugyan eddig
is el követtem mindent melletted, 's ezután
is hason o ag fogok tselekedni, Közelebről min-
gyárt ide fog jönni Télfáiné, és akkor pro-
báld szerentsédet.

VADASZI. Istenem! vallyon mi léfzen
ki menetelem! — O érzékenység! érzékeny-
ség! mennyi kétszégeskedésekbe ejted az
emberi szivet. Tsak egyfzempillantás a' köze,
azonnal vagy örömmel szoritam magamhöz
szerelthesemet, vagy örökös szomoruságnak
szentelem magamat.

OBESTER. O! ki lehetne oly hatalom-
mal biro, hogy mind a' kettönket boldogit-
hassan, eméltödésünket orvosolván. — Lát-
tad é azt a' szép paraszt Léánkát? Ugyé hogy a'
Liliom fejréségit meg halaggya kebelének é-
késége? Minden mosolyodásából rosás kertek
nyílnak szemeim előtt. Gerlitze ártatlanlág
lakik szemeiben, 's ugy tettzik, jo szagutöm-
jént illatoznak ajakai.

VA-

VADASZI. Ne neveld Remény! nyughatatlanságomat. Ne indíts annak meg gondolására, hogy mind ezekkel tellyes Télfáiné, mely kellemeteléseit nemes születése nevelvén, a' máfikon gyözedelmeskedik. Néked ezer-szer könnyebben van dolgad, minthogy olyan személyt igyekezel meg nyerni, a' ki szeretetedet szrentféjének tarthattya: én pedig —
én —

OBESTER. Te vagy nékem hizelkedel-vagy nem tudsz a' szeretethez. — Kitfin do-log ebbe az én fényes rangom. Ha Grof vagyok-is én, rabjáva tettem magamat tizteletének — Oh! mert kitfoda az, a' ki a' szeretet előtt méltoságot tarthatna? — Tudadé, mit ír Ovidius? — Soha meg nem eggyezik, azt mongya, sem egy helyt nem lakik a' méltóság, a' szeretettel. E' mindenkor igaz. —

VADASZI. Jól mondad. A' mi azt nézi nékem-is nagyobbatska sorfom a' Télfáinéjénál, de ez semmi előttem. Alatsónlágna tartanám ugyan-is mostani méltoságomat, ha azt a' nemesség nem difzesitené.

OBESTER. Haggyuk el ezen gondolokat, mellyekkel soha szeretetünkbe nem boldogulhatunk. — Mutassa mindenikünk a' leg nagyobb tizteletet ahoz, a' kinek meg hódolásán akar örvendeni. *(el-menyen)*

VII. JE.

VII. J E L E N É S.

VADASZI. TÉLFAINÉ.

TELFAINÉ. Az Oberster Ur parantsolt.

VADASZI. Talám penfioja iránt kívánta bizonyossá tenni. — De ha valamennyire betsüli egy hiv tisztelőjének maga fel áldozását, mongyan le erről, és helyette fogadja-el kezemet.

TELFAINÉ. Mit akar a' Májor Ur?

VADASZI. Tsupán azt, a' mire indulásom vezet. — Imé magájé az egész Vadászi; parantsollyan nékle akármit: mert tsak azért kíván élni, hogy tettzéfit tellyesítse. — Imádom egy szoval szép Télfáiné! Ne legyen oly kegyetlen bálvány, hogy meg ne halgassa buzgo tisztelőjit. Egyedül magától függ engemet szeretetével boldogítani.

TELFAINÉ. Májor Ur! engeggye nékem azt mondani, hogy meg vakult az indulattol. Tekintse meg leg alább forsunk külömbségit. Én egy szegény szerentsétlen vagyok. — Mi tsoda beszédekre adna okot e' világnak, ha el hagyván azokat a' nagy személyeket, kik szive után tudom lohajtoznak, bolzszuságokra engemet választana magának.

VADASZI. Tsak olyanokat né hozzar elé, a'miket ezerszer meg fontoltam magamba. Mit—használna nékem, e' világleg-első személyének bírása, ha soha lelkemnek tsendessége nem lenne? — Egyedül Télfáiné az a' föld színén, a' kit magamhoz kívánok kaptsolni. Ha el érem tzélotat, szerentséfebbnek állítam magamat, egy Thronus uránál, ha nem pedig — Oh szomoru képzelődés! vagy a' halálnak, vagy a' kétségben esésnek lészek prédája. — Szánnyan meg ilyen forfomban édes szerelmesem! Engedje által nékem azt a' szívet, mellyért talám az enyim vagyon teremve; engedje által nékem azon kezét, mellyet alig várom, hogy mint kedves fajátomat tsokjaim özönébe fereszszem.

TÉLFAINÉ. Ez már felette valo győzedelme az indulatnak. — Sajnálom hogy én vagyok szerentsélen oka gyötrelmeinek; de érzékeny szívet hívom bizonyságul, itéllye meg dolgomat: Meg esküttem boldogult Férjem teteimei mellett, hogy soha másé nem lészek. — Ha szinte akarnék-is, lehetetlen volna ezt meg szegni.

VADASZI. Avagy azt gondollya-é, hogy fájdalmában száján ki botsátott fogadásának

meg

meg szegése, valaha szerentsétienné tenné. — Nem kedves Télfáiném! valameddig Vadászi élnem történhetik semmi baja. Leg utolsó tsepp véretem-is oltalmára fordítom.

TELFAINÉ. Annyival mélyebb filztelettel vészem kegyességit, mennyivel érdemtelenebb vagyok réája. — De ha már semmit egyebet meg fontolni nem akar, tudja-é hogy nekem egy öreg atyám-is vagyon, a' ki minden lépésemnek kormányozója.

VADASZI. Jól tudom — igen-is jól tudom Kedvesem! a' kinek mihelyt szép személye tettzésit érthetem, azonnal lábaihoz borulok. (*térdre esik*) Imé lábainál esedezem mint leg hivebb, leg érzékenyebb, és filztelettel leg tellyesebb baráttya, meg eggyezéséért. Térden'álva vallom gyengeségemet, mely alatt úgy annyira érzem magamat tsüggedezni, hogy tellyességgel nem élhetek személye nélkül. — Meg nem szünöm addig édes szerelmesem! térdeit ölelve, drága szivét koldulni, míg aztat nekem nem ajándékozza.

TELFAINÉ. Kelljen fel. (*fel emeli*) Én már feleltem. — Igazittfan el mindeneket az atyámmal, és azután — —

VADASZI. (*Meg öleli*) Mi léfzen azután? — mi léfzen kedvesem? — Mongya ki boldogulhat-é Vadászi?

H 2

TEL.

TÉLFAINÉ. Májor Ur! elhiggye, annyira meg gyengült szívem kedves Télfáim ki mulásával, hogy több hites tárfat eléggé nem szerethetek. — Válasszan azért egyet a' kettő közül, akár le moudani rollam, akár pedig olyan feleséggel birni, a' kinek szeretete nem tudja Férjít ki elégíteni.

VADASZI. Elég az, ha birhatok kedves személyivel, melynek reméllem idővel a' legigazabb szeretetté változik barátságja. Imátkozom azért, hogy az efsztendő üzzék el bánattyát, és soha egyéb kötelességem nem léfzen, hanem olyan tetteket mivelni, a' mellyekkel szívét meg nyerhessem. — Enyim leszfz, hát ugyé? — adja ki Kedvesem! utolso válaízfzát.

TÉLFAINÉ. Am légyen — ha az Atyám-nak is ugy tettik tellyesfedjék kedve. Imé által engedem személyemet, tsak azt mindenkor gondollya meg, hogy akármít könnyeben meg-botsátok, mint hívsgtelenségit. Azt pedig el-hiheti nékem, hogy soha másé kezem nem lett volna; nem azért, hogy méltóságára vágytam, látták az Egek — hanem meg-szántam személyemért esdekléfit. Ne vélje azon okból esett Férjhez meneteletem, hogy Májorné lehessék, hanem tsupán abból, hogy Vadásziné lehellek.

VA-

VADASZI. *(magához szoritja)* Igaz - é kedves szerelmelem! ezen joságod? — igaz-é? — — Istenem! enyim lefzsz ez a' kedves lélek. — Sajátom ez a' kéz, mellyet a' szerelem adományából birok — életem vesztével sem fogom ezt soha másnak engedni. Igen-is szép Télfáiném! vagy együtt élünk, vagy ha meg-kellene válnom ditsöséges személyétől, lábainál halok-meg. — Szerentsés Vadász! ma érted-el leg-nagyobb bóldogságodat — ma tapasztalád, hogy tsak a' szeretet győzedelme, haladhat fellyül minden gyönyörüséget. — Oh! ti biborban tündöklök! jertek ide, irigyeljétek szerentsémet. — Ti! népeiteknek tsak nem bálványai, ezer gondokkal tufakodtak akkor, midön én szerelmelem szolgálattában el-bágygyadván, édes kebelébe fogom ki-nyúgodni magamat.

TÉLFAINÉ. Erdemetlen vagyok erre az örömrre. — Nem kívánok én semmit az Ur-tól egyebet, hanem hogy meg-ne bántsa azt, a' kinek mig egy tsepp vére lefzsz, ki-nem alszik hivsége.

VADASZI. Nints semmi kétségem. — El-hagyom egynéhány szempillantásfokig, hogy akkor annál tellyesebb szerentsével ölelhessem meg. Sietek attyához, elébb en-

ge-

gedelmét, azután áldását ki-nyerni. (elmenyen)

TELFAINÉ. (egy kis gondolkodásra)
 Hiába — hiába vádoloq magamat, mert ezen nemes esdeklőnek lehetetlen vala ellent állani. — Kedves Téliáim! meg-engedgy nekem ezen áldozatért, melyet tettem. Ne zugolodjék ellenem árnyéka. — Másnak adtam ugyan által szívemet; de olyannak, a' ki leg-inkább érdemelte utánnad. Az övé már ez, ugy mindazonáltal, hogy soha képed ki nem törődik emlékezetemből. (elmenyen.)

III. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(A' Balás lak-keltye)

BALÁS, A' PAP.

BALÁS. (ajtaja előtt ül, könyökhöz hajtván fejét, és mind addig halgat, míg a' Pap doibe jő) Mit hosszú kedves ötsém! — nem de nem a' leg-nagyobb szerentsétlenségnek, és utó-

utolsó szükségre jutott állapotunknak jelentéfit ?

PAP. Az igaz minden oda van — semmivé tette a' jég, mely a' múlt égi háború alatt tartott, határunknak minden terméfit, de légyünk jó reménységgel, mert az a' ki ezen offort küldötte mi réánk, fel-is tud segíteni.

BALAS. Mit tsinálnak szegény lakos társaink ?

PAP. Sirnak, és nyögnek. Mig az égi háboru tartott, ezer fájdalmas kiáltások eggyesültenek a' szelek zugásával, és menydörgések tsattogásaival; midön pedig a' puztításnak vége lett, a' fellegek sötéttsége el-tünése után, látták a' gerezdektől meg-fosztott szülő veszföket, az el-tört szalma-szálakon le-tsüggö kalászokat, és a' termett fákról rakásra hullott gyümöltsöket, az egészsz mezöt gyászos halgatás borította. Az utzák teli vagynak tsoportozó, halovány, és el-rémült szerentsélenekkel, kik látván veszedelmeket, sirattyák egészsz elztendei takarmányokat. Nem remélenek semmit jövendőre nézve, földhöz ragadott szegénységnél egyebet. A' kunyhók küzföbeinél el-terült anyák, mellyekhez szorítván ártatlan tsetsemöjüket, csak ezt mongyák

gyák írva : ki fog már tégedet édes gyermekem szoptatni, midőn nékem nincs kenyerem?

BALAS. Hatalmas Egek! meg bocsásatok énnékem, ha vétkeket kellett száman kiereszteni, de most örömmel véget vetnék életeteknek. — Én mind könnyebben vagyok: mert kevés napjaim lévén hátra, azokat ha másképpen nem lehet, koldulás által is tudom gyámolítani, de az én szegény kedves Léányom! — ez az a' mi leg-inkább terheli szívemet.

PAP. Hát ha valamely szánakozó Uraságoktól a' városból, vizafeltalásunk érkezik. Kevésbe kerülne nékiek ennyi háznépet azon kétségben egészről ki-fzabadítani, melybe a' szerentsétlenség taszította. Valamint gyakorlata örömeükből, úgy talám fájdalomukból is részefedhetnek. Ki szekerezhethének könnyen ide, ha azon gyönyörűséggel élni szeretnék, hogy midőn ajándékokat osztogattyák, magokat mintegy imádatni látsák a' háládatos költségtől.

BALAS. Oh! Ötsém! soha se várj a' tzi-fra városból effélet. Mig az oda való gögefek, mesterséges muzikák halgatására, tündöklő szerszámokra, fényes köntöfekre, és játzása,

ra

ra költhetnek, felejtik addig nyomorúttan segíteni. Szeretikök ugyan imádatni magokat, de inkább büszkeség, mint könyörületesség által.

PAP. Én titeket csak vizsgálni jöttem yala. Már most el-fordulok, de majd ismét meg-látogatlak.

BALAS. Jó egészséget Ötsém! — El-ne felejtkezzél szegény véreidről.

PAP. (*el-menyen*)

II. J E L E N É S.

BALAS, OBESTER.

OBESTER. Barátom! valamint minden falusiakat, úgy tégedet-is el-alélva látlak, de ne efsél kétségbe. Igazak az Egek, és talál-tatnak még az emberek között könyörülő szívűek!

BALAS. Oh Uram! hát olyan ember-nek: a' ki huzt eztepedeig híven szolgálta ha-záját, a' ki sebektől el-borítva vontá-meg itt magát, és a' ki azóltától fogva meg-nem szünt a' munkától, kellé segítségül lenni? — Avagy verejtékemtől nedvesített földem, nem adhatott-é nékem annyit, hogy belölte él-hessek? — Kóldulással ezem-é utollyára ke-nyeremet? (*fir*)

OBESTER. Te hát szolgáltál?

BALAS. Igen - is Uram fegyverrel. Egy-néhány háborút ki - állottam, azután pedig el - hagytam a' katonaságot. Ide jöttem magamat el - rejtteni, és meg - maradott kevés vagyonszkámmal, egy kis telketskét szerzettem hozzá tartozó földekkel együtt, mellyeket most kezeimmel mivelek. Itt már tsendelen élek vala, annyival - is inkább, hogy el - veszetnek gondolt ötsémre akadék, a' ki - is falusi Papunk, mind addig, a' még ezen szörnyü ostor találta.

OBESTER. Vagyon - é házad népe?

BALAS. Feleségem régen el - enyészett — Szerentsés lévén nem látni ezt a' szomorú napot. Tsupán egy Léányom vagyon, a' ki el - rejtette magát a' kunyhóba előttem, ne hogy zokogásával szaggálja szívemet.

OBESTER. *(félre)* E' tehát Márisko! — Mi tévő légyek? — Bé - rohannyak - é a' szerentsétlenhez, vagy pedig — — Nem. Erőszakot kell tennem indúlatoman, ne hogy el - árúlyam magamat. *(Balásnak)* Mit fogsz már öreg! tsinálni.

BALAS. Siratom szerentsétlen sorfomat.

OBESTER. Nefze — könnyebbített nyomorúságodat. *(Egy erőszényt adván neki, el - menyen)*

BALAS, (*bámúlva néz az arszénybe*)
 Jól tévő Egek! — Lehettségés-é? — Ötven
 arany! Márisko! kedves Léányom! — —

III. J E L E N É S.

MARISKO. BALAS.

BALAS. Jövel édes gyermekem! jövel. —
 Nézzed amazt, a' ki tova menyen; nem ha-
 landó, hanem Isten angyala. — Annyit ada
 nekem, hogy lehetetlen, hogy ezt mind ide
 ízánta volna. Eredj szaladj útánna, 's add
 értésire, hogy meg-tsalatkozott. (*Márisko az
 arszénnyel ki-szalad*)

BALAS. (*magában*) Derék Ifju! nemes
 szívü teremtés! — Oh Ötsém! Ötsém! bé-tel-
 lyefedett jövendölésed. — Már látom, hogy
 a' városban - is lehet könyörületeliséget talál-
 ni. — El-menyek mindazonáltal, gondolkoz-
 ni fogok, miként ne hagyassam vesztiben azt,
 a' mi még a' jégtől meg-maradott. Mentől ke-
 vesebb vagy, annál nagyobb szorgalmatof-
 sággal kell igyekezni, jóra hozni azt, a' mi
 el-nem romlott egészen. (*bé-menyen*)

IV. JE+

IV. J E L E N É S.

OBESTER, MARISKO, *(vissza jönnek)*

MARISKO. Ne ellenkezzék Nagyságod efedezésemmel. — Végye vissza ajándékát: mert lehetetlen hogy ezt, mind nekünk szánta volna.

OBESTER. Oh Márisko! avagy nem mind tiéd, és az atyádé, a' mivel birok — meg-fizethetemé valaha eléggé, hogy tégedet nemzett? — Vidd vissza nékie ezt a' tsekélységet, melly tsak leg-első gyümöltse sziveségemnek. De titkold el okát előtte, tsak azt mondván, hogy szerentséfnek állítam soromat, ha egy jó embernek szolgálhatok.

MARISKO. Buzgó szível köszönnük mind a' ketten a' Grófuak, ezen — —

OBESTER. Ne szólly most többet. Eredj-bé, add által nékie az erszényt, és azután el-fogadom ha tettik köszönetedet, utólsó butsu vételeddel együtt.

MARISKO. Talám örökösön el-akar a' Gróf menni?

OBESTER. Örökösön — ugy-mint a' leg-szerelmesebb, és szerentsétlenebb minden halandók között.

MÁ-

MARISKO. Tsak ennyi időm vala hát énnékem, számtalan jószágainak meg - hálálására?

OBESTER. Ne kétsél többet. Kéredzél el dolgozni, és akkor hadd állalak, avagy tsak egynehány szempillantásig-is. — E' léfzen életembe utolsó gyönyörűségem.

MARISKO. (*bé - menyen*)

V. J E L E N É S.

OBESTER, JANOS. majd MARISKO.

JANOS. Nagyságos Uram! hát még sem menyünk haza?

OBESTER. Nem még.

JANOS. Ugyan nem szégyelli, egy paraszt Léány után annyit lesködni?

OBESTER. Vigyázz magadra. Ne igyekezzél haragomat fellobbantani, mert most legkönnyebben lehettz áldozattyává. Ha nem könnyebbitheted, ne vérezd ezt a' szívet, mely azon kívül-is elég szerentsétlen.

JANOS. E'szerint halgatni fogok.

OBESTER. Kéfszen van-é azon tzedula, mely iránt parantsoltam?

JA-

JANOS. Itt vagyok. *(átal adja)*

OBESTER. Szerentsétlen Jelentés! miné-
mü fájdalmakat fog ez még okozni? — Hány
ezer könyveket sajtolki annak az atyának sze-
meiből, a' ki minden reménységit egyetlen
egy gyermekében helyhez teti? — — Mit a-
karz gyalázatos! — önnön magamtól irtód-
zom. — — Oh! de az indulat ketté szakasz-
tya minden józanságomat. Nints előttem sem-
mi, a' mi nem Máriskó — semmi, a' mire
ennek meg-nyeréséért, nem vetemedném. — —
Hatalmas Egek! ha lehetséges valamit elér-
ni Reménynek, böldegittsátok, ha nem pedig
leg-alább adjátok azonnal halálát.

JANOS. Ugy tettik jön valaki. — Vé-
gyen erőt magán Nagyságod.

OBESTER. Te el-mehetz haza. Ma-
gamra kell ezen rettentő jelenéft ki-állani.

JANOS. *(el-menyen)*

MARISKO. *Ki lépik egy kosár gyümöl-
tset. Erzékenyül meg-tekintvén a' Grófot, sir-
ni kezd. Le-teszi kosarát, és melléje menyen.
A Gróf el-teszi a' tzedulát, sziv szakadva ö-
leli Máriskot, és nagy darabig, mind néma
jelekkel mutogattya kétségesskedő indulattyát.)*

OBES)

OBESTER. Meg-hatott édes Szerelmem! hozzám mutatott joságod. Leg-alább vizsgálalómat találok annak látásából, hogy érzékeny vagy fájdalomhoz, mert el-hízzem fájlalod, miért hogy szerentsétlenné tettél.

MARISKO. O kedves Grófom! bizony-ságom lehet az Ég, mennyire vizsgálhatatlan vagyok miatta. Örömeft el-vezteném mind azt a'jót, mellyet mi velünk tett, tsak soha ne láttam volna.

OBESTER. En pedig oda adnám minden vagyonomat, tsak tölled ne kelletnék meg-válnom.

MARISKO. Nékem úgy tettik, hogy egyedül Nagyságodon állott. Az atyám úgy annyira kedvelli, és tiszteli, hogy semmit nem-tagadott volna - meg.

OBESTER. Hiába. A' szülők kegyetle-nek, ök tsupán a' házasságot kívánnák — én pedig el-nem vehetek. Ne emlékezzünk azért többet erről. Meg-váltunk — örökre bu-tsut vészünk egymástól mi, a' kik holtunkig tar-tó szeretetbe élhattünk volna. — — Tsak ép-pen egy mód vagy on: En fel tettem magam-ban valamerre el-bujdosni. Ha szerettz, jöjj velem, ha nem pedig Isten hozzád. — Botsáád el ezen szerentsétlent. — Vészels-el engemet.

MA.

MARISKO. (*könyvezve réd borul*) O kedves Grófam! Nagysádat el-vezíteni — irtoztos gondolat! — Kereftül hasítani két szívet, és az ifúság kellemetes örömit örökös gyáfsba borítani. Nem várok én soha több szerentsés napokat, de ugyan mit akar?

OBESTER. Meg-valni ettől a' szerentsétlen helytől, melyben már semmim nem lehet, le-tenni hivatalomat, 's meg-vonni magamat egy szomszéd erdőbe, melyben szarándoksággal tölsem-el életemet. — Ne hagy-el engemet édes Angyalom! erőltetlek a' leg-tisztább szerezetre.

MARISKO. Oh! ha az atyám akarná — —

OBESTER. Mi szükséged vagyon erre? — Hát az ő tettéfit várád-é szerentsénkre? Nem de nem önnön magunkban vagyon e' boldogságunk. Semmitől ne tarts kedves szerelmese! A' hívség fog bennünket kalauzolni, melynél szentebb, és meg-szeghetetlenebb nem lehet. — Nyujtsd ide hát ezt az ártatlan kezét, hogy légyek bizonyos birodalma felől.

MARISKO. (*firva oda nyutya*) Itt vagy — itt vagy ez a' kéz, mely midőn Nagysádat nem ölelheti, tsupán azt fogja münkájának tartani, hogy sűrű könyveimet törölgesse. — Akármit kívánnyan ugyan-is egyebet,

bet, tsak el-fzőkéletemet ne. Gondollya-meg, hogy én egy olyan szegény vagyok, a' kinek semmim egyebem, jo hiremen, 's nevemen kívül nintsen — 's már ezeket-is el-veszellem-é? Nem lehet; elégséges nékem Grof Reményt el-veszteni, né kívánnyan több áldozatot.

OBESTER. Oh Márisko! ne vály-el én töllem. Engedd által nékem azon gyönyörűséget, mely a' leg-sivatagabb erdőt-is paradicsommá változtattya előttém. Ott gondolom én tsak lenni hazámat, a' hol az én kedvesem szerelmében élhetek. Akátmely nyomorúságra jussak-is, mint valamely gráditsra lépek fel réája, tetejéről drága kebeledbe sietni. Egy mololyodása kedves Máriskómnak, mindenféle veszedelemben, orefalányi erőt ad karjaimnak.

MARISKO. Mennyen-el hát, tégyen magával együtt engem-is szerentsétlenné. — Akármint szeretem-is, ilyen gyalázatos hiba által meg-nem tarthatom. — Oh kedves Grofam! mely nehezen — mely nehezen adom én e' választ; de meg-nézvén a' világot, tartozom áldozattya lenni Léányi szemérmes köteletségemnek.

OBESTER. (dühösségbe jő) Mennyel hát kegyetlen! távozzál szemeim elől. — Most lá-

Második Szakasz. II. Darab. I. tom

tom mely méltatlant szerettem; most érzem pártos voltodat, most tapasztalom — —

MARISKO. (*keszervefen*) 'S hát káromol Nagysád? — Ez - é leg-utolsó jutalma magához szittó buzgóságomnak — ezek - é azon szók, mellyek személyétől való meg - különözése - mért tsorgó könyveimet fizetik. — — Háládatlan Gróf! — — 'S hát ugyan nem tiszteltem - é én a' leg - igazabb szeretettel? — Hogy most kövessem, ezt nem tselekedhetem. Meg mondtam az okát: ha tiszteli a' betsületet, meg - elégszik véle: ha nem pedig, arról nem tehetek.

OBESTER. Tsak fogásod néked ez a' mentegetés, 's arra való, hogy majd örömmel vesd magadat el - menetelem után, más alaton szeretőd karjai közzé.

MARISKO. Már erről tégyenek bizony - ságot az Egek. — A' leg - nagyobb szentségre esküszöm, hogy ha Nagysádat nem szeret - hettem, soha más nem fog uralkodni szive - men.

OBESTER. (*félre*) Meg - bántottam ötet, holott ártatlan szegényke — szeret ö enge - met, de látom melly helyes oka van, hogy nem követ. — Szép dolog a' szere - tet, de még szebb ha ezen az erkölts gyö - zedel.

zedelmeskedik. *(Hozzája)* Meg-engedj Márisko! hogy kételkedtem te benned, mert mire nem viszi indulattya az embert? Ely szerentsélen lokáig. El-ne felejtkezzél tsak azt az egytet kérem Reményről, a' kit szereteted tett bóldogtalanná. Én a' közelebb lévő erdőbe helyheztetem lakáfomat — ott fogok firni, és nyögni — ott várakozom az után az óra után, melyben vége lészén kinos napjaimnak.

MARISKO. Az Egek vezérellyék a' Grofot. Én el-menyek bé-zárni magamat kunyhonkban, örökös gyálszomnak fel-vételére. Tsak még egytet — Ne nehezteljen réám azért, hogy miattam lett szerentsétlen.

OBESTER. Soha sem édes Angyalom! soha sem. El-távozzom ugyan örökösön tölled: mert úgy kívánnya kegyetlen forfom, de kedves személyednek soha nem lelsz töllem meg-különözése elmémben. Azzal az egy gyönyörüséggel élek ez után, hogy hajdonában leg-kedvesebb óráimról, ottanottan meg emlékezzem. — Halálomig, mely már közel vagon tisztelni foglak. — Ely szerentsélen.
(Meg ölelvén menni akar)

MARISKO. Bátorkodom utollyára, háladatosfágom emlékezetére, ezen kevés gyü-

möltsemet ajánlani. Végye el én töllem, leg alább azért hogy ártatlan kezeim szedték, és fűrű könyveim nedvesítették.

OBESTER. Oh Márisko! nem gyümöls, hanem mérég kell nékem. *(ki-menyen)*

MARISKO. *(utánna tekint)* Bóldogtalan fejem! én leszek tehát gyilkosfa. *(Egy fának tövéhez djuva le-rogygyik)*

OBESTER. *(viszfa nézvén, oda szalad, melleje tórdepel, és szívés öleléseivel helyre hozni igyekezik. Hol rádja, hol az Egekre való tekintése közben, méllyen sohajtoz)* Térj magadhaz szép szerentsétlen! végy erőt fájdalmodan. Tekintsd-meg leg-alább még egyszer azt, a' kinek hív karjai szoritanak. *(fel-emeli)* Hatalmas Egek! mit tselekegyem? — Itt haggyam-é örökös szerentsétlenségem eszközt? — — Nem drága teremtés! hafznomra kell gyengeségedet fordítani. Magamévá tézlek, minckelőtte helyre állanál ájulásodbol. *(Az elébbeni tzedulát a' kosárba veti)* Jövel édes szerelmefem! jövel. Ne álljuk ki azon fzempillantást, melyben egymástól való butunk, mind a' kettönket életétől fosztotta vólna-meg. Ne vessünk ily veszedelmes próbára két olyan sziveket, mellyek felette gyengék el-visezésére.

MA-

MARISKO. (*még-ajuldsában*) Ki vagy ismeretlen? Mit akarsz? —

OBESTER. (*vinni kezdvén*) Tégedet bődoggá, magamat pedig szerentséssé tenni. — Tulajdonod léfzek édes Máriskom! ajakaidon esküszem, egyedül tsak tenéked élni (*ki-vízi*)

VI. J E L E N É S.

BALAS, PAP.

BALAS. (*ki-jövé a' kunyhobol, meg-szemléli a' kofarat, és tzédulát*) Mi dolog lehet ez? (*ki-bontya a' tzédulát, és által adja*) Olvasd-el Ferentz.

PAP. (*olvassa*) „Jo öreg! a' Léányod „íránt ne nyughatatlankodjál. Légy tsendes- „ségben. mert kivánt állapotban vagyon, és „az az Uri afzfzony, a' ki el-vitte magával, „ugy fog réája gondot vífelni, mint tulajdon „gyermekére.”

BALAS. Rettenetes tsapás! már látom örökös szerentsétlen vagyok. — Oh Ferentz! Ferentz! mit kellett érnem? — Ő ugyan jo erkölsü, de ifu ideire nézve még keveset látott, és könnyen hívö. Valami afzfzonyság szolgálattyaába vette, 's kétséghívül el-hitette vélle, hogy jobb leszen eleit venni, az én rajta

rajta való meg-nem egygyezésemnek. Még-is ne tsinállyunk botránkozato lármát ifju esztelenségiből, hadd légyen az a' hire, hogy az én meg-eggyezésemből ment-el, Senki sem tudja édes Ötsém! rajtad kívül a' titkot, kedvezz tehát mind az Atyának, mind a' léányának.

PAP. Én jó szível halgatok. — De lehet-e oly kegyetlen aszfzony, a' kigy atyát egygyetlen gyermekétől meg-fofsza, és el-szöktetésében elegyittse magát? — Nem valamely hitetető tsábitotta-el?

BALAS. Oh! ha ezt ki-tanulhatnám, vagy annak vére, vagy pedig az enyim oltaná-el bofszfuságomat. (*fir*)

PAP. Nem vettél-e a' Léányba közelebről valami uj változásokat észre?

BALAS. Igenis — Oh! igen-is fokakat, mellyeket akármint-is martzanglották szivemet, mind eddig el-halgattam, Haza jövén a' tántzbol, láttam hogy egészfzen el-vagyon hivalkodo képzalodésekben részegedve. Ugy tettett nékie, mintha mindeneket meg-változva talált vólna, és szegény kunyhomban meg aláztatását érzette. Alatsón házi eszközei, mellyeket a' szükség betseseffké tett vólt nékie, tsekélyekké lettenek sztemei előtt, foglalatoságai unalmasokká. Az a' kenyér, melyet verejték nedvelitt, nem vólt kedves in-
nyé-

nyének, és azon a' szalmán, mellyen annak előtte oly tsendesen nyugodott, most aranyos kárpitok, és puha ág után sohajtozott.

PAP. Szegény Bátyám! veszem észre szerentsétlenségedet.

BALAS. Már nehéz völt nékie a' munkára mienni, a' hól a' napnak égető hevelségit kellett szenvedni. — Oh! édes Atyám! mongya vala nékem, mely különböző a' mi forunk másokénál. A' városban nem egyébért serkennek-fel az emberek, hanem hogy gyönyörköggyenek, mi pedig, hogy nyögjünk szegénységünk terhe alatt. — Efféle képzelődésekkel tufakodott mind eddig, most pedig örökös bánatot ada szivemnek.

PAP. Én azt gondoltam, adjuk kevés jó embereinknek tudtokra a' dolgot, és kérjünk tanátsot: mert a' ki senkinek ki nem nyilatkozattya fájdalmát, senkitől nem-is utasíttathatik.

BALAS. Mit gondolsz ötsém! vallyon a' midőn tulajdon vérem ide hágy engemet, más idegen által vissza káphatom-é? — Nem; örökösön oda van léányom. Holtig kell ezen szerentsétlenségemet firatni.

(Mefszünnen valami beszéd hallik, melyben a' Papat kiáltyák)

PAP.

PAP. Vallyon mi lehet ez? — Mingyárt itt leszek. (*ki-fordul*)

BALAS. (*magába*) Bóldogtalan fejem! most látom hogy még az áldásnak képzelt vagyion is, átokká változhatik, és midőn az elsőnek édesféségét akarnok kofstolni, a' másiknak keserű poharával itatnak. — Istenem! talám haragodba adtad vólt ezt a' Léányt nékem? — — Én esztelen örvendtettem növésin, és szépülésin — örvendtettem azokan, a' mik gyalázatomra váltanak. — Oh! miért nem hólt-meg születése közben? — — Mit mondasz fel-indult Atya! hát egészfen semmivé tette a' fájdalom benned a' természetet? Nem érzed-é azt, hogy tulajdon Léányod életéért békélenkedel. — — Hiába — hiába: mert látom hogy tsupán születésire, nem pedig indulattyára nézve Léányom. El-hagyott a' kegyetlen fajzat, semminek állította leg-hivebb atyát meg-szororitani, tsak maga engedhellen gyalázatos el-tsaloja hitegetésinek.

PAP. (*vizfsza-jő*) Kedves Bátyám! tudom az egészfen dolgat. Azt mongyák ide künn valami emberek, hogy egy Uri ember, éppen most vivé-el hintojába Máriskot, a' Város felé.

BALAS. Halmozd tsak, halmozd párt utó szerezse! bóldogtalanságomat. — Nem Afz.

Azszony tehát, hanem Férfia vitte-el. Jövel kedves ötsém! jövel, a' mennyi dühöség tsak a' világon lehet mind magunkra öltöznén. Allyuk-el uttyát a' kegyetlen hitegetőnek, és midön leg-inkább örvendens szive prédáján, akkor verjük azt kerefztül. — Meg-kell Oh! meg-kell a' gyalázatosnak halni. Valamig vérit nem láthatom, lehetetlen addig nyugodal-mamat találni. — Mennyünk.

PAP. Szegény Testvérem! tégedet a' retentő fájdalom, talám gondolkozásodtól-is megfofztot. Nem láthatod-é által kit kényszeritesz gyilkolni?

BALAS. Jól mondad Ötsém! — Meg-engedj hogy éppen tégedet akartalak tárformá tenni — meg-engegy mondom ezen fel-zavart elmének, mely semmit egyebet nem gondolhat bosszunál. Maraggy itt: el-menyek én magam azon hitegető életének ki-oltására.

PAP. O édes Bátyám! hát el-felejtetted-é gyengeségedet?

BALAS. Ugy vagyok. — Mit akariz nyomorult teremtés! — Oh! el-múlt számos el-tendők! bártsak mostaná hozhatnálak vissza. — Bártsak addig nyujthatnátak erőt karjaimnak, mig Léányom tolvajja vérebe meg-fe-rehethnének,

PAP,

PAP. Az Istenért halgass,

BALAS. Nem Ferentz! nem halgathat a' vérzett atyái szív. Teli torokkal kell ennek panasfolni fájdalemát. — Hatalmas Ezek! szándyátok - meg sorfomat, és minekelötte tökéletes szerentsélen lehetne gyermekem, botsásatok menykövet tsábitója fejére.

PAP. Lehetetlen tovább halgatni beszédet. (*el-menyen*)

BALAS. El-hagyattatom tehát minde-
nektől. — Oda van Léányom, el-mene testvérem, és ilyen szomorú környül állásaimmal egyedül tartozom küfzködni. — Kihez tudjak folyamodni? — Senkihez sem máshoz, tsupán te hozzád jól tévö Isten! (*Az Egekre tekintvén, térdre esik, és a' Kárpit le-eresztik*)

IV. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Az Oberster palotája, este)

TELFAINÉ. JANOS,

(Télfainé egy asztal mellett újságot olvas. Janos bejövén észre nem veszi Télfainét, hanem pipára gyújt)

JANOS. (magába) Ideje már egyszer ennek-is, mert ma bizon a' Máriskó után való futkosás miatt, még egyet sem szippant-haték. — Pedig hogy el-lophatá, talám ezen-túl leszsz egy kevés nyúgodalmam,

TELFAINÉ. Hát el-rendelt ked minde-neket az ujj vendég fogadására?

JANOS. Engedelmet infálok, Nem tud-tam itt létit.

TELFAINÉ. Semmi sem — semmi sem. — Ugy légyen mintha egyedül volna a' szo-bába. A' pipa ugyan előttem olyan kedvet-len, hogy a' dohányos embert, három lépés-nyire sem szenvédhetem magamhoz, de imé Janosért erőszakot tészek természetemen.

JANOS,

JANOS. Alázatosan köszönöm grátziáját. Csak azt írtálom, méltoztassék úgy képzelni, mint ha ez a fiút a' Májor Vadászi szájából menne ki: mert így reméltem, hogy egy arasznyira - is meg - szenved magához. A' mi pedig a' készüléteket nézi, tehetségem szerint mindeneket meg - tettem. Két szoba leányt fogattam, egy rakás Anglus szappant vettem, és egy nagy fazék fagyaltot készíttettem. A' szoba leányokat egy rendbéli sellyem köntössel a' Gróf szobájának ajtajába állítottam, hogy mihelyt belépik a' Balás Kis-asszony, egy szeribe öltöztessék, mosdassák, porozzák, és tsinofittsák. — De már el - kell mennem; eddig bizonyosan meg - érkeztenek.

TÉLFAJNÉ. Maraggyon még. Beszélgesünk; most úgy is igen jó kedvem vagyok.

JANOS. Bátorkodom tudakozni, mitso - da nevezetesebb ujság vagyok a' novellába?

TÉLFAJNÉ. Töbnyire mind a' háborúról szól. Azt írja, hogy derekasint hullanak a' Frantziák.

JANOS. Hát ha még azok is vágnák, a' kik ide haza a' Fejérnépekkel töltik idejüket: példának okáért, köztünk maradott szó legyen, Gróf Remény, és — —

TÉL-

TÉLFAINÉ. És Vadászi? Ugy-é?

JANOS. Találá.

TÉLFAINÉ. Oh! édes Jánosom! bizzuk ezt réájok, el-fogják ök igazítani. Én legjobbnak tartom, hogy senki magát más dolgába ne elegyítse, és ki ki sorsához illő tárgyokkal foglalatoskogyék.

JANOS. Bizan e' szerint Méltóságod se foglalatoskogyék a' novellával.

TÉLFAINÉ. De miért?

JANOS. Azért hogy ez csak a' Férfiaknak való, még azoknak-is olyanoknak, a' kik nem tök kolopok; a' kik meg tudják gondolni, mit kellyen abból el-hinni, és mit nem, mellyik tselekedetet lehesse követni, és mellyiket nem? — Tudja Méltóságod, azt mongyák, hogy a' Fejérnépek csak orsó, gulsaly, 's matólla kell.

TÉLFAINÉ. Régi példa befzéd ez. A' mostaniak másképpen gondolkoznak. Most a' Fejérnépek okofoknak tartatnak. Most egy háznál nem az Ur, hanem az asszony első, ez téfzen minden parantsolatokat, és ez szokta a' ház mindenféle bajait igazgatni.

JANOS. Tehát ha minden szabadságába vayan az Asszonynak, oda-is mehet, a' hová tettzik?

TÉLFAINÉ. Termézet szerint.

JANOS. Bolond szokás!

TÉLFAINÉ. Ked talám azt gondollya ,
 hogy mi tsak rabságra vagyunk teremtvé ?

JANOS. Nem arra, hanem Férjektől va-
 ló függésre.

TÉLFAINÉ. Ugyan mit tsinálna János,
 ha meg-házalodnék ?

JANOS. E' már régen el-készült az én
 fejembe. Midön valahúvá ki-fordúlnék házam-
 tól, így szóllanék nékie: Feleség! ihunn azt
 mondom néked, ne-hogy másba szerels, mert
 ha meg tudom, jaj lefz a' fejednek. Minden
 módot el-kell kerülni; senkivel beszédbe ne
 ereszkegyél. Akár ki mit kérdezen tölled,
 mindenre nemmel felelly. Így gorombának
 fog tartani, és el-menyen tölled.

TÉLFAINÉ. Jól van, mert éppen ez a'
 mód tenné egésszen semmivé szándékát. Mi-
 helyt észre yenné a' ked Felesége, hogy ötét
 félti, azonnal ki-kapó lenne. Továbbá pe-
 dig tsak halgassa-meg, mitsoda következése
 lehetne, a' sok nemmel való felelésnek. Pél-
 dának okáért, ha a' Feleségihez menne egy
 Ifu szegény Legény, efféle kérdéseket tenni:
 Állzonyom! nem léznek-é unalmára ezután
 téjendő Izives látogatásaim? — annyira ret-
 teg-é

teg-é urától, hogy tellyefséggel irtózzék hív-
ségemnek helyt adni? — nem esk-é ellenére,
ha azt kérem, hogy egymáshoz hóltig tartó
szerelmet fogadjunk? — — Láttya ked János!
ha mind ezekre nemmel felelne, mi lenne
kedből?

JANOS. Egy valóságos magyaroson mond-
va tök kolop.

TÉLFAINÉ. 'S hát ezeket nem tudta kí
gondolni?

JANOS. Nem bizén, de már ezentúl töl-
lem bátran olvashattya minden affzony em-
ber a' novellát; mert látom hogy éle-
sebb esze van mint a' Férfiaknak. Ebből a'
Méltóságod feleletéből észre vevém, hogy fok-
kal könnyebben fel-talállyák magokat az
affzonyok mint mi, kivált az efféle tsalárd-
ságokba.

TÉLFAINÉ. Na eddig bizonyoson meg-
érkezett a' Gróf. El-botsátom.

JANOS. (*ki-indul, de az ajtoból meg-tér*)
Mar el-botsáthat: mert meg-érkezett, és látom
éppen ide jö. En tul felöl szököm-ki; mert
ha szembe találna itten pipával, bezzeg lenne
drága dolgam. (*ki-menyen*)

II. JE-

II. J E L E N É S.

OBESTER, TELFAINÉ. majd MARISKO
(*tzifrán*)

OBESTER. (*vidám ortzával*) Örvengyen Télfainé! örvengyen. Réfzeseggyék egy jó barátjának leg-alább ebbe az egybe szerentséjéből. — Enyim már a' szép Márisko. Minyárt meg-jelenik; ajánlom barátságába.

TELFAINÉ. Reméllem nem sokára mi-is követni fogjuk kedves Vadászimmal eggyesüléseket, és eggyütt örvendezünk kívánt szerentsénken.

OBESTER. Affzonyom! most kezdem tellyes mértékivel kostolni a' gyönyörüséget. — Oly boldog vagyok, hogy nem kell senki Királysága. — Király vagyok én Máriskomnak szivében — sőt ennél-is több, mert érettem minden szeretből esik meg — semmi sem kötelességből. Oly tsordultig vagyok szivem gyönyörüséggel, hogy nem-is tudom hol kezgyem, azon boldogságomat beszélni, mellyet reméllek; tsak azt mondom, hogy a' leg-édefebb fel-indulás lelkefit engemet ezen szempillantásokban.

TELFAINÉ. Oh Amor! Amor! mely dicső dolog a' szeretöket így boldogítani.

OBES-

OBESTER. Ezen tul reggel mihelyt fel-ébredék, fel-ébred bennem azon gondolat-is, hogy az ujj napnak ujj örömei várnak. Meg-látom szép Máriskomat tsinolan öltözve, vidám ortzával előmbé jönni, és véllem édesdeden enyelegni. Délben egy kis jo izü ebéd fog várni, mellyet szerelmelem parantsolattyára készíttetnek, le-ülünk melléje, és minden tál ételt nyájossággal fűszerfázamozunk. Egy szóval Alszonynom! emberi erő felett való vas abrantsok kötözték kedvemet az élethez, mellyet az előtt tsak valamely gyenge hajszál tartott, ugy hogy semmit nem esmérhetek jobbat a' világon egy ilyen életnél. Vadászti bizonytságot tehet rólla, hogy ez előtt tsatázásaim közben, a' leg-sűrűbb golyobifok süvöltése mellett-is, mely keveset félttem a' haláltól, 's most mihelyt szembe jut, rettegek fölle.

TÉLFAINÉ. Valósággal szerentsés ember a' Gróf. — O kedves Vadászim! mit ké-szedelmezel, engemet-is ilyen bődoggá tenni.

MARISKO. (*be-jő tsifrán öltözve, kit mihelyt meg-látnak, az Obester egy felől, Télfáiné más felől ölelik.*)

OBESTER. Eggyek légyünk ezentul édes szerelmelem! Ezen derék Alszonysághoz tisztelettel viseltetsél.

TÉLFAINÉ. Ez engem nem illet, hanem barátságát fzerentsémnek fogom tartani.

MARISKO. Én pedig különös kegyességül véfzem. Meg - sem szünöm soha háládatossággal fizetni érte.

OBESTER. Mennyünk el kedvesim! szentelyünk öröm innepet bódoguláfoznak.

TÉLFAINÉ. Én ide várom Vadáfzit; azonnal pedig együtt fogunk menni tífzteletekre.

OBESTER. El - várjuk. — Jövel szép Márisko! jövel. Gyönyörködtesd aztat, a' kit veled a' fzerentse örökös bódoggá teve. *(Ketten el-mehnek)*

III. J E L E N É S.

TÉLFAINÉ. VADASZI.

VADASZI. Édes szerelmefem! vége van mindennek — oda vagyunk. — Képzelly egy gyilkos tört sziveinknek fzegezve: el - kell válnunk egymástól.

TÉLFAINÉ. Mit hallok? — Kitsoda az a' kegyetlen, a' ki két egyes sziveknek kötéfit fel - akarja bontani?

VADASZI. Tudtodra adjam - é — Oh Termézfzet! meg - engegy; ki kell mondanom

— az

— az Atyád — tulajdon az atyád oka szé-
rentsétlenségünknek. Tellyefséggel nem akar-
ja egybe kelésünket. Háromszor borúltam
könyveimben feresztett lábaihoz, tsóköltam
azokat, esedeztem nékie, meg-esküdtem hogy
szentségnek tartom szeretetedet, meg-mondot-
tam, hogy mikor tölled való el-válásomat a-
karja, akkor halálomat-is parantsollya, de
mind ezek semmit nem használtak.

TÉLFAINÉ. Irgalmatlan Atyám! hogy
akarsz ezen szívtől meg-fofztani. Mind ed-
dig halgattam, örömmel hordoztam gyászos
köntöfemet, és soha effélét tölled nem kíván-
tam: most pedig, midön egy magamat iga-
zán kedvellő teremtésre találtam, meg-fojtod
bóldogságomat.

VADASZI. O Felséges teremtés! ha így
vélekedel, meg-ne egygyezzei soha-is e-
zen erőszakon, gondold-meg hogy életem
sorja függ ettől, jusson eszedben, hogy eddig
fel-vagyon szövetségünk az Égekbe irva. —
— Külömben, mit erőltetek? — Mit tehett
azon Atyád ellen, a' ki veled való szálláso-
mat-is örökre meg-tiltá.

TÉLFAINÉ. Ezt-is? — Oh kegyetlen-
ség! — Ugyan mitsoda ellenvetése vagyon?

VADASZI. Tsupán állapotom. — Ne gondolya az Ur, mongya vala nékem, hogy én többször ötet szerentsétlenné tégyem, magának pedig tsoportosabb bánatot szerezzek. Oda adtam vala egyszer hadi embernek, 's jól láttya mi a' gyümöltse — az hogy mind eddig jajgatta halálát. E' légyen azért utolsó fájdalom, soha a' mig élék katonának nem adom. Mongyon le azért örökösön rólla, 's többször véle ne beszéllyen, mert mihelyt leg kissebbet észre veszek, leg-ottan a' táborhoz menyek, és személlyit minden-felé gyalázatosnak kiáltom.

TÉLFAINÉ. Vége van e' szerint kedves Vadászim! szeretetünknek. — Utollyára beszéllünk most együtt.

VADASZI. Azt tudom. Nints-is én benem leg-kissebb reménység, tégedet egyébre vehetni. Tsupán abból áll az én könyörgésem: ne átkozzad emlékezetit annak, a' ki ujra fel-buzditván szívedet, szerentsétlenné tett.

TÉLFAINÉ. Soha sem fogom átkozni. — Nem lehet átkozni nékem Vadászit, a' ki boldogult Férjem után egyedül nyerhette meg szívemet, mellyen akármely kevés ideig-is, de annál hathatósfabban való uralkodását nem

szégyellem meg - esmérni. — Nints olyan Férfiu a' világon, a' ki énnékem személyedet kipotolja. Most pedig nintsen semmi egyéb hátra, hanem butsut venni egymástól.

VADASZI. Afzszonyom! néked jó szived vagyon, mely töllem mindent meg-érdemel, fogadd el-azért tsekély háládatofságomat. Grof Remény látván, és már bizonyosnak tartván dolgunkat, könyörgő leveledet mind eddig el-nem küldötte, mely miatt lehet, hogy penfi-od késni fog. Ne-hogy pedig addig leg-kisebb szükséget láss, itt vagyon egy száz aranyos bánko tzedula. (*kinállya velle*)

TELEFAINE. Nem — inkább két kezemnek munkája tápláljan. Több tsendelséget ad nékem egy olyan falat, mellyet fájdalmanak könyvhullatása öntözett, mint egy olyan ember gazdag ajándéka, a' ki nek ez által mindenkor töllem el-szakasztott drága személye jutna eszemben. — Tedd-el azért ajándékokat, és kimélly-meg engemet.

VADASZI. (*el-teszi*) Jól vagyon. Engedelmeskedem nemes gondolkozásodnak, de oly fel-tétellel, hogy ha valaha, akármikor meg-szorulsz, leg-elébb-is hozzám folyamodjál.

TEL.

TÉLFAINÉ. Eztet ígérem. *(fr)* Isten hozzád Vadászi! — Nem lehetünk többet együtt, ha csak áldozattávé nem kívánsz tenni atyám haragjának.

VADASZI. Nints mit mondanunk hát többet ez életbe egymásnak? *(a' leg-nagyobb érzékenységgel)* Ély szerentséfen kedves Télfáiném! Felejsd-el azt az bóldogtalant, a' ki tégedet soha el-nem felejthet. *(magához szorítván kezét tsokollya)* Engedd, még egyizer, est az ártatlan kezét hív ajakaímhoz szorítani — ezt a' kezét mondom, mely édes tulajdonom vala. — Isten hozzád örökre.

TÉLFAINÉ. De talám minden harag nélkül?

VADASZI. Minden harag nélkül.

TÉLFAINÉ. Hát minekutánna vége lévén szenvedéseinknek, ama jobb világba találkozunk. —

VADASZI. Akkor ismét egymásé leszünk. *(Szív szakadva egybe ölelkezvén, két felé ki-mennek)*

IV. JELE.

IV. J E L E N É S.

OBESTER. MARISKO.

(*Az Obester egy levelet tartván kezébe, nagy változással ki-jő. Marisko követi.*)

OBESTER. Ne üldözz édes szerelmeselem!
— Ne kívánd meg-tudni azt, a' mi talám földhez verhetné érzékenységedet. — Oly tsa-pás ez fejemnek, melynél rettenetesebbet nem adhattak az Egek.

MARISKO. El-vesztette tehát Gróf Re-mény bennem való bizodalját? — Avagy gondollya-é, hogy akármely fájdalmában is hiv szivem részt nem vehet?

OBESTER. Éppen ezt akarom-meg aka-dállyoztatni. Elég-énnékem egyedül szivenedni.

MARISKO. O édes Grófam! ne kiméllye aztat, a' ki már leg-nagyobb fájdalmán által esett. — Avagy minekutánna egyetlen atyá-mat szerentséllenné tévén, ez iránt meg-tud-tam magamat győzni, érhet-é oly bal sors a' mellyen ne diadalmaskaggyam? Meg-kemé-nyedett ez a' sziv akkor, midön Nagyságod szeretetének áldozattya lett — ki tud akármely szomorúságot állani. Mongya-meg mi emész-ti; mert ha nem segithetek, azzal leg-alább vigasztalhattya magát, hogy osztozom fájdal-mából.

OBES-

OBESTER. Jo szivü Léányka! nem fogsz megvetni engemet?

MARISKO. Ugyan Graf Remény kérdezi ezt tőlem?

OBESTER. Jól vagyon. Haljad már történetemet. (*olvassa a levelet*) „Barátom! Sajnálom hogy midön látogatásodra akarom, vala küldeni leveletem, egyébről tartozom tenni tudósításomat. Rövideden ebből áll forfad: A te Regemented tüzben vólt; tsudára méltó vitézséggel hartzolt ugyan, de még-is utoljára prédájává tétetek az ellenségnek. Egy része el-hullott, a' más pedig minden táborigi Részületeivel egyetemben elfogatott. — Mihelyt ez a Királynak értésére esett, meg-tudván szabadságod idejének elteléfit, minthogy jelen nem létedből gondolta, ily tetemes kárát következni, leg-ottan parantsolt, hivataladtól való gyalázatos meg-fosztatásod iránt. — Azon barátod jelen, ti ezt néked, a' ki leg-inkább érzi szerencsétlenségedet.” — — Látod-é szép Márisko! mely változást értem?

MARISKO. És a' mi leg-nehezebb, miattam.

OBESTER. Ne vádold magadat édes Angyalom! önnön indulatom okozta ezt, mellyért

ért nem-is zugolodom rendeléseimre. Nem hogy keferegném forfomat, sőt még édes annak emlékezete, a' miért szenvedem. Egyedül az érdekel engemet, hogy minekutánna hivatalomat, méltóságomat, és betsületemet örökösön el-veztettem, érdemetlen vagyok bírósodra.

MÁRISKO. Nemes szívü Férfiu!

OBESTER. Ne nézd én bennem ezentul a' fényes rangu Grof Reményt, a' kinek tiszteségedre szolgálhatott volna barátsága, hanem azt az meg-vettettetett, a' ki — —

MÁRISKO. A' ki még-is örökös biroja szívemnek. Ne gondollya Nagysád, hogy engemet forsának tündöklő-volta vakított volna; nem ezt betsültem én, hanem személyének hivségit. Nem vadáz a' szeretet soha ditsőséget, egyedül a' szívbe keresi nyugalmát.

OBESTER. Oh édes Máriskom! eszerint ujra tökéletes bődög vagyok. Láбайдhoz tehetem ezen fegyveremet, mellyel minekutánna eleget védelmeztem hazámat, tsak akkor veszek ezentul elé; midön tégedet akar valaké bántani. Gögeskeggyenek mások a' hadi ember nevezettel, büfzkélkeggyenek a' fok vérontásokkal, örvengyenek tisztektetéfeken, és
emel,

emeljenek a' Márs piattzain oltárokat — nékem ez alatt a' te szived léfzen oltárom, melynek minden nyomban áldozván, karjaim közzé szorítalak örömtől, és gyönyörüségtől el-részegedve.

MARISKO. Nem édes Grofom! lehetetlen hogy az én szeretetem el-vezített forsát ki-potolhassa. Ha azért még szeret engemet, kövessen-el mindent vissza nyérése iránt.

OBESTER. Hafzontalan léfzen Kedvesem! a' proba, A' Király nem szószott szavával játtzani. Meg-érdemeltem én büntetésemet, és minden rossz példát vehetne, ennek el-enge-dődéfiyel.

MARISKO. Meg-tagadja tehát ezen kéréfemet?

OBESTER. Annyi mint az jó szivü teremtés! — Ezt is meg-tselekszem éretted. Ki menyek a' külső városba, a' hol azon Tiszt vagyon szálva, a' ki leveletem hozta. Ettől leg-érzékenyebb könyörgő leveletem küldöm a' Királyhoz, írván mellette Barátaimnak - is. Tudom hogy hiába, de tellyesitem kívánságodat. *(meg-öleli)* Légy addig tsendefen. *(ki-menjen)*

MARISKO. *(egyedül)* Egy másra tsopor-toznak tehát mi réánk a' viszontagságok. En

egy szerentsétlen tsalárd, ő pedig egy megvetetett! — — Szegény Atyám! tsak téged sajnállak, a' ki mind ezekbe semmit se tudsz. — Meg-engedj vakmerő gyermekednek; vagy ha ezt el-mulatod-is, leg-alább ne átkozd emlékezetit. Felejtsd-el azt, a' ki midön öregségednek gyámola tartozott lenni, meg-öfzült fejedet idő nap előtt koporsóba tszittya, midön meg-kellett volna örvendeztetni, oly nyomoruságot okoz, mely hátra lévő napjaidat sirással, és panaszokkal borította el. — — Kedves édes Atyám! — — O Egek! mit érzek magamban? Egy rettentő borzadás fogá-el belső rélzemet, melyre fel-bojdult szivem vérzése. Már azt gondoltam, hogy parantsolhatok fájdalmaimnak, és szüntelen birhatom azon jó kedvemet, mellyért szerelmefem annyiszor esedezett, de édes atyám említésnek hangja egésszen földhez vér. Vallyon él ő még, vagy pedig béhunyván fájdalmában szemeit, az Egek ítélő széke előtt, kárhoytat engemet meg-bántatott lelke. — — Rettenstes képzélődés! távozzál mellöllem.

V. J E L E N É S.

MARISKO. VADASZI.

VADASZI. (*észre nem vészti Márisht*)

Hatalmas Egek! mivel érdemeltem ezt? Mit
tsoda

tsoda tselekedettel tettem én magamat arra méltóvá, hogy attol, a' ki nélkül nem élhetek, örökre el-szakasztassam. — Atkozott légyen az az óra Barátom! melyben a' könyörgő levelek meg-visgálását én réám biztadvala, mely fő kút feje vólt mostani romlásomnak. — Ekkor — oh! ekkor vert gyökereket beennem az a' Szeretet, mely holtam napjáig fog emészteni. — Kegyetlen Atya! hogy tagadhatád meg leányodat töllem, 's kiváltképpen vitézi hivatalomért. A' miatt kell már nekem Szerentsétlennek lennem, a' mi másoknak ditsőséget szerez. — Szerentsétlen ékesség! (*pardupéjára int*) te vagy hát az a' tárgy, mellyért el-kell vesztenem hivségem jutalmát. — Oh! bárásk azon tetteim közben, midőn meg-érdemeltelek, veszhettem volna-el,

MARISKO. Májor Ur!

VADASZI. Botsánatot kérek, hogy szörnyü bódulásomban észre sem vehettem személyit.

MARISKO. Jól értem egészsz fájdalmát, de kérem végyen erőt magán. Gondollya-el Méltóságod, hogy minekutánna a' szegény Télfáiné, szeretetéről le-mondani kéntelenítettett, lehet más valaki ennek bírására érdemes.

VADA-

VADASZI. Senki sem a' világon.

MARISKO. Hát örökösön akarja magát emészteni?

VADASZI. Ezt-is félbe szakasztom. — Nem kegyetlen sors! nem léfzen módod, hofz-szas fájdalmamban gyönyörködni. Elégséges ezen, az a' kard segiteni, melynek viseléséért el-veztettem szerelmeemet. Jövel kedves fegy-verem! szánnyad meg-nyomorult gazdádat, és szabadítsd-meg minden fájdalmától. — Ugy va-gyon szép Márisko! el-hiheti, hogy utoljára láttya most maga előtt bóldogtalan fejemet.

MARISKO. Az Istenért mit akar?

VADASZI. Semmit sem egyebet, hanem le-tenni azon életemet, mellyet az előttem leg-kedvesebb teremtéssel nem tölthetek.

MARISKO. Igazságos Egek! talám ön-nön személlyének léfzen gyilkossa?

VADASZI. Oh! nem. — A' ki nemefen tud szeretni, nemefen meg-is halni tud. Ezennel rohanok a' tábor helyre, mind ad-dig hartzolni, mig valahogy el-érhetem tze-lomat. Mongya-meg a' Kis-aszfzony Télfái-nénak: hogy el-válik most ugyan tölle Va-dászi, de meg-fogja valaha az Egekbe öle-ni. (meg-törölvén szemeit) Vigye meg ezen könyv tseppeket nékie, mellyekről tégye bi-

zonyos-

zonyofsá, hogy nem a' haláltól való félelem-
ből származnak, hanem az ő szíve el-vez-
tétit gyászollyák. Ajándékozta már másnak
ezt — szerentséfebbnek — de tudom hibe-
nek nem ajándékozhattya.

MARISKO. Nem reméllem, hogy vala-
ha az ő szívet más bírja, sőt midőn azt az
kegyetlenséget próbálná, hogy önnön életit el-
vezesse, bizonyosan nékie is halálát okozná.

VADASZI. Oh! már ekkor lennének böl-
dogok hamvaim, midőn az övével együtt
nyugodnának, midőn leg-alább koporsója len-
ne tetemeim mellett annak, a' ki kegyetlen
atya miatt tárlam nem lehetett. — Nem is
kivánok egyebet Gróf Reménytől, hanem mi-
nekutánna a' hartzon el-csem, vizfsza hozat-
ván ide testemet, helyheztetteffe kedvesemé-
vel egy sírban. Ültetteffe körül a' leg-szebb
virágokkal fekvésünknek dombját — azt az
dombot mondom, mely alatt az a' drága test
fog nyugodni, 's öntözzék meg azt hiv könyv-
húllatással. Emellyenek egy oszlopot nékie,
le-festetvén arra mind az ő fene vad atyát,
mind pedig a' mi gyászos el-válásunkat,
hadd tisztelje meg leg-alább minden érze-
keny utazó egy sohajtással. — Többet nem
szólhatok — éllyen szerentséfen, (*menni akar*)

MA-

MARISKO. Az Egekre kényszeritem, légyen szánakozással önnön életéhez.

VADASZI. Oh kedves Máriskóm! ne szóllyan. Ne kívánnya gátolni hiába szándékomat: mert semmit sem használnak akadályoztatáfa. Jól látom a' gyáfzos esetet, de nints mit tennem — szerentsétlenségem, és buzgó szeretetem ezt kívánnyák! — — En élnék é, 's én emelnék-é valaha oly vidám szemeket az Egekre, mellyeket hiv szerelmem sem többé nem nézhet? — Nints mód — egy ilyen vesztésnek tsak a' halál orvoslója.
(*meg-indúl*)

MARISKO. (*meg-fogja*) Májor Ur!

VADASZI. (*ki-szakasztya magát karjai közzül, és el-menyen*)

VI. J E L E N É S.

MARISKO. JANOS.

MARISKO. (*meg-látván Jánost, félre*) Éppen jökor esik ennek az embernek hozzám jövele. Talám fogja valamit eggyügyü tréfával, a' fok szomorú környül-állásoktól meg-sebhedett szívemet enyhíteni.

JANOS. Mi dolog Kis-asszony! hát ilyen szomorunak kell-é a' városban lenni? Gondol-
lya

lya meg, mely örvendetelésé változtatott forsa. Már most a' paraszt zöndrás fitzkok helyett, Grof Reményt ölelheti, a' tejes pulitzka helyett, mind narantsal, kávéval, tsokoládéval, és puntsal élhet, a' szigoru időtöltések helyett, pompás bálokba, tzifra kertekbe, és Játtzo színekbe mehet.

MARISKO. Mi az a' Játtzo szín?

JANOS. Ez egy nagy épület; ebben egy Társaság ottan ottan, bizonyos történeteket szokott, hól vigákat, hól érzékenyeket, hól pedig szomorukat elé-adni, mellyekből az ember mind gyönyörüséget vehet, mind pedig sokat tanulhat. A' vig, és érzékeny Darabokban oly dolgok jönnek töbnyire elé, mellyek a' száját nevetésre, a' szívet pedig megilletődésre öftönözik. A' dolog ki-menetelit mindenkor ohajtva várják a' nézők, hogy belölle az erköltsi tudományt ki-tanulhassák, és követni kezdhefsék.

MARISKO. Példának okáért. —

JANOS. Példának okáért: meg-lehet, hogy valaha még a' Kis-alfzónynak Jégfalváról való el-lopattatását is egészen ki-játtzodják, mellynek ha jo véget csinál a' szerző, még sok Urak meg-kivánhatták a' Falusi Léány lopást; ha nem pedig, többször egy sem próbállya-meg.

MARIS-

MARISKO. Na ez a' dolog nagyon tetszik nekem. — Hát a' szomorú Játékok?

JANOS. Ezekben némely ártatlan megölettetik, melynek látására ötet sajnállyuk, a' gyilkost pedig gyűlöljük, és kárhoztattyuk.

MARISKO Hát! ezeken lehet-e katzagnit?

JANOS. Lehet a' kinek niats elze. — Azt mondom a' Kis-aszfalyonynak, hogy midön a' Játtzo színbe menyen, vigyázzon, és a' szomorú, vagy szivre ható érzékenységű dolgokat meg-ne nevelle: mert ennél illetlenebb, és a' Játtzek előtt kedvetlenebb dolgot nem teledkedhetik. Nézze-meg, mit keljen katzagni, és mit érezni. Már a' víg dolgok, igen-is nevetést érdemelnek — de midön az indulatot legfelsőbb léptsőjére láttyuk hágni, midön egy bóldogtalan zokog, el-ájul, kétségben esik, vagy fájdalmában keresztül üti magát — midön egy holt testet ki-visznek, midön mondom effélék történnék előttünk, ugyan hogy nevethetünk akkor? — Továbbá arra-is vigyázzon, hogy a' szomlizedjával befelgethet ugyan, de csak muzika alatt: mihelyt pedig azt első lepedöt fel-huzzák, azonnal halgasson, és tsak abból állyan minden lármája, hogy a' mi leginkább tetszik tapsollyan réája. — De nem

Második Szakasz. II. Darab. L mia-

minden semmiségre: mert némelynek soha meg nem áll a' keze, mint a' malom.

MARISKO. Ked olyan folyvást tud erről beszélni, mintha éppen maga-is Játtzo személy lenne.

JANOS. Ki tudja?

MARISKO. Leg-alább sok Játékot látott?

JANOS. Nem igen: mert pénzem nem lévén, csak egynéhányszor lophattam-bé magamat, midőn esős időbe az Uram köpenyegén álltam volt, de még-is úgy belé szerettem, hogy ha nagy Ur lennék, soha egyet sem hadnék-el. Hanem a' Kis aszszonynak leszfz módjában; azt javaslom azért, szorgalmatofon járja a' Játtzo szint, mert fogadom, hogy különb idötöltés a' Jégfalvi főnonál.

MARISKO. Meg-híszem, de mongya-meg azt is, hogy az efféle Társaság mitsoda emberekből áll, és mitsoda igazgatás alatt vagyjon?

JANOS. Már erre bajos felelni: mert ez nem mindenütt egyenlöképpen vagyjon. Egy Játtzo Társaság Igazgatojának, több nemes tulajdonságai között, a' leg-szorgalmatofabb embernek kell lenni: némely pedig éppen nem ilyen, hanem ennek gyakorlása helyett,
egyéb

egyéb semmiségekkel, és kötelességihez nem tartozó tárgyakkal bibelődik. Levegő várakat épít képzelődésiben, és magát nem érdem, hanem kevélység által kívánja betsültetni. E' miatt számtalan fogyatkozások esnek, nevezetesen az, hogy a' Játtzásra nem vigyáz, a' Személyek hibáit nem igazgattya, a' Közönségnek magához való édesítésin nem törekedik, válogatott Játékokat ritkán ad, a' melyeket ad-is, hol toldván, hol rövidítvén, eldarabollya, és tsak nem egészfzen semmivé téfzi — némelykor szánt szándékkal-is el-rontya.

MARISKO Hát olztán mitsoda ki-menetę le vagyon?

JANOS. Ha még-nem jobbittya magát, kétségkivül az, hogy egy darab időn tul minden ember el-idegenedik a' Játtzo szintől, és akkor az egészfz Igazgató semmivé válik, a' Közönség pedig szenved.

MARISKO. Mongyan már a' Játtzo Személyekről-is valamit.

JANOS. Ezeknek mindenkor ugy kellene a' Játtzáson igyekezni, hogy a' Közönségnek tökéletes meg-elégedést nyerhessék-el: de némely tsak fizetést ki-kapja, egyebet számba sem vészzen. Némely mihelyt indulatot kell mutatni, leg-ottan ugy kiált, hogy majd meg-

süketednek a' Nézök, ugy hánya veti magát, hogy majd le-szökik a' Játtzo helyről. Más ha valami nevettséges dolog jö elé, azonnal maga-is el-katzagja magát. A' Harmadik szomoru Darabba-is éppen a' szerint játzák, mint a' vigba, ugy hogy a' Nézöket a' leg-szívre hatobb Jelenések között-is meg-nevetteti, mely egyenesen a' Játtzo szin tzéllya ellen vagyon. A' negyedik ha szerelmest kell mutatni, olyan hideg öleléseket tsinál, hogy örökös tsömört kap az ember az öleléshez. Az ötödik ha egy idös embert kell formálni, már leg-ottan meg-görbedve, és merevedve áll elé, mintha éppen minden idös ember ilyen volna. A' hatodik ugy ájul, mintha egy lifztes zsák, a' fal mellől fel-dölne. A' hetedik ugy öltetik, hogy ha egy Tanátsoft kellene mutatni, egy Komornyiknál egyebet nem lehet ki-nézni belölle; azonban az ordo pánlika vagy kell vagy nem, örökké ott fityeg. A' nyoltzadik, ki-jövetelére nem vigyáz: mikor balrol kellene, jobról, és mikor jobról kellene, balról jelenik meg. Némellyek pedig — némellyek mondom: mert effélék számolon vagynak; ezeribe egyszer tudják a' letzkéjeket, következésképpen magaktol beszélvén, gyakorta szarvas hibákkal aértik a' Halgatok füleit, mely-is itéletem szerint, a' leg-nagyobb büntetést érdemlené, máfok

sok soha tisztán, és nagyon nem befézellenek. Ezek pedig mind a' természettel ellenkező hibák: mert tudja-meg a' Kis-alfszony, hogy minden efféle Játék, ha jól menyen, a' természet ki-mutatása, ha nem pedig majmolása. — De ki tudná egy roszsz Játékosnak minden hibáit elé hozni; ezek csak azok valának, a' melyek most hirtelenibe eszembe jutottak.

MARISKO. (*félre*) Szegény ember! ha tudnád Uradnak szerentsétlenségit, nem kívánnál éppen most efféléről befézelleni. De milyen olvasott ember ez, egy szegény Legényben! Még-is tsudálkozunk, hogy a' világofoadás annyira terjedett. (*kopogatnak az ajton*)

JANOS. Vallyon ki lehet ez?

MARISKO. Mennyen, és akárki legyen botsássa-bé.

JANOS. (*ki-menyen*)

MARISKO. (*magában*) Bizonyofon valami szükölködö léfzen, a' ki jo-téteményért esedezik. — Bátran előmbe jöhet; örömmel fogom legiteni; annyival-is inkább, hogy már tudom érzeni, mint örvend egy szerentsétlen, ha meg-halgattatik. Hogy ha egyébféle örömtől meg-fosztottanak-is az Egek, hadd érhellem leg-álabb azt, mely az könyörületességéből származhatik,

JA.

JANOS. *(bó-jó)* Két borral kereskedő emberek, kik a' várost házról házra járván, az Oberster Urhoz igazittattanak. Mingyárt békjőnek.

MARISKO. Kedvesen fogom őket fogadni. Bort is veszek tőlök. Azzal is reméllem szerencsétemet magyarázhatom kedves Grofamhoz, ha békmutatván nékie vásárlásomat, ártatlan kezemmel töltöm-meg poharát, és így által nyujtván, érettem való meg-ivását fogom kikérni — a' mellyet tudom örömmel kéz lefzen tellyesíteni.

VII. J E L E N É S.

A' VOLTAK. BALAS, és PAP. békjőnek.

MARISKO. *(mihelyt a' kettőt meg-láttya)* Istenem! — az Atyám! *(el-ájulva le-eszik, János segiteni akar, amazok ki-mennek, és a' kárpit egyszeribe le-fordul.)*

V. FEL.

V. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Az előbbi palota, sötét éjzaka)

BALAS. PAP.

BALAS, (*magába*) Elérkezék tehát szerentsés Balás! életednek leg bódogobb szempillantása, melyben egyetlen egy gyermekedre találtál. Mely szerentsés valék, hogy a borral való kereskedést paláttul vettem vólt, mert e' nélkül ide nem igazítottak vólna. Jövel hozzája Ötsém! hadd szorithassam buzgo kebelemhez. — — (*egy lépést tévén*) Gyálázatos dolog! — Mit akarok vaia — alatsonságra vezetnek el-gyengült indulataim. — Ezek-é egy meg-sértett atyának szavai? — Nem. — Refzkess! kegyetlen fajzat! azon atyád eleiben ketülni, a' ki egyfzersmind rettentő ítélő birád-is léfzen. Tudok én gyözedelmeskedni ezen a' sziven, mellyet te bé-vérezttél ol-szökéfeddel — bé tudom én füleimet, egy hival.

hivalkodónak efedezése előtt zárni. — Hol vagyon a' gyalázatos?

PAP. Itt áll az ajtó előtt, könyveiben ázván.

BALAS. Tsuda hogy még az-is elméjében nem ötlödött most, hogy előllem el-szökjék.

PAP. Oh kedves Bátyám! ki nem törölte még a' vétek gyenge szivéből, a természetnek szent törvényeit. — Nem ejtem többször kétségbe, azt mondá nekem, hogy minekutánna pirongságait érdemeltem, még átkát-is magamra vonnyam? — Nem — bár mely méltatlan légyek-is én leányának nevét viselni, tisztelem mindazonáltal ezen nevezetet. Ha tulajdon kezeivel öl-is meg, el-kell ezt várnom, és lábaihoz borulnom. De nem — egy atya mindenkor atya; az enyimet meg-fogják talám hatni könyvhullatásaim, midőn ifju ezteendeimet, gyarloságomat, a' Grófnak szerelmét, és jötteménnyeit meg-gondollya. — Ezeket olyan indulattal mondotta, melyből tselekedetének tökéletes meg-bánását néztem ki.

BALAS. Ezek tsak tettetések.

PAP. O Bátyám! ne az efféle ártatlanokba keresd a' tettetéft, — Nem tud ő egyebet mutat.

mutatni, hanem a' mit szivének érzése parantsol. — Ne ellenkezzél azért a' természettel, hanem meg-engedvén nékie, fogadd vízfza ismét karjaid közzé.

BALAS. El-jöhet, bátran el-jöhet; el-nem taszitam magamtól.

II. J E L E N É S.

A' VOLTAK. MARISKO.

MARISKO. *(az utolsó szókra bē rohan atya lábaihoz)* Itt vagyok kedves Atyám!

BALAS. *(félre menyen)* Ebregey-fel megbántatott indulat! de te se haggy-el egésszen buzgo atyai sziv! — Tartsátok meg bennem a' közép pontat.

MARISKO. Tekintsen leg-alább kegyes ábrázattal vakmerő Léányára.

BALAS. *(melléje közelit)* Kítsoda az az hivalkodo, a' ki ezen városba hozott, melyben minden bujaságot jelentvén, jól látom, hogy a' vétek benne maga kényyére uralkodik?

MARISKO. *(még mind térdepelve, csak zokogással felel)*

BALAS. Kely-fel, és beszéll, azután eleget firhattz. — Mond-ki nevét el-tsábitodnak?
MARIS-

MARISKO. Grof Remény kedves Atyám! az a' kitől ajándékot vettünk.

BALAS. Ah kegyetlen tsalárd! — Imbol a' nagyoknak nemes tselekedetei! Azt gondolta talám, hogy nekem adván arannyát, Léányomat meg-fizetheti? — Azok a' gazdag ke-kélyek ugy vélekednek, hogy a' szegény em-berek betsülettye tsekély dolog, mellyet nyomoruságok áruba botsát. — El fajult ember! be kevéssé esméri az atyai szivet. Nem kép-zelhetted, mennyi fájdalmokkal küszködtem, miolta el-veztettem Léányomat. Az a' föld, mellyet műveltem, könyveimtől ázott: midön pedig ebben el-bágyadtam, egy tsono izal-mán el-nyulva, szaggattam kíhomban haja-mat, kiáltozván nevedet. — Ugyan nem hang-zottanak-é szivedig nyögéseim? Nem jelent-é meg egyfzer-is el-alélt atyádnak képe emléke-zetedben, meg-háborítani nyugodalmadat?

MARISKO. Az Egekkel bizonyítom, hogy ha annyi fzevedést gondoltam volna okozni, mindeneket el-hagyván, karjai közzé repül-tem volna. — Tisztelem, és szeretem édes A-tyám! — Sokkal inkább mint valaha. Oh! mitsoda Atyát bántottam én meg? Ollyant, a' kinek midön meg-kérelhetően birámat re-méltem benne fel-találni, nem hallok szájából egyo-

egyebet édes pironkságoknál. A' félelem fogott vala-el eddig, de már most szivevségétől lát meg-hatva. Szerelmem, 's tselekedetem meg-bánásának könyvei elegyefen hömpölyögnek ortzámon.

BALAS. Aldott légy jóltévő Isten! Ujra élek, midön fel-találtam léányomat.

MARISKO. Nem Léányát édes Atyám! Nem viselhetem én többé ezt az nevezetet; melynek meg-gondolása még talám haláloamat okozza.

BALAS. Bóldogtalan fejünk! meg-vagyunk tehát gyaláztatva örökre.

PAP. Ne tsüggedjen-el egészzen szivetek, Az ártatlanság leg-drágábbvaygon ugyan a' világon édes Hugom! ugy hogy ha szabad választást engedtenek volna, örömelebb látnám életed veszedelmét, de ha az ártatlanság el-veszett, meg-marad a' nemes erkölts, mely soha sem vesz-el végképpen. Mihelyt az ember akar, leg-ottan meg-elevenedik szivében, és midön azt gondolná valaki, hogy egészzen ki-alutt, akkor éleszti-fel a' belső kín. Ezzel vigasztalhatod magadat édes Hugom! ártatlanságod el-vesztén, és ha igaz szivedből bánod tselekedetedet, reméllem mind az ég, mind pedig atyád meg-léfsznek engeszteltetve.

tetve. Külömben az egész Faluba, senki sem tudja mi rajtunk kívül történeted, szégyen nélkül jelenhett-meg újra.

MARISKO. Hól édes Bátyám?

BALAS. Jégfalván a' hová mingyárt vissza kell jönned. Sreff le-vetkezni magadról ezen buja öltözetnek drágább ékelségeit, tsak annyi maraggyan te rajtad, hogy Szoba Léápyi állapotodat nézhessék-ki belölle. Hadd-el mérges ajándékát annak az átkozott embernek, én-is itt hagyom, a' mit adott vala, és kövess engemet minden haladék nélkül.

MARISKO. Rettenetes parantsolat!

BALAS. Mit tétovázol! Mennyünk, mert drágák a' szempillantások,

MARISKO. *(lábaihoz esik)* Meg-engedjen édes Atyám! — meg-engedjen nékem; ne vegye rossz neven, ha késem engedelmeskedni. Grof Remény ugyan valósággal nem Férjem, de a' leg-érzékenyebb szerelem hatalmával bírja szívemet. Kélsz vagyok én ötöt futni, el-válni tőlle; egész-szen el-tökélttem magamban Atyámat követni, ha mingyárt halálom származnék-is belölle; de jelen nem létében el-menni, abban a' vélekedésben hagyni, hogy minden ok nélkül hitetlen lettem hozzája! —

BALAS.

BALAS. Mit beszélsz átkozott! mit veszed te számban egy alaton hitegetőnek vélekedéfit, és mitsoda hatalma vagyon oly szeretetnek, mely el-vezített, 's meg-gyalázott tégedet? — Szereted ötet — és ezzel magad izégyenét. Avagy elébb betsülled-é érdemtelen jo-téteményeit ártatlanságodnál, melytől meg-fosztott; elébb betsülled-é atyádnál, leg-kegyetlenebb ellenségedét? — Nem mérsz el-menni távul létében! — Bár mikor engemet el-hagytál, keferüséggel terheltél, kétttségben ejtettél, ak kor lettél volna ilyen félelmes. — Talám tsábitodat várod, hogy védelmezzen, hogy ki-ragaggyan az atyai hatalom alól? (*indulatofan*) Oh! hadd jöjjen tsak — hadd jöjjen; mérészellyen bár ki-üzni innen, mert ha szíqtén minden fegyver nélkül, az eszten-dök terhe alatt el-gyengülve vagyok-is, még-is azt meg-tselekedhetem, hogy ajtod külfö-bén el-nyulván, az Istent, és embereket bofszuállásra hívom. Önnön maga szeretőd, te-femet kéntelenítettik tapatni, mig hozzád juthat, és az alá 's fel-járók iszonyodással fogják kiáltani; imhol az a' szerentsétlen atya, kit meg-tagadván Léánya, ennek szeretője lábaival tapat.

MARIS

MARISKO. Oh szerelme! Atyám! mely kevésbé esméri azt, a' kit ily kegyetlenül bánt-meg. Életemben fogadok, hogy tiszteletben léfzen előtte.

BALAS. Még annak tiszteletéről mérfz szollani, a' ki gyalázattal illet engemet. Azt remélled, hogy engemet-is el-ámit hitetlenségivel? — — Kedves Ötsém! ály-ki az ajtoba, és adj hírt, midön az a' kegyetlen érkezik. — Nem akarom látni.

PAP. Jo Ezivel. Ugy-is nehezen álhatom ki ezen Jelentésnek érzékenységit. (*ki-menyen*)

III. J E L E N É S.

BALAS. MARISKO.

MARISKO. Ha maga nem akarja kedves Atyám látni, engedje meg nékem ezt, csak egy szempillantáfig.

BALAS. Mit kívánfz? Talám magam haggyalak egyedül vélle? — Oh! bár ha életemtől fosztana-is meg, még sem tselekedném ezt a' tettéft nékie. Addig, mig tudtoman kívül vóltál nálla, ti vóltatok vétkefek, de ezen szempillantáftól fogva, melyben az ég vízfza ad gondvifelésem alá, számot kell rólad adnom. Mennyünk azért édes Léányom!

már

már setét éjzaka vagyok — ez leg jobb idő el-távózásunkra.

MARISKO. (*attya kezét sürü fiús közt maga mellére téfzi*) Oh! kedves Atyám! tapasztalja — ezt az gyenge szívet — és érezze ha lehet annak repedését. — Oh! miért nem tehetem szemei eleiben, hogy lássa meg szag-gatott vóltát.

BALAS. Engedelmeskegyél, vagy ret-tegjed átkomat.

MARISKO. Igazságos Egek! mit tse-lekdedjem? — Hogy sértsem meg ennyire azt, a' ki oly hiven szeret engemet?

BALAS. (*dühösen fel-tekint*) Büntető menykövek! szálljatok le, és — —

MARISKO. (*belső szóll*) Szünnyé-k-meg édes Atyám! szünnyé-k-meg átkozni. — Imé erőt vészek magaman — el-menyek, csak lé-gyen szabad, még egy kegyelmét ki-kérni. Tudom nem kívánnya éppen halálát annak, a' kit most fel-áldozok parantsolattyanak, en-gedje-meg tehát, avagy csak két három szót írni nékie — leg-alább azt az egyet, hogy atyámnak engedelmeskedtem.

BALAS. Talám azért, hogy jöjjen ifmét el lopásfodra. — Így akarod használni azon jó-ságomat

ságomat, mely szerint akármely szegény vóltam is, írásra tanítottalak? Nem, semmi nyomodat nem akarom nálla hagyni. Hadd haljon meg szégyellettében, maga fogja magát büntetni; de szerelmében! — ettől ne fély; nem szoktak ebben a' feslett erköltsüek meghalni. — Hol vagyon annak a' tsábitónak szolgája; adjunk által nékie holmiket.

MARISKO. Mihelyt megtudta kedves atyámnak itt létit, legottan Urá után nyargala.

BALAS. Rettenetes dolog! mennyit kotz-káztattuk itt mulatásunkat. — Siesünk kedves Léányom! — mennyünk; ne hogy el-állyák utunkat. Minden nállunk lévő vagyonyát hadjuk ajtaja előtt, és azzal felejsük-el végképpen. *Meg-fogja kezét Léányának, és kiindul velle)*

MARISKO. *(mentében)* Isten hozzád kedves, de szerentsétlen hajléka szerelmefemnek! légy bizonyosága gyászos el-valáfomnak. *(ki-mennek)*

IV. J E L E N É S.

VADASZI. *(egyedül)*

Bóldogtalan fejem! menni akarok, 's nem lehet — Oh! nem: mert egy édes lappango indulat

indulat ide bilintsezett. — Kedves teremtés! egyedül te vagy a'ka minden gyötrelmemnek. — Mit tsinállyak? — O szerető indulat! költözzél ki ezen vérző szivből, és engedd-meg halálomat. Engedd meg, el-enyészni azt, a' kinek ezentúl minden szempillantásai életének, meg meg annyi kinzó szerszámok lennének. Nem fél meg-halni ez a' szerentsétlen; mert midön szemeit örökre bé-hunnya, kinnyait-is félbe szakasztja. Jövel Vadászi (*meg-indúl*) jövel hartzolni. Feregyenek-meg vérbe ezek a' kezek — öldököllyék egy másra Királlyom ellenségeit, és utólyára öleljék magokhoz édes halálokat; édes halálokat mondom, mert midön el-gondolom, hogy annak meg-érkezéséig birhattam Telfáiné szivét, tsendesen nyughatom örökös álmában. — — De mit akaríz háládatlan! el-felejtetted-é szíves barátodat? — Nem — lehetetlen addig el-mennem, mig tölle végső butsut nem vészek.

V. J E L E N É S.

VADASZI. OBESTER. (*polgári köntösbe*)

OBESTER. (*bé-jő, és minden felől körül nézván a' palotát, egészszén meg-bódulva, egy székre rogyzik*) Oda van! — El-kéltém.

Második Szakasz. II. Darab.

M

VA.

VADASZI. *(meg-öleli)* Mi lelt szerentsé-
len Barátom?

OBESTER. *(fel-szökik, és dühössé-
gbe jő)* Rettenetes tsapás! — O Egek! miért nem
adtatok e' helyett halált fejemre? — Repedj
meg szánakozó föld! és temes el engemet.
(Vadászira borúl) Vadász! Vadász! szánakozzál
ezen a' bóldogtalanon, a' kiben talám egyedül
akarja a' mostohaság, minden halandónak vét-
kit meg-büntetni. Nem tsak el-veztettem
hivatalomat, és örökre meg-gyaláztattam,
hanem imé most Balás szerelmefemtől-is meg-
fofztott.

VADASZI. Én pedig — —

OBESTER. Tudom Barátom! jól tudom
forfodat.

VADASZI. Azt akarta talám fene vad
szerentsénk, hogy két jó barátok, egyfzeribe
légyenek a' kinok áldozattjai.

OBESTER. Nem — én mingyárt meg-
szabadítom magamat ettől. *(Kargyát mellyé-
nek akarja szegezni, de amaz ki-vefzi kezé-
ből)*

VADASZI. Meg-ály bóldogtalan?

OBESTER. Mit akarsz? Mi okon kívánsz
akadályoztatni? Avagy elébb lehet-é szün-
telen

telen martzangló fájdalmimat egy halálnál
betsülteni?

VADASZI. Nem halálotat kárhoztatom
én — Oh! nem; mert ebben magam-is min-
gyárt követlek, tsupán annak módját. Nem
te hozzád való, magad gyilkofsának lenni,

OBESTER. Jól vagyon (*el-teszi kardját*)
más útrját fogom halálotnak keresni. — —
De ugyan Vadászi! mit beszélsz személyyed
íránt, midön a' te dolgod olly könnyen or-
vosolható.

VADASZI. Orvosolható? — Oh Remény!
Remény! mit kívánsz lehetetlenséget hozván elé,
fájdalmim emlékezetére vissza taszítani? Tu-
dód-é, hogy örökre el-veztettem Télfáinét?

OBESTER. Hát ugyan egélszen el-ala-
ta-é benned, az érzékenység józan gondol-
kodásodat? Tsupán akaratodtól függ min-
den szörenséd, mely vakmerőségre lépven,
halálotat jóvafollya. Mitsoda gyönyörüsége-
det találhatod el-enyészésedbe akkor, midön
szereteted tárgyát egy szóval magadévá tehe-
ted?

VADASZI. Mivel Barátom! mivel?

OBESTER. A' hadi életrol való le-mon-
dásal.

M 2

VA.

VADASZI. Ugyan lehetséges-é, tölled ily tanácsot hallani?

OBESTER. Min tsudálkózol? — Előbb betsülled-é ezen kívülről fényes: maga valóságában pedig nyomorúságos forsodat, egy oly szerentsénél, melyben szíved örökké gyönyörködhetik? Nem tudod-é hány ezer fájdalokkal fizettünk tisztességünkért. Az alatt, míg mások tsendesen nyugodtanak, minékünk az ágyuk meny-dörgései zugtanak füleinkben; míg mások különbnél különbféle bódogságokon gondolkoztanak, minékünk vagy haláltól; vagy pedig örökös nyomorékságtól kellett rettegnünk. — Mind ezektől van modod meg-szabadúlni, és annak ölében tölteni napjaidat, a' ki el-rabolta szívedet. — Tsak éppen szólly. — Szólly Barátom! annak az atyának, a' ki Léányával, életedtől-is megakar fosztani. Mond-meg ö nékie, hogy végképpen el-hagyod hivatalodat.

VADASZI. Oh Remény! Remény! de a' világ — —

OBESTER. A' világ kárhoztasson akármit, tsak bódogságunkat találhassuk benne. Nints a' földön oly dolog, a' melyet valaki nem betsmérlene. — Hányat nem számlálhatnék én néked olyant elé, a' ki felebaráttjának

nak minden tselekedetei gyalázásában gyönyörködik, a' ki azzal reméli magát a' tökéletesekhez számláltatni, hogy másokat hibákkal tellyeseknek kiáltoz, és a' ki talám az által gondolja ditsértetni dolgait, hogy a' másokét földig alacsonyította. — Az Illyenek tsupa rágal-mazók, a' kiket leg-inkább számba nem ve-véssel lehet meg-igazítani. — Felejtse-d-el azért az effélét Vadászi! és siess kebelében annak, a' ki éretted esdeklik.

VADASZI. Oh Barátom! Barátóm! te újra szerentsétlenné tévész. — Meg-nyugodtam vala már egészízen haláloman, 's te ismét fel-ébredtéd bennem szinte haldoklo szeretetemet. — Méltóság! Indulat! — Egek! mit művel-lyek?

OBESTER. Légy szerentsés Vadászi! — Légy mondom az, a' mi én soha többé nem lehetek.

VADASZI. Ha szinte szeretetem erőt venne-is most rajtam, soha méltóságom el-vezteté-fin valo fájdalomtól meg-nem szabadulnék — e' pedig keservefebb lenne a' halálnál. — Isten hozzád. (meg-öleli) Végyed utolsó barátságos ölelésemet.

OBESTER. Eregy hát vakmerő! vedzesd-el magadat, és okozd ezzel az ártatlan Télfáinénak-is halálát.

VA.

VADASZI. Téliáiné! tégedet meg-ölni! —
Rettenetes küzdködés!

OBESTER. Ennek akarsz mind kettőteknél vérevel áldozni.

VADASZI. Nem Barátom! meg-engedj indulatomnak. — Élni fogok azon ártatlanért. — Le-mondok hivatalomról. Ezen szempillantásban menyek, azon kegyetlen atyához megjelenteni szándékomat. Azt ugyan jól tudom, hogy állapotomról való le-mondásómnak emlékezete soha meg-nem válik én töllem, és ottan ottan komor fellegeket bórít fejemre, de talám —

OBESTER. El-ofzlattya ezeket szereteted édeslége,

VADASZI. Tsupán ezen reménységem, táplállya-is szívem el-alélt állapottyát. — Most pedig el-menyek, hadd lássam utolsó rendeléfit az Egeknek. (*ki-menyen*)

VI. J E L E N É S.

OBESTER. JANOS.

OBESTER. (*el-nézvén Vadaszi ki-menésfit*) Szerentsétlen Barátom! — mi léssen ennek is forsából? — Meg veted szeretetedért tiszteségedet, melynek emlékezete miatt soha tökéletes

letes boldogságod nem lehet. Midőn nyájosságod leg-inkább örvendezhetne, forrad változása újra meg szomorít. — Mit javaslék nékie? magával való örökös küzkedéft! — nem de nem — Ugy vagyon — de leg-alább meg-maradtam életit. Elég az, ha élni fog.

JANOS. Nagyságos Uram! a' vatsora régen készen vagyon.

OBESTER. Nem eszem.

JANOS. A' leg-jobb ízű ételek, mellyeket Nagyságod szeret.

OBESTER. Mind egy.

JANOS. (*félre*) Szegény Uram! mitsoda állapotba hozta szerentsétlensége; lehetetlen akárkinek-is részt nem venni belölle. (*Urának*) Bátorkodjam-é szólni?

OBESTER. Szólly.

JANOS. Felejtse - el a' meg-történetket.

OBESTER. Halgaff.

JANOS. Hát örökké így akarja-é magát emészteni?

OBESTER. Lesz még egy jobb élet oda fenn, a' hól nyugodni fogok. — Reméljünk, és addig békeséges türéssel szenvedjünk.

JA.

JANOS. Atkozott történet!

OBESTER. Hozd-elé a' lovakat, mert megnyünk.

JANOS. Hová Nagyságos Uram?

OBESTER. Magam sem tudom.

JANOS. Én akármerre kész vagyok, még a' halálra-is.

OBESTER. Bár adnák az Egek! mert ott nyugalom vagyon. Ott nem gyötörne, meg gyaláztatádom emlékezete — ott nem vérzenék ez a' szív szerelmese mért. — Eregy ki, ály elé a' lóvakkal.

JANOS. (*ki-monyen*)

OBESTER. (*magába*) Imé kegyetlen atya! áldozattyává tészem magamat meg bántodáfordnak. Képzelem azon átkokat, mellyeket réám kiáltoz dühöséged; szünnyél-meg azért tovább folytatni, és büntess-meg engemet. Előted fogod látni, mingyárt azt a' szívet, mely Léányodat el-tsábitotta vólt; verd keresztül aztat, hadd halljak-meg leg-alább a' mellett, a' kitől meg-folztottál. Édes léfzen nekem a' halál, midön Márisko foghattya-bé szememet. (*ki-rohan*)

VII. JELE.

VIL. J E L E N É S.

(*A. Balás Lak helyén*)

BALAS. PAP: és MARISKO (*bé-jönnök*)

PAP. Üly-le kedves Hugom! tudom el-fáradtál.

MARISKO. (*le-ül*)

BAIAS, Látod Léányom! mit okoztál magadnak. Mely kevés ideig valál hiyalkodo állapotba, 's már két három száz lépésnyi gyaloglás egézszen el bággyaszt. Képzeld, mely terhesen fog esni néked, a' munkára, 's szükölködő állapotra való vizsza térésed.

MARISKO. (*fájdalmason*) Oh Atyám! Atyám! a' testnek szenvedése semmi sem; a' szívnek kínnyai kegyetlenebbek.

BALAS. Ezeket az idő el-fogja olzlatni.

MARISKO. (*ezentul fejét könyökére hajtva, el-szenderedik*)

PAP. Édes Bátyám! a' te Léányod most is elébbi szépségében vagyon: nyájofsága pediglen még tetzhetőbbé lett, ugy hogy azoknak, kik eddig is kérték, bizonyoson nagyobb leszsiz utánna való vágyakodások, elevenedvén tüzek. Ezért tehát gondolkozzunk férjhez adása iránt.

BALAS:

BALAS. Nem — a' mig én élek, soha Férjhez nem menyen; senkit sem akarok megtsalni. Dolgozzék, és sirjan velem együtt. Vízfa kapta már mindenit szeretője; semmi sem maradt tőle egyéb nállunk, a' gyalázatnál.

PAP. De miért kívánsz a' természettel, és szokással ellenkezni? Avagy magánoltságra születt-e Márisko?

BALAS. Hallod-e Ferentz! (*meg-nézi Léányát*) minthogy látom el-alutt, ki magyarázhatom magamat. Ugyan nem veszed-e észre el-alélt forsából annyira el-ragadtatását hitegetője szereimétől, hogy soha másnak szivét nem adhattya? Midőn én ezt jól tudom, hogy erőltessem a' házoltságra, mely örökös szerentéltensége lenne? — Elégséges-e ez a' sziv, mely már egyszer tellyes mértékibe kofolta a' fájdalom keferüségit, újra hasonlo esetet próbálni? — Lehetséges-e nékem azt hennem, hogy ő hajlandoságait, mellyeket a' büfzke Remény-is imádott, egy hozzám hasonlo parasztnak adja birtokába?

PAP. Ugy vagyon, de ha parasztnak nem aggyuk-is, oly tökéletes a' te Léányod, hogy bizonyoson külömb ember-is szerentésjének fogja tartani feleséginek nevezni, és ebben állapod-

podjunk-meg. Paraszthaz az én tettzésemből
foha nem is menyen: mert ezeknek Felesége
forfa azt tartom, hasonló az Oroonokko fol-
lyó víz partyán lako Indus Afzszonyokéhoz,
a' kipek nyomoruságos életek módjától irtod-
sik a' Kerefzténység.

BALAS. Hogy hogy édes Ötsém! szolly
erről bővebben. Hadd tudjak valamit azok-
rol, kiket te a' mi afzszonyainkhoz hasonli-
talasz; hadd tudjam, mely rettentő állapot-
tól félted Léányomat?

PAP. Az Oroonokko víz partyán lakó
Indus vad parasztok, ugy kegyetlenked-
nek feleségeiken, mint a' leg-alább való ra-
bokan. E' miatt, tsak nem ürel ek embertől
azon szép vidékek, és ott, a' hol a' természet
mindenütt édes anya, egy fejrénp sem akar
anya lenni. Ha Léányt hoz a' világra, mi-
helyt születetik, tulajdon kezeivel öli meg.
Igen ritkán gyözedelmeskedhetik az anyai sze-
retet, ezen irtozatos szokáson.

BALAS. 'S mi vízzi őket ily véreng-
zésre?

PAP. Még Olasz Országba létemkor ol-
vastam egy Gumilla nevü Jéfsuitának munká-
ját, a' ki azt írja, hogy midön egy efféle
afzszony meg ölvén gyermekét, Gumilla né-
kie,

kie, vétkének nagy vóltát érzékenyül le-festeni, és kebelében a' meg-bánáft fel-serkenteni kívánta volna, e' szerint felele az Afzszony:
 „ Bár adták volna az Egek, tiszteletes Atyám!
 „ hogy véllem-is, mihelyt szült az Anyám,
 „ e' szerint bánt volna. Képzelméletlenek egy
 „ Indus afzszonynak nyomoruságai. Hajnal
 „ hafadtakor el-haggyuk könyveinkel áztatott
 „ nyugovó helyünket, és az alatt, mig Fér-
 „ jeink hafzontalan alá 's fel járásal, nyi-
 „ lazással, vagy vadászással töltik idejeket,
 „ mi szüntelen való verejtékezésel mivellyük
 „ a' földet. Estve egészfzen el-bágyyadva
 „ haza menyünk, és midön nyugalom ki-
 „ vánnánk, vatsorát kell Férjeinknek készit-
 „ teni, melyből jól laknak, meg-részegednek,
 „ meg-ragadnak minket, és hajunknál fogva
 „ mindenfelé hurtzolván lábaikkal tapodnak,

BALAS. Szerentsétlen teremtések!

PAP. Továbbá így folytatta az Indus-
 né beszédjít: „ Hátra vagyon még leg-na-
 „ gyobb fájdalmunk elé befzélléfe. Az igaz,
 „ nehéz dolog, egy szegény Indusnénak, hi-
 „ tes társát, mint rab Afzszonya, ugy szol-
 „ gálni, a' mezei munka közben tsak nem-
 „ izzattsága tsepjeiben meg-feredni, és nyo-
 „ morúlt kunyhójában nyugalom után hiá-

„ ba

„ba sohajtozni, de — Oh! ezerfzer fájdalom-
 „sabb, mint egy hufz elztendök el-telése u-
 „tán azt látai, hogy ö, valamely ifiu léány-
 „ért el-vettetik, ettöl verettetéseket, és leg-
 „borzafztóbb kegyetlenségeket szenved. —
 „Nem szólhatok többet tisztelet-s Atyám!
 „— hanem azt reméllem, hogy ezen ártat-
 „lan tsetsemőnek lelke, áldani fogja ama-
 „jobb világba, Annyának jól tévö kezeit. —
 „Ezzel el-halgata.

BALAS. Oh Ferentz! egézfzen fel-hábor-
 ritottál. — Mi lehet maga valóságában az,
 a' minek tsak le-rajzolófa-is ennyire érke-
 nyithet!

PAP. Meg-engedj nékem kedvös Bátyám!
 hogy ezen földeken ilméretlen lévén, róllatok-
 is, mint az Indus parasztookról ugy gondol-
 koztam, és ezen hasonlítáft tsináltam.

BALAS. Igazán meg-valva, nem sokat
 hibáztál: meri ha éppen így nem-is, még-is
 eléggé keményen bánunk feleségeinkel. Ezért
 tehát ha lehet, valamivel elébb való forsu
 embernek adom Léányomat. (*gondolkozik*)
 Ugy vagyon! éppen jókor juta elzemben,
 hogy a' szomszéd Falubéli Uraságnak Tisztar-
 tója régtöl fogva kéri ötet. Gyere bé édes
 ötsém! beszélgefsünk erröl.

PAP.

PAP. Jó léfzen, addig itt Máriskó nyugodhatik. (*bé-mennek*)

VIII. J E L E N É S.

MARISKO, utólyára OBESTER.

MARISKO. (*fel-áll*) Kegyetlen képzelődések! még az álom látások-is fájdalmokkal illetnek. — Reménynek ölébe szemlélttem magamat; éreztem azon karok ölelést, melyekből örökre ki-szakasztottam. — Édes meg-tsalattatás! bártak ezen álman örökösön tartott volna. — Ne hid, bóldogtalan! ne hidj, veszed-el minden reménységedet az iránt, a' kit soha többé nem láthattz — a' ki talám áldozattya lett miattam való szenvedéfeinek. —

OBESTER. (*bé-rohan lábaihoz. Márisko réá borúl, és e'-szerint fokáig némán halgatnak*)

MARISKO. Oh kedves Grófom!

OBESTER. Itt vagyok édes szerelmefem! még egyszer, utolsó öleléfédre.

MARISKO. Egyedül tsak azt kérem: légyek ártatlan szemei előtt, egyebeket el-tudok szenvedni. — Ellyen szerentséfen, és hadjon-el engemet, a' ki előtt utolsó lehelletéig kedves léfzen személlye.

OBES.

OBESTER. Én haggyalak-el tégedet — én? Oh! édes Anyalom! nem — nintsen a' földön oly hatalom, mely el-válaszson bennünket egymástól.

MARISKO. Ha együtt találna az Atyám — —

OBESTER. Éppen ezt akarom.

MARISKO. Kettőztetni fogná szenvedéseimet.

OBESTER. Jól tévő Isten! vels egy kegyes tekintetet mostani forfunkra.]

IX. J E L E N É S.

A' VOLTAK. BALAS.

BALAS. *(ki-lépvén kunyhójából).* Kivel befélsz édes Léányom!

OBESTER. *és Márisko, mihelyt az őreget meg-láttyák, azonnal két felől lábaihoz esnek.)*

MARISKO. Atyám, kedves Atyám!

OBESTER. Nemes szívű Balás!

BALAS. Ki vagy? mit akarsz?

OBESTER. Esmérd-meg a' szerentsétlen Reményt.

BA-

BALAS. (*el-fordúl tőle*) Alatson ember! távozzál tőlem, menny-el szemeim elől. Minekutánna el-vesztetted, meg-gyaláztad Léányát, mérsz-é még az atya előtt megjelenni!

OBESTER. Meg-vallom vétkes vagyok, és imé azért jöttem, hogy büntess meg-enge-met. — Verd kereftül mellyemet, meg-bán-tatott atya! öldököld meg benne azon szívet, melly néked annyi szenvedéft okozott.

BALAS. Nem kegyetlen! ély még — hogy mardoshassan lelki elméreted. — Nézd meg, (*ki-takarja mellyét*) nézd-meg sebeim-nek helyét, és itély belölle, mitsoda embert gyaláztál-meg. Több vért ontottam én a' Hazáért, hogy sem magadnak minden t-reidben vagyon; néked pedig haszontalan ember! miből állanak tselekedeteid? Meg-rontani egy atyát — el-tsábittani Léányát, és ennek napjait örökösön meg-mérgefiteni! Imhol hitegetésednek szerentsétlen áldozattya; (*Léányára intvén*) a' ki-tudom ezután köny-veiben mártogattya kenyerét, melytől tápláltatik.

OBESTER. (*még - mind térdepelvén, Máriskoval együtt.*) Halgass el-nemes szí-vü ember! szánakozzál én rajtam. Ne zárd bé

bé füleidet efedezésem elöl, mert ugy - is eleget fzenvedtem.

BALAS. (*Máriskónak*) Látod - é Léányom! melly alaton a' vétek, 's mely gyalázat követi azt, midön arra viszi az embert, hogy magánál kifsebb előtt mázskállyan, és annak útálságát fzenvedje.

MARISKO. Oh kedves Atyám! tulajdonítsa ezen meg - alázódását, tsupán jó szívének. Végye azért tekintetbe ezt; gondollya meg ifiuságának hevelségít, 's szerelmében való el - részegedéfit, mellyekért meg - engedhet nékie.

OBESTER. Nem kérem engedelmét, hanem halálomat. — — Hogy ha pedig ettöl meg - akarsz jó Atya! kimélleni, hogy ha Léányodnak el - ragadoja, nem egézfzen érdemetlen Férfjének nevét viselni, efedezem néked, meg - ne vond ötet én töllem. El - távoztanak én töllem minden kevély gondolatok, és akkor számlálhatom a' leg - bölgogabb teremtések közzé magamat, midön hites tárfi karokkal ölelhetem meg hiv szerelmeemet.

BALAS. (*meg - gondolkozik*) Ha más módóm volna, helyre hozni betsületemet, és a' ti ártatlanságtokat, bizonyoson meg - vetném ezt: de ennél több nintsen, el - fogadom azért inkább érettetek, hogy sem magamért.

Második Szakasz .II. Darab.

N OBES-

OBESTER. (*és Márisko meg-ölelvén lábait*) Aldott légy jó Atyám!

BALAS. (*fel-emeli*) Haggyatok békét. Kelyetek - fel.

OBESTER. (*Máriskot szívszakadva ölelvén*) Enyim vagy édes szerelmezem! — halálomig enyim. — Meg - koronáza tehát utólyára még-is a' hiveség jutalma!

MARISKO. Elegen fogják mondani, hogy az én Grófom alatsónságot tselekedett, de ezen szempillantás mindeneknek megfelelő. Ugyan-is valaminthogy roszfzat mivelni szégyen, ugy ditsőség helyre hozni azt.

UTOLSO JELENÉS.

A' vóltak. VADASZI. TÉLFAINÉ. JANOS.
utólyára PAP.

VADASZI. *Télfáinéval karan fogva bejönnek, a' kiket mihelyt meg - látnak, az Obester Vadászival, Márisko pedig Télfáinéval egybe ölelkeznek.*)

VADASZI. (*az Obesternek*) El - értem szerentsémet Barátom! még pedig a' leg-nagyobb tökéletességgel. Bé - menvén kedvefem attyához, midön kardomat előtte le - ódtam, és butszuzó leveletem meg - irtam volna, remén-tele-

telenül meg-fogá kezét Léányának, és ilyen szavai közben adá által nékem: Nem édes Fiam! ne hadd-el a katonaságot. Én csak hozzája való hiveségedet akartam próbálni; midőn pedig látom, hogy akármit végbe viszsz érette, meg-nem engedem hivatalodról való le-mondásodat. Így kellyetek tehát édes gyermekeim! egybe — így vegyétek atyai áldásomat.

OBESTER. Örvendem tisztá szivemből. Én-is ajánlom sziveségtekben kedves Máris-kómat, mint jövendöbéli hites Társamat, ezen tisztas öreggel egygütt; a' ki mától fogva édes Atyám nékem; mivelhogy nemzöje szerelmefemnek. Eggyütt fog ö már én velem lakni; hadd lehessen személlyes gyönyörösege Léányának bölödságában. Mint hogy pedig ezen ritka ki-menetelü napon mindennek meg-kell ujjulni, (*egy erszény pénzt nyújtván*) itt vagyon ezer arany; mely-is a' jég által meg-károfohatt szegény Lakosok között; egyenlö képpen osztásék fel.

TÉLFAINÉ. *Vaddszival eggyütt köszönnvén Balásnak*) Fogadj-bé jó Atya! már ezentül minket-is szeretetedbe.

BALAS. Ez ugyan Méltóságtoknak semmit sem használ; de még-is meg-mutatásá-

ra az én jó szívemnek, örökösön tiszteletekre léfzek fel-áldozva.

VADASZI. (*egy levelet dd az Obesternek*) Ezt olvasd - meg.

OBESTER. (*olvassa*) „Barátom! nem „ tartalak hoszfzas levél által függöbe, tsak „ azt jelentem, hogy a' Király néked egész- „ szen meg - engedett. (*fel-kiált*) Lehettséges-é „ Iflenem! lehettséges-é? (*tovább olvas*) Mi- „ kor fog tettzeni, akkor jöhettz vissza Obes- „ teri méltóságoddal „ (*Minnyájan nagy örö- met mutatnak*)

MARISKO. (*Meg-ölelvén*) Végyen eröt magán kedves Grofom! és örvengyen illy Királyi kegyelmen.

PAP. (*ki jö a' kunyhóból*) Örvengyünk igen-is minnyájan, és tiszteljük örökké ezen ritka szerentséjü napot. Mind eddig, az ajtóba halgatám - el a' bódog ki - menetelt, most pedig itt vagyok meg - áldásommal tisztelni azt. Légyetek, kik itt vagytok szerentsékek minnyájon — ti néktek Ifiak! bódogságtok légyen a' mái házofság — te pedig édes-Bátyám! gyönyörködjél gyermekeidbe, és minek-elötte el-enyélsznel, ölelhessed unokáidat. Így leszfz a' vétekből virtus, így a' szerentsétlenségből bódogság, így fizet az állandó szeretetért, a' hivség jutalma.

V E G E.

(XI.)

A'

NEMES JOL TÉVŐ.

ÉRZÉKENY JÁTÉK,

EGY FEL-VONASBAN.

- Szerzette

K. BOÉR SÁNDOR.

SZEMÉLLEK.

DITSŐ, Öreg Falusi birtokos Ur.

FERENTZ a' Fia.

ANDRIS, ennek szolgája.

Egy OBESTER, az ellenségnél.

JANTSI, a' DITSŐ szolgája,

Egy TISZTARTO,

Ezen Darabotska más kis Darabbal együtt, el-jáztodtatott 1793-dik Esztendőben, Böjt-más Havának 19-dikén egy, a' Felséges Erdélyi Fő Igazgató Tanács mellett szolgáló Nemes Ifiakból való Társaság által, Erdélyi Fő Kormányozóné, M. Gróff PALM JOSEPHA Afzszony ö Excellenciája neve napja tiszteletére. Azért készült a' Játék mind Férfiu személyekkel, hogy Fejérnép Jáztót nem lehetett kapni. — Jáztodtanak pedig név szerént ezek: Ditsőt jáztodta maga a' szerző K. Boér Sándor, Ferentzet Bartsai László, Andrist Fikker Ferentz, Az Obestert Horváth József, Jantsit Káczoni Dénes, A' Tisztartót Horváth Agoston. Kik hogy egy általlyában megfeleltenek ebéli kötelekségeknék, számos tapsoldások bizonyították.

I. JE-

I. JELENÉS.

(Egy erdőbe, mollynak szélibe egy paraszt kunyhó, az egyik oldalán pedig szék, és asztal vagyon. Az asztalon egy pистoly.)

FERENTZ, és ANDRIS.

(Az első el-változva bé-jön.)

ANDRIS. (a' széket, és asztalt igazgatóván) Na Urfi! én ezen kunyhóba lakó szegény embertől ki-hozám, ezt az asztalt, és széket: hogy ha ugyantsak itt akar egy keveset mulatni, légyen leg-alább mire üljen, 's könyökeljen. Hanem kérem, hogy az itt létel sokáig ne tartson.

FERENTZ. Ne féllj barátom! mert rövid — még igen-is rövid leszsz. — Most pedig egy kiségg magamra akarok lenni.

AN-

ANDRIS. Én ki-menyek hát. *(menve)*
De még-is fogok szerentsélen fejedre vigyázni.

FERENTZ. *(hol sétál, hol meg-dől, az égre tekint, homlokát dörgöli, 's mindenféle indulatokkal küszködik)* Oda van hát mindenem! — Kóldus, és ados vagyok. — Atyám! kedves Atyám! most érzem meg-vetett jóintéfeidnek keferü gyümölsit. Hányszor nem kértél, hányszor nem kívántad a' leg-undokabb izinekkal le-festeni a' játékokat előttem, de süketek vóltanak a' gyönyörűség tombolása halgatásába el-merült füleim, azoknak bévehetésekre. — Nem használt semmit megromlott érzékenységeimnek, sem az efféle számtalan szomorú példának, sem utolsó szükség-re jutható állapotomnak, sem pedig azon sok szép időm el-veztésének meg-gondolása, melyet Királyom, és Hazám szolgálattyaiba hasznofon tölthettem volna-el. — Semmiknek tettettek mind ezek előttem. Bóldognak tartottam magamat, mikor veztegettem — Paraditsomnak véltem azt a' házat, mely főkut feje vólt végső romlásomnak — és mint leg-szívefebb barátaimat úgy öleltem azokat, kiket a' szegény Atyám meg-rontóimnak kiáltozott. — Fel-ébredtél már el-alutt lelkiismeret! — de későre, Akkor — oh!
akkor,

akkor, midőn nem vagy elégséges soha többé azzá tenni, a' mi voltam. — Szegény meg bántatott atyám! vallyon mit gondolsz te mostanába felöllem? — Bóldogúl várod talám haza menni karjaid közzé azon szerentstetlen fiadat, a' ki arra jutott, hogy kétségekben esések között váljék meg lelkétől. (a' *pistalyt veszi*) Kedves fegyverem! te vagy már egyetlen egy maradvánnya minden vagyonomnak. Jól jut eszembe, hogy véled-is akkor ajándékoza meg az Atyám, mikor egyszer fel-fogadtam vólt, a' játékot el-hagyni. (*meg-tsókollya, és mellyéhez szorittya*) Ne haggy-el engemet bár tsak te! és légy mellettem még ezen szempillántásban, mellyben utóllýára ujítottod meg-jó Atyám képit emlékezetembe. (*fel-huzza sárkányát*) Szabadítsd meg-ötet érettem való emészödéfitől, a' ki nek hajdonába tulajdona vóltál, 's szakaszd félbe nékem - is számtalan gyalázataimat, (*homlokába tserfzenti, de el-nem sül, tsak fel-lobban. Andris meg-ijedve bé-jó.*)

II. J E L E N É S.

ANDRIS, FERENTZ.

ANDRIS. Istenem! mit tsinál az Urfi!
— Mire való azon fegyver kezében?

FE-

FERENTZ. 'S' hát te halgatóztál? — Hány elztondeje hogy szolgálsz, soha semmi-be meg-nem akadályoztattál, csak ebbe az egybe. Ereggy el-elöllem, kerüllyed tekintetemet.

ANDRAS. Nem bánom. Láttya az Isten, hogy ámbátor minden állapot, és gyámol nélkül, itt az ég alatt el-hagyattatom, még-is békeféleges türéssel hordozom meg-vetetésemet; mert leg-alább meg-lefzék arról magamba gyözödve, hogy egy tífzes öreg magát el-veszteni szándékozó gyermekének, halálát egyfzer el háritottam.

FERENTZ. El-háritottad-é gyalázatos! — Talám bizan — — (*a' pifally veszföt bé botsátván, láttya hogy ürefs*) Kegyetlen tsalárd! hát így mértél-é engemet meg-jáztodtatni? — Egy szempillantásban vége lefzék vala minden gyalázatomnak, 's né mind meg akadályoztata.

ANDRIS. Ugy vagyon Uram! meg-vallom, hogy ebbe vétkes vagyok. (*lábaihoz esik*) Imé itten térdepelek, büntetésen tselekedetemért. Meg-parantsolta ugyan énnékem a' pifally meg-töltésit: de engemet arra az emberiség menni nem engedett. A' serpenyöjít fel-poroztam, és magát úgy hagyám.

hagyám. Már most épségbe vagyok. Megtöltem ha tettzik a' végett, hogy hafítsa széllyel, agyvelőjét annak, a' ki a' magáét meg kimélleni bátorkodott.

FERENTZ. (*magához öleli, fel emeli, és a' pístalyt le - teszi*) Nemes szivü Férfiu! Soha hozzám való szeretetednek ily eleven petséttyit nem adtad. Élly kedves szolgám! Élly — 's azt, kívánom, hogy lehess szerentsefebb Uradnál. Menny vizsgálja Atyámhoz, mond-meg hogy én oda vagyok.

ANDRIS. Ifmét szaggattya szivemet!

FERENTZ. Oh barátom! elégséges-é az másnak szagatni szivét, a' kinek a' magáé szekre repedett? Ne féll többet töllem; senkit nem fogok én e' világon meg-bántani magamon kívül! Most pedig ha szeretetz, hagygy - el engemet.

ANDRIS. Soha sem.

FERENTZ. Haggy - el Barátom!

ANDRIS. (*a' pístalyt el-veszi, 's menni akar*) Már így nem bánom, maraggyon itt.

FERENTZ. Meg - állj András! — Mi gyönyörüséged lehet ebben akadályoztatván, kétségsben eséssel meg - halva látni bóldogtalan

lan Uradat. Ne vidd el azon fegyvert, hadd szolgáljon leg-alább egy ilyen kedves jószágom, halálom végben vitelére.

ANDRIS. Istenem! újra dühösködik, (*magába*) mi tévő légyek már? — Ugyan mit gondol az Urfi! azzal akarja-é eddig tett dolgait motskolni, hogy az egészsz világ önön maga gyilkosának beszélye.

FERENTZ. Ezzel meg-jobbítottom.

ANDRIS. Hát meg-jobbittya-é akkor, midön édes Attyát halálának — még pedig illy gyalázatos halálának hírével a' korporsóba taszittya?

FERENTZ. Barátom! ne beszély: megkell halnom nékem.

ANDRIS. Már én többet nem szollok! — Istenem! te réád bizom ötet igazgatni: mert én semmit nem tehetek. — Lássa az Urfi, azt az egyet jelentem, hogy nékem tsak a' halál veheti ki ezen piftalyt kezemből.

FERENTZ. Nem adod hát ide? Jól vagyon, hallyad már az én átkaimat.

ANDRIS. Az Istenért leg-alább átkokat ne botsáfsan ki száján. Ha ugyantsak magát veszedelemre akarja erővel vetnni — De mit akariz bóldogtalan mondani?

FERENTZ.

FERENTZ. Szólly, vagy pedig reszkels dühösségemtől.

ANDRIS. Most háború vagyon! a' mi táborunk éppen itt az erdő szélébe fekszik, 's úgy-értém, hogy már ki-is állott verekedni. Tsak szaparán mennyen oda, mint szabad akaratu katona, vágja-bé magát az ellenség közzé, és ottan vagy ditsőfégen el-éri halálát, vagy vitézségének szép béllyegeivel térhet vízfza édes Attyához.

FERENTZ. Am légyen [András! Helyt adok ezen tanátsodnak. Igen-is el-menyek, és tsupán az elsöt, nem az utólsöt igyekezem el-érni. Ölni, vágni fogok, és ontani a' vért mind addig, mig az enyim egy tsepig ki foly ereimből. Hanem már [most, ha én erre állottam, azt kérem én-is te tölled, engedd-meg hogy az Atyámnak irjam-meg ezt, olly kérésemmel együtt, hogy azon száz aranyakat, mellyekkel Vándorinak tartozom, fizesse-ki.

ANDRAS. Ez nints ellenemre.

FERENTZ. *(egy blajbátzot vészén, egy darab papiroffal elé, és arra írni kezd, magába)* Szegény ember! mint meg-tsalattatol *(egy kis írás után)*. Nem a' lefzsz ide irva, a' mit én tenéked ígertem, *(tovább-ir)*

AN-

ANDRIS. Mentől rövidebben lehet. (*má-
gába*) Istenem! hogy tetzen egy embert a' já-
ték szerentsétlenné. — Vegyetek magatoknak
Ifiak! ezen történetből példát. — Ne veszte-
gessetek. Ne rogyogtassátok pompás szobáto-
kat drága tükrökkel, drága képekkel, mel-
lyeket költsönözéssel szereztek. Fordittsátok
inkább ezeknek árrát el-múlhatatlan szüksége-
tekre, és kötelelségtek folytatására.

FERENTZ. Meg-van már! (*öszve fogja,
és egy fára akasztja*) Maraggy itt kedves
petséttye talám leg-útolsó fiui tiszteletem-
nek. Tudom meg-keres itten az Atyám, ugy-
is éppen itt menyén el az Országúttya, mel-
lyen bizonyoson utánnam fog jönni. — Már
most jövel András! kövesd a' te szerentsét-
len gazdát, Mennyünk a' fő Vezérhez. Sem-
mit egyebet tölle, egy szál kardnál nem ké-
rek, és azonnal rohanak a' leg-tsoportosabb
veszedelmekbe (*ki-mennek, Andris a' pifialyt
el-viszi*)

III. J E L E N É S.

DITSŐ, azután JANTSI.

DITSŐ. (*bé-jövéen ki-szóll*) Kösd-meg
tfak egy fához a' lovakat: mert már éjtzaka
van, 's nem mehetünk tovább. — Éjtzaka van;
mel-

mellynek komor homállya minden szerentsét-
lenségeimet, mint meg annyi halálos töreket
szegezi szivemnek. — Kedves Feleségem! el-
idegenedett Fiam! — el-tsábitott leányom!
— és te meg-vefztegettetett leg-kifsebb gyerme-
kem! — Oh Istenem! Istenem! ezek az em-
lékezetek nyittyák meg-nékem kóporsomat.

JANTSI. (*bé-dll*) Meg-van Uram! de
nehezen fog szegényeknek a' koplalás esni.

DITSÖ. Hadd szenvedgyenek. Könnyebb
nékiek egynéhány órákig koplalni, mint né-
kem belső részemnek halálomig való vérzé-
fit érezni. Még-is így kell lenni — ugy nagyon
látom az oda fenn el-rendelve (*fir*)

JANTSI. Ismét könyhúllatások!

DITSÖ. Jól tudod, hogy ezek az én leg-
hívebb úti tárfaim. Meg-nem válnak ök so-
ha én töllem. Tsak egy sohajtás kell, 's a-
zonnal meg-jelennek ortzámon. — — Itt sem
találhatlak meg tehát kedves Fiam! — Mit
mondok kedves? — Hiába, az atyai szív ma-
gát meg-nem tagadhattya. Meg-bántott ő en-
gemet ezerfzer, mellyért neheztel-is réája az
ember, de az atya nem neheztelhet. Ha
meg-látnám hirtelen, el-taszitanák mellöl-
lem emberi karjaim: de oh! bizony tudom,
hogy az atyaiak ölembé szoritanák.

JAN-

JANTSI. (meg-láttya a' levelet) Mílehet ez? (le-vefzi 's által adja) Uram! nézze - meg ezt.

DITSŐ. (el-vefzi Mit látok? (le-veti páltzáját) Hatalmas örökkévalóság! — Ferentznek betüi! (olvassa) „Szerelmetes atyám! „ engedgyen meg sokszor meg-bántó fiának, „ a' ki akkor kéri ezt, midön egy golyobis „ szíve mellett találván, két három szempil- „ lantáfok alatt, örökre bé-hunnya szemeit. „ — Bóldogtalan fejem! (d' levelet el-ejti, el-ájul, és a' székre esik. Jantsi fel-költöni igyekezik, de akkor fel-ugrik meg-tébolyodva) Itt vagy kedves Fiam! ölelhetlek tehát még egyszer. (Meg-gondolkozik) Nintsen tehát többé az én Ferentzem! (ismét le-esik, fel-kél, és le-borúl.) Aldott légy Istenem! ki eddig meg-óltalmaztad, gondviselefedbe légyen ezután - is ajánlott. Ujra meg-gondolkozik, és ki-rántván kargyát (Andrisnak menyen) Hally - meg gyilkosla, kedves gyerme- kemnek! — —

JANTSI. (meg-fogja, kargyát el-veti, magát pedig egy székre helyhez teti) Istenem! meg-háborodott elméjében! — Mit tudjak véle tsinálni? Uram! kedves Uram! végyen e- rőt magán. Leg-alább szóllyan — mi-lette?

DI-

DITSŐ. Barátom! vigy valahová.

JANTSI. Véremmel-is kész vólnék, valamely nyugodalmas helyet készíteni, de látja az Isten, hogy nem tudom hová. *(körül néz)* Vagy talám lakik valaki azon kunyhóba?

DITSŐ. Lesz talám vagy egy szánakozó lélek — a' ki egy szerentsétlennek anyi szalmát enged, a' mellyen tsendesen meghalhasson.

JANTSI. Próbállyuk-meg, mennyünk bé. *(fel-emeli, és vezetni kezdvén a' kunyhó felé, szembe talállyák a' Tisztartót.)*

IV. J E L E N É S.

TISZTARTO. A' VOLTAK.

TISZTARTO. Mi dolog Barátim! Kik vagytok?

JANTSI. Rövideden tsak azt felelem most, hogy ez a' leg-szerentsétlenebb beteg, én pedig szolgája vagyok.

TISZTARTO. Hát hová akarod vinni?

JANTSI. Ezen kunyhoba.

TISZTARTO. Eppen jó lesz! mert ugyis egy el-szegényedett öreg orvos lakik benne, a' ki tudom mindent el-követ könnyeb-

Máfodik Szakács. II. Darab.

O

bité.

bitésére. Vidd bé tsak, és magad gyere ki mingyárt, talám több segedelmet-is szolgál-tathatak. *(be-menyen Jantsi, az Úrdval)*

TISZTARTO. *(magában)* Mind tsak a' fok szerentsétlenek! Mint ha tudná a' bal sors, hogy az én nemes jól-tévő méltóságom-nak nem meszfe vagyon lakása, ugy rende-li ide nyomorúlt prédáinak történeteit. *(meg-láttya a' földön a' levelet, fél-veszi, és nézi)* Már látom jó öreg! a' te szerentsétlenségedet. Képzelem sorsod mostohaságát. Tudom én, mit érez egy atyai szív, a' midön mellölle édes gyermeke el-szakasztatik.

JANTSI. *(ki-jö, és a' levelet el-veszi)* Had lássam: mert talám el-sem olvasta sze-gény bódulásába -egélszen. — Mi lehet az utolsó része? *(olvassa)* „Vándorinak pedig „100 aranyakkal tartozom, mellyeket ki-„fizetni méltóztalsék., — Na ez ismét újj tsa-pás lefzsz szegénynek!

TISZTARTO. Kissebb ugyan az elsönél, de még-is érzékenyítő. — Befzéld el már gaz-dád szerentsétlenségét.

JANTSI. Ez Uram! a' szomszéd hely-ségben lakozó birtokos uri ember Ditsö, a' kinek szegénynek már a' máival együtt négy nevezetes házi keresztvei vannak. Ó meg há-zafo-

zafodott, el-vett egy szép személyt, a' kit fe-
 lette szeretett; de a' ki csak hamar meghal-
 ván, Ura lelkére köté három neveletlen ár-
 váit, ugymint két fiait, és egy Léányát. Az
 Uram mindent el-követett, mentől jobb mód-
 dal eshető nevelések körül, és tehetsége sze-
 rint egymásra halmozta Atyai jószágait. Fel-
 is nevekédének, de Uramnak nem öröme, re,
 mert a' Léányt egy ifju, a' ki ugyan derék
 Legénynek tartatott, de nem tudom mi ok-
 ból, kétség kívül betsületén, és jó lelki es-
 méretén kívül egyebe nem volt, ezek pedig
 a' máj pompás világba kevelet tehetnek, el-
 nem nyerhette; következésképpen az erőll sze-
 retét annyira vitte, hogy el-lopására veteme-
 dett, és régtől fogva oda van véllé. Csak
 hamar azután a' nagyobbik fia katonává le-
 ve, háboruba mené, és el-fogattatván; az
 ellenségnél szolgálatot válala. Ennek már egy
 néhány esztendeje, és az ólta semmit iránta
 nem tudhatunk. A' negyedik tsapás; melly
 érte szivét abból áll, hogy a' kisebb gyer-
 mekét Ferentzet feletté szeretvén; azt bőv
 költésre szoktatta. Viszta élt jószágával, és
 játszódni kezdett; még pedig oly nagy indu-
 lattal, hogy semmi ettől el-nem vonhatta.
 Most utollyára itt az erdő mellett lako gaz-
 dag Arendásnak fiával Vándorival kezde já-

tzodni, a' ki tegnap mindenit, a' miije tsak vólt magánál, el-nyeré. Dühötségbe jöve tehát Ferentz, és hogy Attya tekinteté eleibe ne kerülheffen, a' mint vezsem észre, oly vezedelembe mene, a' mely végit érte. — Már most az Arendás fia tudom mindenütt vagy ötöt, vagy szegény Attyát keresi, és ha réánk talál akadni, meg-vallom, nem tudom mit tsinálhatunk.

TISZTARTO. Száz arany kell tehát Vándorinak? Szép Summa az igaz, de még-is bízd réám, mert ha én nem fegethetek, nem tudom ki fegethet. Én a' szomszéd Falut biro nagy Uraságnak Tisztartója vagyok. Az én Afzszonyom, egy olyan nemes lelkü teremtés, a' ki soha bóldogabbnak magát nem tartya, mint mikor a' szerentsétleneken fegethet.

JANTSI. Oh kedves Tisztarto Uram! lehet talám esmerőfeken, de mi idegenek vagyunk.

TISZTARTO. Semmi az elötte. Ne-is szóllyan: mert ha esmérné az én Afzszonyomat, másképpen gondolkoznék. Számtalanak az ő jo téteményei. Ha minden árva, minden közönséges társaság, és minden szükölködő, a' kikhez kegyelségit mutatta, most fel-kiáltana, tudom meg-gyözödnék kedves Urának vizasztalodála iránt. Nem abban helyhez.

hezheti méltóságát az én Afzszonyom, hogy mentől ki-tettzöbbs fényességgel pompázzék, hanem a' mit erre költene, a' nyomorútnak fel-fegillésére fordítja, a' kik ötet álgják, és szüntelen életéért könyörögnek. — Egy szóval remélly hív szolga!

JANTSI. Már én az Urra bizom nyomoruságunk könnyebbitéfit.

TISZTARTO. Én semmit el-nem mulatok végbe vinni. Most azért sietek a' dolog megjelentésére. Azonban én itt vadásztattam, mindenféle vadakat löttem, ha az a' jo Ur valamit fog kívánni, tsak szóllyan az én nevemmel, mert mindent adnak. A' szegény öreg orvos-is tehetsége szerint mindennel szolgál. *(el-menyan)*

XV. J E L E N É S.

JANTSI. DITSÖ.

(Jantsi bé-akar menni, de ki jö eleibe Ditsö vasba)

DITSÖ. Látod-é hív Szolgám!

JANTSI. Szegény szerentsélen! mitsoda ujj szemoru változás?

DITSÖ. Tsak gondold-meg. Alig léphetél ki mellöllem, azonnal bé-nyitá más felöl
az

az ajtot egy néhány darabontakkal, a' kegyetlen Vándori.

JANTSI. Szintugy meg-gondoltam.

DITSÖ. Egyenesen hozzám jövé, 's nevet kezdé tudakozni. Én mint ártatlan ember, ki-mondám nékie, melyre ő: reméllem Attya hát, azt mondá azon ifiunak, a' ki nékem 100 aranyokkal tartozik. Elé-mutatá kötelező levelét, 's azonnal kérdezé, meg-akarom-é fizetni, vagy nem? Én jól tud magad-is, hogy erre elégtelen vagyok, hasonloképpen feleltem azért, és esdeklettem nékie; de semmit nem használt. Meg-fogatott és fog-gágba akart hurtzoltatni, a' midön én jó gaz-dámmal együtt, mind a' ketten lábaihoz bo-rulánk. Kértük az Istenre, tekintené-meg nyomorult és beteges vóltamat, várakoznék leg-alább még egy keveset. Ekkor nagy nehezen valamennyire lágyulni kezdett vad szive, és utollyára fok könyörgéseink réá bírák arra, hogy a' Tömlötzbe ugyan nem vitet holna-pig, hanem itten két emberrel ezen lántzok-ban őriztet.

JANTSI. Hát a' szegény Orvos?

DITSÖ. Oh! ennek az embernek Nemes Lelke mondhatom, hogy a' gazdagságot vél-lem-meg utáltatta; ki-nyitotta szegény fa szek-rén:

rénnyét, és abból egy néhány garafokát, illy maga ki-fejezésével akara nékem fel-áldozni: itt vagyon Uram! ajánlom számodra tsekély tehetségemet, meg-ne vedded aztat, mert jó szívből adodik. Könyveztem örömemben meg-gondolására annak, melly Nemes Lelket lehet egy Kunyhoban-is találni. Oh alatsón Kunyhok! és fényes paloták! hányszor nem érdemelnek az elsők a' hátulsoknál nagyobb tiszteletet. Meny-bé fel-fuvalkodott ember! nézd-még ezen szegény Orvosnak lakását, mely tsendes, hát ha még szívébe nézhetnél, akkor látnád még, melly bóldog ő jótétemnyeinek következtetésével, de nézd-meg Vándorit tzipra épülettyébe, melly háborodások között tölti-el Napjait, mint retteg kintsei elvesztése iránt, és mennyit törődik Vagyonnyának akár-melly alatsón módon való nevelésin.

JANTSI. Talám könnyebbit még forlunkan az Isten,

DITSÓ. Más tudom senki sem. Egyedül, Oh! egyedül az Isten lágyithattya-meg az ő atzél szívét, melly keményebb ezen lántzoknál. Ha nem holt-meg benne az emberiség, könyörülni fog talám egy olyan örögön, a' kit a' szerentsétlenség csoportos gyötrelmeitől kör-

környül vétéve, már annyira juttatott, hogy talám a' bilintsekbe végzi-el életit. (sír) De mit-is reméllek? Nem esméri az a' könyörületességet, a' ki tsupán a' pénzt tartya bálványának. —

JANTSI. Ne emélszse magát az Ur, még lehet olly könyörülő lélek a' földön, a' ki minket segittsen,

DITSŐ. Egy sem.

JANTSI. (magdba) Meg-mongyam-é a' Tisztárto igéretét? El-hagyom, mert ha bé, tellyesedik, annál öröndetesebb lesz forsa szegénynek, ha nem pedig, leg-alább nagyobb fájdalmat nem okoz tsalatkozott bizodalma.

DITSŐ. Ugyan mit gondolsz, ha fel-tá, madna a' Fiam, 's engemet ezen állapotba találna — Mit tsinálnál szegény Fejed, midőn magad előtt látnád azon Atyádet, a' kit te leg-bóldogtalanabbá tettél. Halhatatlan Mondás! most látom annak igazságát, hogy az emberi élet tsak arra való, hogy polgár társainkat születni, és meg-halni lássuk. — Oh Fiam! Fiam! bártsak még egyszer láthattalak volna, nem egyébért semmiért, hanem meg-kérdezni, tehet-é reménységem meg-jobbulásodhoz. Ha erre magadat kötelezted volna,
öröm.

örömmel szállanék síromban. De nem engedék meg ezt a' rendelések, még talám több ostorok vadnak rendelve fejemre. — Mindenektől el-hagyattatva, betegen, vasba, egy rengeteg erdőbe — — Ugyan mi-tévők légyünk már, szolly mer benned vagon minden reménségem.

JANTSI. Kedves Uram! ez az a' mire semmit nem tudok felelni.

DITSŐ. Nints tehát semmi reménység — Tömlőtzebe kell nékem holnap menni. — Oh Fiam! Fiam! mit okoztál te nékem?

JANTSI. Mennyünk-bé Uram! boruljunk le, esedezzünk az Égeknek, talám mutatnak valami szabadulást.

DITSŐ, Nem bánom. (*bé-mennek*)

VI. J E L E N É S.

OBESTER, FERENTZ,

(*Verekedve bé-jönnek, és az Obester addig hát-ról, míg a' másik kargyát ki-veri, akkor térdre esik.*)

OBESTER, Nemes Vitéz! leg-alább életemet —

FERENTZ, Nem bántom azt. Szedje magát rendbe, tegye-el kargyát, és senkinek ezen történetről ne szóljan.

OBES-

OBESTER. (*el-teszi kargyát, fel-kél, és meg-öteli*) Kedves ellenség! engedjed meg-ölelni banned, leg nagyobb jól-tévömet.

FERENTZ. El-felejti Obester Uram! hogy kivel beszéll.

OBESTER. Azzal a' derék Ifiival, a' ki ezen kevés idő alatt-is tsudára méltó dolgokat vitt végbe, a' ki ugy hartzol hazája mellett, mint egy szentelt Vitéz, és a' ki engemet-is, ambár még soha többször ellenségnek hátot nem fordítottam, a' tábor helytől fogva eddig kergetni elégséges vólt.

FERENTZ. Mind azok történetből este nek. Nem vólt nékem tzéalom effélét mivelni,

OBESTER. Hát mi?

FERENTZ. Meg-halni. |

OBESTER. Bizonyoson szereintséilen vagy, de ne szóljunk most erről. Örvendem, hogy kemény karjaid meg-fosztottanak kivánságodtól.

FERENTZ. Vallyon a' szegény Atyám! —

OBESTER. Bizonyoson ohajt gyözedelmesen meg-látni. — Hanem már Nemes vitéz! szólnam kell érdemeidhez képpest. En Obester vagyok, kötelelségemben áll a' derék Katonákat meg-jutalmaztatni. Hogy ha azért nálunk

lunk akarsz Szolgálatba maradni, kívánny a' mi tetszik, akár tífztséget, akár ordot, akár pénzbéli jutalmat, minden meg-adatik néked. Szóly rövideden, mi kell?

FERENZ. Száz Arany, és halál.

OBESTER. Az elsöt meg-kapod, az utol-sotól pedig Isten örizzen.

FERENTZ. *(Oda menyen a' hová a' levelet akasztotta vólt)* Oda van a' levél! *(széjje néz, elébb a' páltzát, azután a' kardot meg-láttya)* Hibáznak-é szemeim? *(fel-vészí es mindeniket nézegeti)* Szerentsétlen Ferentz! mié kell már gondolnad!

OBESTER. Mi dolog ez?

FERENTZ. Nézze Obester Uram! ez az meztelen fegyver, és ez a' páltza az Atyám-é! Mit gondoljak már most, midön ezeket egy Sivatag erdőbe kapom. *(le-tészí a' székre)* Oda vagy tehát bizonyofon kedves Atyám! — Meg foztott eszerint szerentsétlen fiad dühösége életedtől.

OBESTER. Hízem még nem bizonyos halála.

FERENTZ. Oh bizonyos — ez előtt a' szív előtt még igen-is bizonyos. Itt járt ő Szegény, és vagy magát keresztül ütötte, vagy
vala,

valami tolvajok tellyesítették ezt. — Egy szóval halála felől semmi kétségem nintsen. (*szédültségben az Obester felé tántorog, a' ki megöleli*)

OBESTER. Keményítsd magadat, még csak képzelődés.

FERENTZ. Obester Ur! — Ha tudná a' dolgot, maga-is így gondolkoznék, de ne kívánna annak még mostani le-rajzolását én töllem, mert el-gondolhattya, hogy ki-nem álhatnám. El-römlött az az Oszlop, mely örökké iftája volt nyomoruságaimnak. — De mit puháskodol alaton teremtés! Nem büntetheted-é-meg magadat azzal, a' mit jó Atyádnak okoztál.—Hogyán! ő halva fekégyék miattad, és te még élj! Nem — vétek tenéked az élet. Istenem! mit érzek? Tűz dobog az én ereimben. Vádolni kezd szívem — és oh! mit látok, Ily szomorú árnyék jelenéfit.— **Ismérlek** kedves Atyám! látlak véredben heverni. — De mingyárt, mingyárt követni foglak!

OBESTER. (*meg-fogja*) Az Istenért mit beszélsz, 's mit akarsz?

FERENTZ. Csak a' mit érdelek. — Az az egy gyönyörűségem maradt tehát, hogy **kedves Atyámmal egy kard által halak-meg!**

Elég

Élég ez, örömmel nyomhatom mellyembe
(kezébe véfzi)

OBESTER. Meg-álly bóldogtalan! (meg-akarja akadállyoztatni, de amaz a' kardot eleibe tartya.)

FERENTZ. Ne közeledjék Obester Ur!
hanem tsendesen nézze-el egy fiunak Attyá-
ért való maga fél-áldozását.

OBESTER. Segittség! Segittség! van-é
valaki azon kunyhóba?

FERENTZ. Félek, hogy mingyárt késő
lesz. (a' mellyének szegesi)

VII. J E L E N É S.

A' vóltak, DITSŐ, JANTSIVAL Ártelen
ki-jövén.

DITSŐ. Uram! halgafson-meg elébb egy
szerentsétlent.

FERENTZ. Már addig váraozam.

OBESTER. Mi baja az Urnak?

FERENTZ. Mint érzenitt engemet
ezen öregnek iszása. — Fel-buzdya bennem
szegény Attyám emlékezetit.

DITSŐ. 'S az Urnak tsa vólt, nints
többé Attya. Hallya-meg há nekem-is,
mint

mint egy nyomorúlt Atyának gyászos panaszait.

OBESTER. Minek előtte ehez fogna, a karnók nevét meg-tudni.

DITSŐ. Az én nevem Ditső.

FERENTZ. *(el-ejtve a kardot, és az Obester)* Istenem! *(meg-ölelik)*

OBESTER. Kedves Édes Atyám! esmé méltatlan gyermekeit?

FERENTZ. Hát én belöllem ki-nézheti-e vakmerő fiát?

DITSŐ. Oh Fiaim! Fiaim! *(rende öleli)* Ismérlek László! Ismérlek tégedet-is Ferentz — *(térden.)* Hatalmas örökké-valóság! Áldott légy mi tollunk. Hát ugyan László! mi vitt tégedet arra, hogy el-fogattatván, vizsgálja te szeréld magadat, hanem az Ellenség szolgálattyaá naraggy?

OBESTER. A' Virtus kedves Drága Atyám! Ime — szerentsés lettem, Ifju vagyok még, és me Obesterségre emeltetem. Hazám, bannem volám semmire alkalmas; mindenben tökéletesebbeknek íteltetnek az Idegenek. — Ha a' Nagok lábainál mázskálni, és előttük magamat szutelen hajtagatni resteltem, kevélynek, ha fetsegni nem szeretvén hallgattam, tuatlannak, ha valamit hozszas
meg-

megfontolás után tselekedtem, bátortalan-
nak, ha józanon gondolkoztam, pártosnak, és
ha akármely hasznos, de szokásban nem lé-
vő ujj dologhoz kezdettem, viz eszűnek, vagy
megromlott indulatunak neveztének. Eze-
kért Hazámban elé nem mehettem; idegen
földön pedig éppen ezekért tetéztének jutal-
makkal — ezekért lettem a' szerentse Fiává.

DITSŐ. Hát Agnesről nem hallottál-é
valamit.

OBESTER. Semmit sem.

FERENTZ. Megtaláltam tehát kedves
Bátyámat-is. (*kezét tőkölyra az Apjának*)
Kedves Édes Atyám! megbotsát-é nékem?
Most jutnak eszemben én föllem ezerszer esett
megbántódásai. Utállom mind azokat, és
imé a' Szentséges Egekre esküszöm, hogy ma
véget vetek minden jádzásomnak. Elhagyok
a' világon mindent, és csak azért kívánok-
élni, hogy parantsolattyaikat tellyesíthessem.

DITSŐ. Beszéljétek már elé — —

FERENTZ. Ne kívánnya kedves Atyám!
hogy most mindeneket elé beszéllünk: mi sem
kívánunk holmit meg tudni, mert a' reménte-
len öröm miatt mindenikünk elégtelen effélé-
re. — De még-is, azt lehetetlen nem tuda-
koznom, ki taszította ezen bilintsebbe?

OBES.

OBESTER. Ki az a' kegyetlen? Hadd fizessen mingyárt maga vérével.

DISTŐ. Minthogy dühösködöl, el-hal-gatom nevit.

FERENTZ. Semmit nem mivelünk tet-zése ellen, tsak mongya meg, ki parantsolat-tyából hordozza lántzait?

DITSŐ. Vándoriéből — a' 100 aranya-kért.

FERENTZ. Gyalázatos! ez-é bizonyi-tása, mind eddig hozzám mutatott barátság-godnak!

OBESTER. De hát Nemes Embert hogy mérészelt vasra veretni?

DITSŐ. Nem esmért ö engemet Fiam! nem tudta az én születésemet, ezért meg-en-gedek nékie, ti pedig, ha engemet szerettek, senkinek erről ne szollyatok. — Mutassuk-meg nékie, hogy kell valakinek nemessen gondol-kozni. Lássa - meg, hogy az az igaz nemes ember, a' kinek mind tselekedetei, mind vé-re, mind gondolkozása azt bizonyittyák; nem pedig az, a' ki ezt egy darab börnél, vagy pappirosnál egyébbel, meg-nem mutat-hattya. — Lássa meg, hogy én az'ö véllem való durválkodását, tökéletes meg-botsá-tállal fizetem.

FE.

FERENTZ. Hát a' pénzt — —.

DITSŐ. Meg-vallom, ezt ilyen hirtelen, nem tudom, hogy fizethettyük le.

OBESTER. Kedves Atyám! énnékem fok Lovaim vagynak, el-adók egy néhányat, ha mingyárt gyalog kellene-is járni, még-is ki-vezem Atyámat nyomorúságából.

DITSŐ. Ezt meg-nem engedem. Fiam! Ne alatonnitsad érettem magadat, egy Katona Tifztnak mindenkor tífztségesen kell járni. Hanem én kóldúlni fogok.

FERENTZ. Igazságos Egek! mit hallok? Kóldúlni! (*lábaihoz esik*) Nem kedves Atyám! ezt Ferentz meg-nem engedheti. Enyimek ezek a' lántzok, mert miattam verettettek drága Atyámra. Magamra vezem azokat, szenvedem fullyokat, kedves Atyám pedig bátorságban el-mehet.

DITSŐ. Vakmerő Gyermekek! —

FERENTZ. Nem kedves Atyám, nem lehet tovább lántzokba, méltatlan fia fogja azokat vifelni. — Engedgye által nékem, mert minden lántz szemeit tsokolni fogom.

VIII. J E L E N É S.

A' VOLTAK. a' TISZTARTÓ.

TISZTARTÓ. (*sebessen bé-jö, közön, és Ferentzet fel-emeli*) Kellyen-fel az Urfi! örven-
gyen; mert minnyájon Szerentsések.

DITSŐ. Istenem! hogy lehet ez?

TISZTARTÓ. Az én Nemes jóltévő Afz-
szonyom, közönteti az Urat, 's imé leg-első
esmerettség fejibe (*egy erszént ad oda*) a' 100
Aranyakat el-küldette Szabadulására

DITSŐ. Drágalátos méltóság! mivel tud-
gyam én már eztet meg-hálálni.

TISZTARTÓ. E' mellett még két dolgot
akarok jelenteni. Első az, hogy Vándorít
meg-szállotta a' lelki esméret, botsánatot kér,
és a' pénzről való kötelező Levelet el-szagga-
tá. Maga ide jönni szégyelli, hanem réám bíz-
ta, hogy nékie engedelmet nyerjek, 's gyalá-
zatos valait vizsgálva vigyem. (*le-vefzi a' vasat*)
A' másik pedig az, hogy ide jöttembe va-
lami esméretlen ember, egy levelet ada kezem-
be, mely látom az Urnak szól. Itt vagyok.

DITSŐ. (*el-vefzi 's olvassa*) „Kedves Uram
„Atyám! Én szerentsés vagyok, birom hites
„társul a' leg-jobb férfiut, és mindenbe bővel-
„kedem. Hólnap fogunk mind a' ketten ke-
„zei

„zei tsokolására menni, Agnes.” E’ már fe-
lette sok! Fiaim! ültesetek-le, mert a’ tso-
portos öröm gyengíteni kezdi inaimat. (*Fer-
rentz, és az Obester le-ültetik.*)

OBESTER. Meg-láttuk hát hólnap ked-
ves Hugunkat. — Isten hozzád hadi élet! má-
tol fogva kedves Atyám hajlékába töltöm
napjaimat. Meg-házafodom, és ezen keresz-
tel, mellyet más kevélységből hordozna, kis-
dedeim játszadozzanak. Semmi sem kell egyéb,
Atyám szeretetén kívül.

FERENTZ. Sietsünk haza menni.

DITSŐ. Mit mondasz Fiam! haza menni
sietsünk-é? Hát el-felejtetted-é azon tisztele-
tet, meljél nemes jóltévönkhez tartozunk. (*a’
Tisztartónak*) Valjón kaphatunk-é rést ke-
gyes kezeinek tsokolására?

TISZTARTO. Az ő nagy lelke, senkit
meg-szomorítani nem szokott. Akár kinek bát-
ra lehet menni hozzája. Nevezetesen ma,
a’ midőn éppen neve Napját innepli.

DITSŐ. Mennyünk hát Fiaim! ne kétsünk
többet. Kiáltsunk Eljent ezen Nemes jólté-
vönknek. Eljen ezen Joléfa! Eljen! — ’s a’ t.

V É G E.

A' Nyomtatásbéli nagyobb hibák, jobbitásokkal együtt. A' többeket elengedi az Olvasó kegyelisége.

<i>Old.</i>	<i>Sor.</i>	<i>Hiba.</i>	<i>Jobbitás.</i>
15.	4.	nyomomoruságba	nyomoruságba.
16.	12.	a' mig — —	a' még.
43.	24.	e-gélfz — —	egélfz.
44.	20.	menyen — —	mennyen.
59.	23.	le-nem — —	el-nem.
62.	4.	bözöttek — —	közöttek.
99.	22.	szrentsésnek —	szerentsésnek.
105.	24.	Férjé. — —	Férje.
197.	6.	kellemfitti —	kellemfitti.

3393-t

